

Günebakan

AYDIN FEN LİSESİ İKİ AYLIK KÜLTÜREL ÖĞRENCİ DERGİSİ

"Benim manevi mirasım, bilim ve akıldır." Kemal ATATÜRK

Yıl : 6 Sayı : 15 / ARALIK - OCAK 2003/2004

AYDIN FEN LİSESİ İKİ AYLIK KÜLTÜREL ÖĞRENCİ DERGİSİ Günebakan

Yıl:6 Sayı:15 ARALIK-OCAK 2003/2004

SAHİBİ

AYDIN FEN LİSESİ adına Okul Müdürü
A. Tansel SARAYKÖYLÜOĞLU
atansel@mynet.com

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Türk Dili ve Edb. Öğretmeni Emine ALTINSOY
eminealtinsoy@hotmail.com

YAYIN YÖNETMENLERİ

Hande Ezgi AYDIN
duslence@hotmail.com

Duygun Fatih DEMİREL
mementomiro@mynet.com

DANIŞMA KURULU

Ayşegül METİN
Cengiz SAÇAR
Emine TİRİÇ
Hülya OLGUN
İsmail ÜNGÖR
Nihat AFŞİN
Özer AKYILDIZ
Sedat ÖZCAN

YAYIN KURULU ÖĞRENCİLERİ

Başak ALDEMİR
Asena DEVRİM
Özge ERTUNÇ
Eylem KUDAY
Erdoğan YILMAZ
İsmet DAĞTEKİN
Fırat GÖKOĞLAN
Emrah UYSAL
Onur GÜVENÇ
Elvan SONGUN

GRAFİK TASARIM

Ahmet YELEGEN
grafikertr@hotmail.com
ahmetyelegen@superposta.com

DALYA ON BEŞ...

Değişimin tükenmediği topraklarda yeni
yapraklarıyla, yeni bir "günebakan"..

İşlevi görmek değil, algılamak,
tanımlamak ve anlatmak hiç değil, yalnızca
"bakmak" olmuş ve sadece görünenleri
izlemekten yorulmuş maskelerin ardında
gizlenenleri dalgalar boyunca dışa vurmak
arzusu yayılıyor yapraklarımızdan. Bu yüzden,
yine, sözü çok edilenler değil, "üç boyutludan
hiç boyutlu"ya" geçerken küçük birer ayrıntı gibi
esip, lodosumuzu büyüten rüzgarların tadını
getirdik sizlere.

"Yatıştırıcı rüzgarlar
dışa vurur içimizdeki lodosu, poyrazı,
günbatımlarını
saklar
gözlerimizdeki hüzne 'dinginlik' adını
verir.

'seni iyi gördüm' diyenler
biz de iyi hissederiz kendimizi
elimizden başka ne gelir ki." Mu şah MUNGAN

? ? ? ? ?

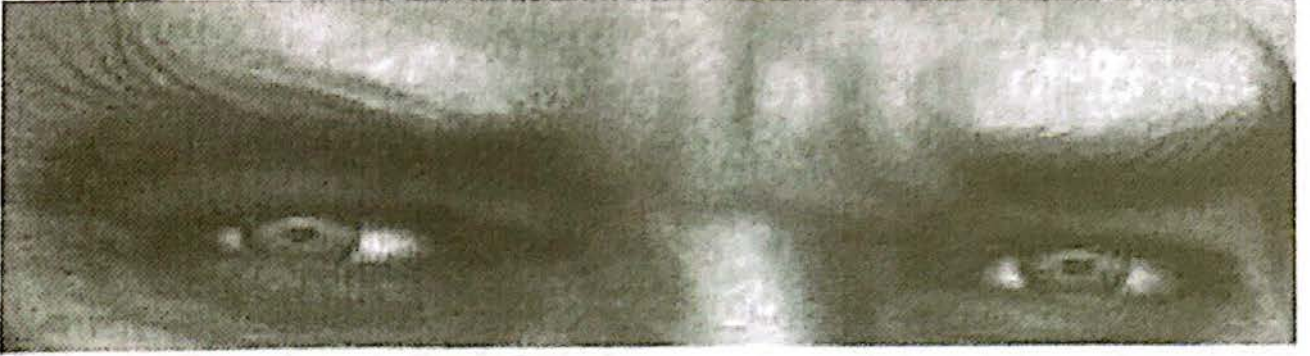
Bizler, ya dışında ya da içinde olduğumuz
çemberin duvarlarını yıkıp aynı kökten, aynı
özden yayılıyor; suya atılan bir taşın
oluşturduğu dalgalar gibi, büyüyerek, gelişerek
ve hiçbir zaman silinmeyerek.. Görünürde
kaybolsak da boyutsuz bir zamanda
düşüncelerimizi yayarak, yaşayarak.. İyiyi
görmek, göstermek, hissetmek ve anlatmak,
sorduklarında gerçekten "iyiyiz" diyebilmek için
gözbebeklerimize kavuşmak gerek.

Gözlerini yuman maskeleri atıp, aydınlığa
doğru bilim akıl ve sanatla ilerleyen birer GÖZ
olacağız biz. Sizler de her sayfayı okuduktan
sonra tekrar tekrar dönüp kapağa bakın.
Maskelerin arkasındaki desteklerin yavaş yavaş
düşüğünü göreceksiniz. Son sayfada aydınlığa
ve gelişime doğru birer dalga olacak gözleriniz.

Ve yeni dalyalara uzanacak..

AYDIN FEN LİSESİ ÖĞRENCİ DERGİSİ YAZIŞMA ADRESİ

Aydın Fen Lisesi Kültürel Öğrenci Dergisi Günebakan
Girne Mah. Taşlıboğaz Senti Elifkent Elif 3. Sk.
AYKO 09100 / AYDIN
Tel: 0 256 2191498 Fax: 0 256 2192366
E-posta: aydinfenlisesi@scientist.com
Web: www.geocities.com/aydinfenlisesi

Gözlerimizi kapayıp soyutlanmış yaşadığımızı var sayamayız.
Ülkemizi bir çember içine alıp evren ile ilgisiz yaşayamayız.
Tersine, ileri, uygar bir ulus olarak uygarlık alanının
üzerinde yaşayacağız.
Bu yaşam ancak BİLİM ve TEKNİK ile olur.

Kemal ATATÜRK

Tamamen AYDIN FEN LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN özgün eserleri ve özgün bakış açılarıyla hazırlanan AYDIN FEN LİSESİ İKİ AYLIK KÜLTÜREL ÖĞRENCİ DERGİSİ GÜNEBAKAN, 2140 Sayılı Tebliğler Dergisi'nin "Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği"ne uygun olarak yayına sunulmaktadır. Dergi içeriğindeki yazı, çizim vb. tüm eserlerin sorumlulukları eser sahiplerine aittir. Derginin tüm basım giderleri sponsor desteğiyle karşılanmaktadır ve iki ayda bir yayınlanıp ücretsiz olarak dağıtımı yapılan bu dergi üzerinden hiçbir ekonomik kazanç elde edilmemektedir. Kültürel Öğrenci Dergisi Günebakan, aynı zamanda Aydın Fen Lisesi resmi yayın organıdır.

'Dalya' diyebilmenin haklı gururunu yaşadığımız on beşinci sayımızda Günebakan yine genç,yine dopdolu ve yine yeni...

Geçen sayıda yaptığımız sayfa düzeni ve şablon gibi biçimsel değişiklikler ile yayın kurulumuzdaki yeni kadroyla farklı bir çizgiyi yakaladığımız düşüncesindeyiz. Dört yapraklı "eFen'in Dünyası"ndan 53 sayfaya uzanan yolculuğumuzda emeklerini Günebakan'ın yapraklarına işleyen dostlarımıza sonsuz teşekkür.

Bu sayıda Bilimde, Edebiyatta en saklı köşelerden afişlere kadar tüm sayfalardan bir "Göz" fırtınasına kapılacaksınız. Çünkü aydınlığa ulaşmanın yollarını gözlüyor ruhlarmız.

İçimizden geçenleri görsellik ve düşlerimizin sesleriyle aktardık yapraklarımıza. Gündem sayfalarında okulumuzdaki çalışmalara, etkinliklere ve çabalarımızın karşılığı olarak gelen ödüllere rastlayacaksınız. Almaç, Kataliz ve Füzyon'da , bir bilimsel problemi çözmek için gereken ilk şey gözlem ya , dünyaya açılan bu iki küçük ama oldukça önemli parçamızı işledik. Edebiyatta karşılaşacaksınız satır aralarına sızmış sizi gözetleyen, aklınızı kurcalayan, dışa vurmakta çekiniğiniz duyumsamalarınıza. Duyumsamaları yanılgıların şaşırttığı illüzyonlar takip edecek. Kitapta, tarihte, coğrafyada rahatsız edecek gözlerimiz sizleri on beşinci sayıyı yayımlamanın heyecanıyla. Çekici albüm kapaklarımız ve film afişlerimize de göz atılmak için sizleri bekliyor.

Gündem

İzlenim, Başak Aldemir (4)

Kısa kısa... (5)

Üniversitelere Göre AFL'nin Gurur Kaynakları (6)

Kültürel Çarpışma, Onur Güvenç (7)

7 yıl sonra AFL (8)

Füzyon

Karanlığın Gizemi, Ege Mahleç,

Birtaç Eskicioğlu (9)

Sezgi: Doğadaki Belirsizlik ,

A. Erdiç Yılmaz (10-11)

Kaç Kilo, Onur Padar (11)

Gözlerime İnanamıyorum, Ece Akıncı (12-13)

Yıldızlar Nereye Gitti, Seray Saray (14)

Görünmüyorken de Var mıyım?,

İlke Keleşoğlu (14)

Almaç

Göz Ucuyla: Bozuk Musluklar, Özge Ertunç (15)

Tik Taksız Saatim, Melih Albeyoğlu (16)

Doğadan Gözler, Duygu Bilgili (17)

İkiyüzlü Hayatlar, Emre Başpınar (18)

Küçük Tatlı Bonbonlar, Güncel Uğraş (19)

Gör(m)üyorum, Cansel Karaca (19)

Biyosöyleşi, Sabiha Tezcan-Gonca Akyol (20)

Kataliz

Göz Bebeğimizin Koruyucuları,

Elvan Songun (21)

Kimyasal Ağlardan Barış Mesajına,

Ayşegül Gelmiş (22)

Atomun Gizemli Parçacıkları, Necati Akkaya (23)

Kimyadan Kısa Kısa (24) - Gamze Gezgen (24)

Edebiyat

Giriş, (25)

Düşlence, Hande Ezgi Aydın (26)

Us'su: Uzak Öyküleri, Duygun Fatih Demirel (27)

Çitlembik, Didem Öz (28)

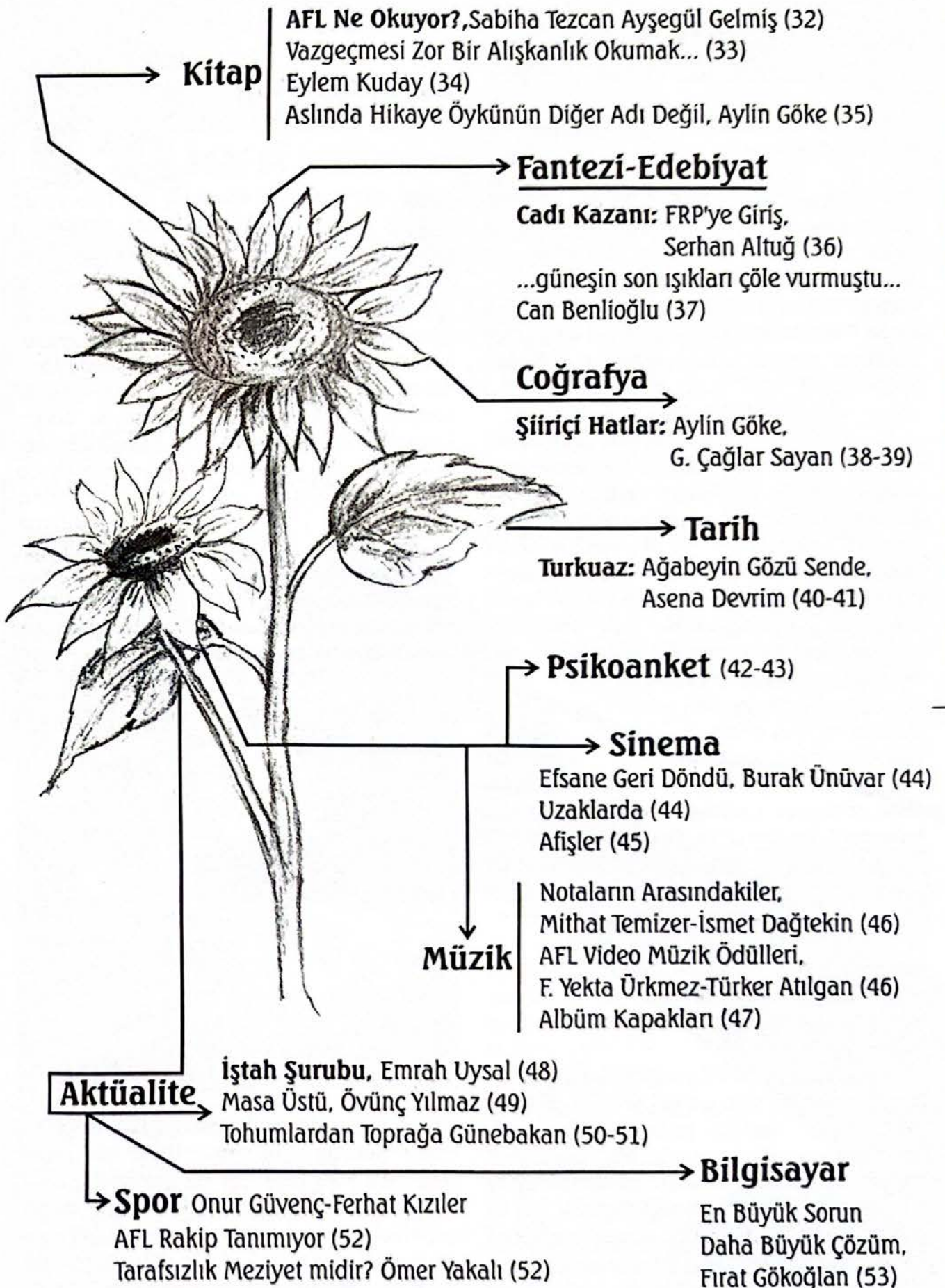
İsmi Sevmeyen Bir Sessizlik mi Seninkisi?,

Ayşe Nur Güleçoğlu (29)

Gölgenin Gözlerinde, Filiz Özçelik (30)

Emrah Armağan (30)

Ağladıkça... Şiir... (31)

İzlenim

Başak ALDEMİR
Okul Temsilcisi

Tanrıları küçümseyen Niobe çocuklarının cesetleri başında yas tutarken taşlaşır denir. Bugün hala Manisa'ya yolu düşenler; binlerce yıldan beri gözlerinden yaşlar süzülen Niobe'yi görebilirler. Adı: **Ağlayan Kaya**, Mitolojide hikayesi anlatılan güzel kraliçenin hırsı ve öfkesi yüzünden çocukları öldürülmüş ve üzüntüden taş kesilen vücudunda tek canlılık belirtisi gözleri kalmış.

İnsanları en önemli ve ayırt edici noktalarının gözleri olduğu söylendiğinde aklıma anlatılan bu hikaye geliyor. Sebebin bilmesem de her zaman neden gözler demekten kendimi alamıyorum. Ya da neden gözler duyguları yalanlayamıyor, ruhumuzu bir ayna tutarak dışa aynen yansıtıyor? Neden bazen insanların söylediklerinden çok bakışlarını önemsiyoruz? Bunun sebebi sözlerin önemsiz oluşu değil; "iletişimde güveni sağlayanın vücut dili olması" herhalde. Bu yüzden konuşurken insanların yüzlerine bakma zorunluluğu hissederiz; belki de bu yüzden yalan sözler sarf edildiğinde bakışlar kaçınıyor, dikkatler başka yöne çekilmeye çalışılıyor. Ya istediğimiz gibi bakmayı öğreniyoruz ya da duygularımızı belli etmekten korkmayı bırakıyoruz. Çünkü insanlar sadece görmüyor, gözlemliyorlar. Aşama aşama hayatı, kişileri, zamanı izliyorlar. Belki de kendimizi onların tanıdığından daha az tanıdığımızı fark ederiz hakkımızdaki fikirlerini anlatsalar. Sadece önyargı ile değil de izlenimlerle işe başladığında hatalar çok az oluyor çünkü.

Gitti mi, geldi mi, çalıştı mı, konuştu mu? Merak onları bir yere odaklıyor o da izlemek, takip etmek. Sadece gözlemleyerek geride kalanlar başarılı olamıyor tabii. Pasif birey, pasif toplum ne zaman kendini gösterebilmiş ki tarihte ya da mantık ve eleştiri eleğinde fikir ve gözlemlerini elemeyenler ne zaman yenilgiden öteye gidebilmişler? İşte bu yüzden ki ne Niobe ne de adı çoktan unutulmuş kişiler olalım

derim.

Sadece göz yaşlarımız kalmamalı elimizde; bizler geçmişini öğrenip günü gözlemleyip, yarınlarında başarılı olmak için anı aşmalıyız. Bunu yapabilmek için elimizdekileri iyi değerlendirmeliyiz, şu an yani ipleri elimizde tutabiliyorken hayatımıza istediğimiz yönü vermeliyiz. Bizim okulumuz da bizlere bu şansı veriyor. Özgürce düşünüp, bir şeyler ortaya koyup bunları sergiliyoruz. Çalışanlar her zaman bunun karşılığını alıyor, yarışmalarda veya sınavlarda elde edilen dereceler; düzenlenen moral gecelerinde kutlama törenlerinde gelen tebrikler bunun en iyi göstergesi. Her zaman yeni bir başarıya imza atmak, her gün çevremizdekileri ve bizleri mutlu edecek bir şeyler bulmak için gözlerimizi açık tutuyoruz, canlılığımızı gösterebiliriz diye.

Elbette bizler de mutlu olmayı hak ediyoruz bütün insanlar gibi. Yine bunu da kendi çabamızla yapıyoruz. Sık sık gerçekleştirmeye çalıştığımız etkinliklerden biri olan moral gecemizden bir fotoğraf karesini sizlerle de paylaşmak istedik. Bizlerdeki mutluluğu görmek için gözlerimize bakmak yeterli sanırım.

KISA... KISA...

YENİ DÖNEMİN İLK MORAL GECESİ

Bu yıl dört kez yapılması kararlaştırılan moral gecelerinin ilki ekim ayında yapıldı. ÖSS'de yapılması söz konusu olan değişikliklerle ve ağır ders programıyla oldukça bunalan arkadaşlarımız deyim yerindeyse "felekten bir gece" yaşadılar. Bu yıl bizlere farklı gelen orkestramız ve yüzlerce "poğaça" arasında oldukça eğlenen öğrencilerin dileği ikinci moral gecesiyle aranın fazla uzun tutulmaması.

OKUL BAHÇEMİZ DEĞİŞİYOR

Geçtiğimiz yıllarda yapılan ağaçlandırma çalışmalarının ardından bu yıl da okulumuz bahçesi Aydın Belediyesi'nin desteği ile düzenleniyor. Sulama ve ışıklandırma tesisatının kurulması için kazılan bahçe şu an pek hoş görünmese de basketbol ve voleybol sahalarında yapılan yenilikler, yeşillendirme çalışmalarıyla çalışmalarıyla okulumuza şekli kazanacak. Aydın Belediyesine ve emeği geçenlere teşekkürler.

Bekle Beni İstanbul!..

Gözlerimi açtığımda Yalova'daydım. Feribotu bekliyorduk. Çevremizde dolanan martılarla girdik İstanbul'a... Yağmur yağıyordu.

Yöğün bir program bekliyordu bizi. Önce Şile'yi, Koç ve Sabancı Üniversitelerini sonra da Yeditepe, Boğaziçi ve İTÜ'yü gezdik. Dört günlük koşuşturmanın ardından en güzel güne geldi sıra. Biz iki kişi Topkapı Sarayı'na gidecektik. Geri kalan beşi ise Miniatürk'ü tercih etmişti.

Topkapı'yı gezdikten sonra olaysız bir şekilde Kadıköy İskelesi'ne geldik. Diğer grup Miniatürk'ten sonra Beyoğlu'nu gezdiği için otobüsleri kaçırmışlar. Dört vapuruna yetişmek için o kalabalıkta koşmuşlar. Biletleri almışlar. Tam vapura doğru ilerlerken vapur hareket etmiş. Boğaz turunu saat dörtte sandıkları için telaşlanmışlar. Yirmi dakika sonraki vapurdan inip bizim yanımıza geldiklerinde halleri görülmeye değerdi.

Her şeyde rağmen sıra dışı, hoş bir haftaydı. Anlaşılan arasıra böyle tatillere ihtiyacımız oluyor.

JAPONYA

Eski mezunlarımızdan Bora Özkaya 24 Temmuz 2 Ağustos 2003 tarihleri arası 11 ülkenin gençlerinin katıldığı ve Japon Prens ve Prensesinin evlilik yıldönümü şerefine düzenlenen bir organizasyonla Japonya'da bulunmuş. Bizler de izlenimlerini kendisinden öğrenip sizlerle de paylaşmak istedik.

Japonya dönüşü konuştuğumuz Bora, organizasyon boyunca ilk gezdiği yerlerden olan Tokyo'daki teknolojiye çok etkilendiğini fakat şehirde Japon kültürel özelliklerinin örneklerine yeterince rastlayamadığını söyledi. Organizasyon süresince konakladıkları "Şiga" adındaki küçük yerleşim biriminde geleneksel yapıdaki evleri gördüklerini ve orada diğer Türk öğrencilerle birlikte ülkemizi tanımak için hazırlanan filmi gösterip halk oyunu oynayarak ülke gençleriyle birlik oluşturdıklarını sözlerine ekledi. Dünyanın dört bir yanından gelen gençlerin hep beraber belli başlı dünya sorunlarını tartışıp çözüm aradığını belirtti.

Bu tür organizasyonlara katılmak için iyi derecede İngilizce bilmek, farklı topluluk ve derneklere üye olmak ve gidilecek ülke kültürüne ilgi duymak gerekiyor. Bora seçilmesinde, Türk-Japon İletişim Topluluğu, Genç Ev, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Türkiye Çocukları

Yeniden Özgürlük Vakfı'nın etkin bir üyesi olması ve robot teknolojisiyle ilgilenen ilk öğrenci topluluğu olan ODTÜ Robot Topluluğu'nun üyesi olmasının etkili olduğunu söyledi. Daha önce düzenlenen Robot Yarışması'nda başarılı olduklarını ve maddi kaynak olursa bu konuda daha büyük başarılar elde edebileceklerini belirtti.

Japonya'da Bora'nın en çok etkilendiği şeylerden biri, Japonların kurallarına sıkı sıkıya bağlı olmaları. Okullarda, mağazalarda, restoranlarda kurallardan asla vazgeçilmediğini, gelişmelerinin en önemli sebebinin bu olduğunu düşündüğünü söyledi. Japonya'da İngilizce eğitiminin zayıf olduğunu fakat Japon gençliğinin, Amerikan kültürünün etkisinde olduğunu, onların da işsizlik sorunu ve üniversite sınavı stresi yaşadıklarını belirtti. Bizler Bora'ya teşekkür edip, başarılarının devam etmesini dileriz.

Bora ÖZKAYA

Okulun ilk günü. Ama aramızda birilerinin eksikliğini hissediyoruz. Mezunlarımız... Geçen yıl bitip, sınav sonuçları açıklanınca dört bir yana dağıldılar sonbaharda yaprakların savrulduğu gibi. Savruldukları yerler genelde onların hedefiydi. Kimisi ODTÜ'de, kimisi Boğaziçi'nde, İTÜ'de, Bilkent'te...

Ve geleceğimizi bozmayıp, okulumuzun adını Türkiye derecelerine yazdırdılar. Sınav sonuçlarının açıklanacağı gün televizyonda Aydın Fen Lisesi'nden Hatice Ümran EVREN sesleri yankılandı. Eşit ağırlıkta 298.795 puanla Türkiye 2.sı olmuştur. Dinletimizde salonun dört bir yerinde Yanık Ömer türküsünü yankılatan, bağlamasıyla aşkı olan, yatakhaneye girdiğini mutlaka hissettiğimiz (genelde bağırarak şarkı söylerdi) Hatice. Ertesi gün gazetelerde ailesi ile birlikte fotoğrafları... Boğaziçi endüstri mühendisliğinde artık.

İlke MIRİK'in keman seslerini ve 'bence hiç komik değil' sözlerini; Hayrettin ŞİPAR'ın bağlama seslerini artık Boğaziçi Endüstri Mühendisliğinde duyabileceğiz. Umarım Hayrettin'i Boğaziçi'nde yemekhanede sandalyeyle birlikte yerde görmeyiz. İlke Türkiye 9.sı, Hayrettin ise Türkiye 26.sı oldu. Gökhan Önel'de onlara birlikte.

Arkadaşlarımız daha çok Boğaziçi, Bilkent ve İTÜ üniversitelerine giderken, başta bilgisayar mühendisliği olmak üzere, işletme, endüstri mühendisliği, elektrik-elektronik mühendisliği ve tıp bölümlerini seçtiler.

Övünç BOZCAN Boğaziçi, üç arkadaşımız ODTÜ ve dört arkadaşımız diğer üniversitelerin bilgisayar mühendisliğinde. Elektrik-elektronik mühendislikleri üzülmeyin. Üç arkadaşımız oralarda

Karikatürist, ressam efemiz Erinc KARGAN Boğaziçi işletmede. Duygu KARATAŞ edebiyat rüzgarlarıyla kıvrır kıvrır saçlarını ODTÜ işletmede dalgalandırarak.

Tıpta ise her seneki gibi kız arkadaşlarımız daha yoğun. Yasin ŞAHİNTÜRK (Hacettepe- tıp), beş kız arkadaşımız çeşitli üniversitelerin tıp bölümünde.

Yeditepe, Koç, Yıldız, Bilkent vb. özel üniversitelere bazı arkadaşlarımız burslu olarak gitti.

Şu anda biz one hundred point nokta kök 5 radyosunu, yan flüt, bağlama, gitar seslerini dinleyemeyeceğiz ya da dergimizde onların yazılarını okuyamayacağız. Her şeye rağmen onlar kendi çizdikleri yolda emin adımlarla ilerlemekteler.

ÜNİVERSİTELERE GÖRE AFL'nin GURUR KAYNAKLARI

Adı-Soyadı	Mezun. Yılı	Üniversite Adı	Bölümü
Hatice Ümran EVREN	2003	Boğaziçi	End.Müh.
İlke MIRİK	2003	Boğaziçi	End.Müh.
Hayrettin ŞİPAR	2003	Boğaziçi	End.Müh.
Gökhan ÖNEL	2003	Boğaziçi	End.Müh.
Övünç BOZCAN	2003	Boğaziçi	Bilgisayar Müh.
Erinc KARGAN	2003	Boğaziçi	İşletme
Çağrı ÇETİNTEPE	2003	ODTÜ	Elektrik-Elektronik Müh.
Ümit SIVRI	2003	ODTÜ	Bilgisayar Müh.
Dicle Berfin KÖSE	2003	ODTÜ	Bilgisayar Müh.
Nazif İker ERÇİN	2003	ODTÜ	Bilgisayar Müh.
Duygu KARATAŞ	2003	ODTÜ	İşletme
Ahmet KACAR	2003	ODTÜ	Makine Müh.
Erkan YOLCU	2003	Bilkent	Moleküler Biyoloji-Genetik
Musab KURNAZ	2003	Bilkent	Matematik (Burslu)
H.İbrahim DOKUYUCU	2003	Bilkent	Fizik (Burslu)
Murat TÜRKCAN	2003	Bilkent	Elektrik-Elektronik Müh.
Murat ŞENOL	2003	İTÜ	İşletme Müh.
Erman ÖZÇELİK	2003	İTÜ	Kontrol Müh.
Osman ÖZEN	2003	İTÜ	Kontrol Müh.
Ömer KOÇ	2003	İTÜ	Kontrol Müh.
Elvan PALABIYIK	2003	İTÜ	Tekstil Müh.
Şirin UZUN	2003	İTÜ	Mimarlık
Pınar KARATAY	2003	Akdeniz	Tıp
Fatih YAVAŞOĞLU	2003	Erciyes	Bilgisayar Müh.
Gökşen ŞAHİN	2003	Galatasaray	İşletme
Yasin ŞAHİNTÜRK	2003	Hacettepe	Tıp
Eren ARSLAN	2003	İstanbul	Tıp
Hür Melih DİYEMLI	2003	İşık	End.Müh (Burslu)
Gökhan MERAL	2003	İzmir Ekonomi	İşletme (Burslu)
Emre AĞAN	2003	Koç	İşletme (Burslu)
Tahir YUMUKOĞLU	2003	Koç	İşletme (Burslu)
Çağlar SAYICI	2003	Koç	Makine Müh. (Burslu)
Semih YAĞCIOĞLU	2003	Osmangazi	Bilgisayar Müh.
Ecenur AYDIN	2003	S.Demirel	Tıp
Esin AÇIŞ	2003	Trakya	Tıp
Özge YAZAN	2003	Uludağ	Tıp
Çağdaş KÖKSAL	2003	Yeditepe	Bilgisayar Müh.(Burslu)
Bilgehan YILDIZ	2003	Yeditepe	Elektrik-Elektronik Müh.(Burslu)
Hüseyin YİĞİT	2003	Yıldız	Elektronik ve Haberleşme
Oğuzalp ŞENOĞLU	2003	Yüksek Teknoloji	Bilgisayar Müh.
Ersin GENÇ	2003	9 Eylül	Fen Bil.Öğr.
Sercan OKAN	2003	9 Eylül	Makine Müh.

KÜLTÜREL ÇARPIŞMA

Kültürümüz elden gidiyor

İnsan yaşadığı yere benzer; o yerin havasına, suyunu benzer. Doğduğu yerin şarkılarını, türkülerini dinleyerek, oyunlarını oynayarak büyür, doğasının ona bahsettiği ürünü yetiştirip, satar çoğu zaman. Farklı yerlerin kültürleriyle yetişen insanlar bir araya gelip, kaynaşınca da ortak bir kültür yaratılır. Kaynağını tarihten alan Türk kültürü de böyle oluşmuştur. Töreler, gelenekler, görenekler, bu kültürün temlinde yatar. Bir milletin var olabilmesinin ana unsurlarından birisidir kültür.

Milletler kültürel değerlerin koruyamazsa, benliklerini yitirmeye ve yok olmaya mahkumdur. Tarihte de bu, böyle olmuştur zaten. Kavimler göçü ile Orta Asya'dan Anadolu'ya doğru göç eden Peçenekler, Kıpçaklar, Macarlar, Bulgarlar gibi bazı Türk Kavimleri, "kültürel sindirime" uğrayarak benliklerini kaybetmiş, Türk olduklarını unutmuşlardır.

Günümüzdeyse en büyük savaş taktiklerinden birisidir "kültürel sindirim". Güçlü ülke eğer başka bir ülkenin insanını ele geçirmek istiyorsa, önce o ülkenin diline ve kültürüne saldırıyor. Diline yabancı kelimeler sokup, insanların bu kelimeleri her gün bir çok kez kullanmasını sağlıyor. Yani yabancı kelimeleri insanlara söyleyip, beyinlerine kazıyor. Dildeki bu kirlenmeyle zamanla kültüre de yansıyor. Halkın dinlediği müziğe, giydiği kıyafete, giydiği kıyafetten saç modeline kadar birçok şeye müdahale ediliyor. Tüm bunlar yavaş yavaş olurken çoğunluk, bu değişimin farkına bile varamıyor. Varanlarsa bu durumu değiştirmeye çalışırken, ötekiler tarafından "geri kafalılıkla" suçlanıyor ve adeta engelleniyor. Yani kendi kendimize teslim oluyoruz. Konuyu daha iyi kavrayabilmek için gelin birazcık derinlere inelim.

Daha 18.yy'da Hristiyan Avrupa, Müslüman doğu ülkeleri hakkında pek çok şey biliyordu. İslam üzerine araştırmalar yapıyorlardı. Bu araştırmalar daha İslam ülkelerinde başlamamıştı bile. Avrupa'da Türkçe, Farsça gibi doğu dilleri üzerine birçok kitap ve sözlük basılmışken; İslam dünyasında

hiçbir şey yoktu! Ancak 17.yy'da tek tük bir şeyler görülmeye başlandı...

Batı, bizi bile öğrenmeye çalışırken, biz hep, henüz birkaç yüzyıl önceki başarılarımıza övündük. Sürekli hazırda yedik. Gelecek için hiçbir gelişme çabası göstermedik. Çabalayan ender bilgin devlet adamlarının kellesini aldık. "Hazıra dağ dayanmaz" da dedik ama...

Avrupa'nın içinden çıktığı karanlığa sanki kendimizi iterek biz girdik. Dehamızı mı yitirmiştik ne? Niye tüm Doğu, Batıda? Elbette ki dehamızı yitirmedik. Batı, bizden gördükleriyle adam oldu. Bizse onlardan yöntemi hala almadık... Batı'nın önemli eserlerini hala dilimize çeviremedik. Kültürlü bir Türk'ün yabancı bir dili iyi bilmek zorunda kalmasının nedeni bu işte.

Yabancı dil öğrenimi bizim ülkemizde başka sorunlar doğurmuştur. Bir bozulma-dejenerasyon diyenler de var(!)-başladı. Öğrenilen dil kolejlere gelenekleriyle, kültürüyle girdi...

Biz hep dilde yenileşme hareketleri yaparız. Ama bilmeyiz ki bunun dili kuşa çevirdiğini! Ciddi eserler ortaya koymak yerine, "imkan" mı olsun, "olanak" mı; "ihtimal" mi olsun "olasılık" mı? diye tartışırız. Bunlar yerine eserler verilseydi dil ve ona bağlı olarak kültür de gelişirdi. Çünkü kültür bir dilde vardır. Dilimiz bozuldu, kültür bozuldu ve yüzeyselleşti. Türkçe'miz bilimselleşmek yerine politikleşti.

Hele bir de teknoloji Batı'nın elinde olunca, haliyle bu ürettiklerine kendi adlarını verdiler. Biz de teknolojiyi onlardan alınca, dillerinden de almış olduk.

Viyana'ya kadar Avrupa'da at oynatan bizler, atımız tökezleyince de Fatih'lerin, Kanuni'lerin çocukları olarak birer öğrenci olduk Avrupa kapısında. Bugünkü deyişle "beyin göçü" verdik. Sonuç ise ortada! Üniversiteyi okuyana kadar bu ülkenin olanaklarıyla bulundukları yere gelenler, daha üniversiteye girmeden yurtdışı hesapları yapıyor.

Çoğunun "Neden gidiyorsunuz?" sorusuna verdikleri cevabın sonu aynı: "Bir gün geri döneceğiz" Ama dönen çok az! Dönen de ilk gün sağlayabileceği verimi sağlamıyor. "Neden" mi? Çünkü gittiği yerin insanına benzemiş çoktan...

7 yıl sonra AFL

Bundan tam yedi yıl önce açıldı AFL'nin kapıları bilgiye susamış yüreklerle. İlk adımın heyecanını paylaşıyordu herkes. İşte böyle başladı başarının hikayesi. Pek çok eksik, yeşilden yoksun bir bahçe... Sınırlı imkanlara rağmen umutluyduk. Çünkü susamıştık bir kere. Toprağımıza sıkı sıkıya bağlanmalıydık.

Çünkü biz AFL'liydik.

Türkiye'nin en genç Fen Lisesi müdürü ve dinamik öğretmen kadromuz genç beyinlere kılavuzluk etti. Adeta birer öğrenci gibi çalışan öğretmenlerimiz ve onlarla her an diyalog halinde bulunan bizler geriye dönüp de baktıkça gurur duyuyoruz.

İlk başarımız 1999 yılı Tübitak Liselerarası Proje Yarışmasında biyoloji dalında Türkiye birinciliği Serhat Gümrükçü ve Yasin Taşdelen'le birinciliğimiz oldu. Ama bununla yetinmeyen bizler aynı başarıyı 2001 ÖSS'de de devam ettirdik.

Görkem
Çakıröz

Didem Unat'la ÖSS Türkiye ikinciliği, Görkem Çakıröz'le ÖSS Türkiye üçüncülüğü ve ilk 1000'de 22 derece. Takip eden yıllarda projelerimiz MEF ve Tübitak Proje yarışmalarında sergilendi.

Didem UNAT

Ve 2002... Emin Şenay'la Türkiye birinciliği... İTÜ ÖSS'de yüksek bir başarı ortalaması tutturarak okulumuz matematik öğretmenleri Nihat Afşin ve Eyüp Arslan'ı yılın matematik öğretmeni seçti.

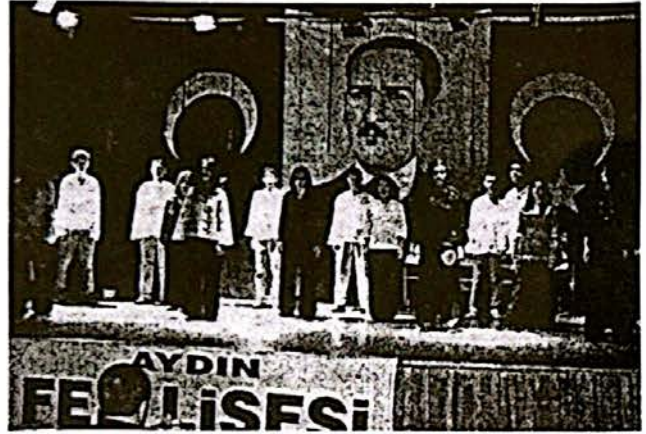
Emin ŞENAY

2003'ün ilk başarısı Tübitak Proje Yarışmasında Yer Bilimi

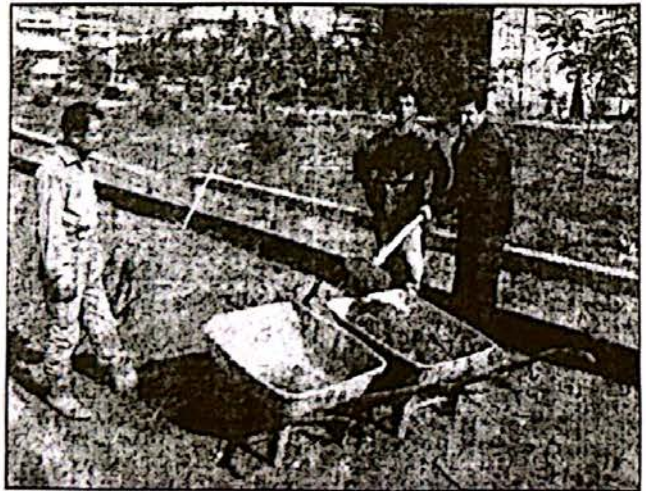
dalında teşvik ödülü alan Duygun Fatih Demirel ve rehber öğretmeni Emine Tiriç ile geldi. Ardından Hatice Ümran Evren ile ÖSS Türkiye 2.si olmanın gururunu yaşadık. Ve ilk binde 28 derece...

Ders dışı faaliyetlerle de ilgilenen okulumuz il Hatice Ümran EVREN çapında düzenlenen şiir, kompozisyon ve resim yarışmalarında bir çok derece elde etti. Her sene sonu gelince içimizi tatlı bir heyecan kaplıyor ya şiir dinletilerimizden bahseden yazılar bir çok yayın organının sayfalarını süslediğçe...

Çünkü bizler inanıyoruz... Şimdi de idare kadromuzun çabaları ve Aydın Belediyesi'nin desteğiyle okul bahçemiz yenileniyor. Geçen yıl okul içinde yapılan tadilat

çalışmalarından sonra bahçede devam etmekte olan çalışmalar sonucunda eminiz ki okulumuz daha güzel bir görünüme kavuşacak. Ve bizler de şu sözleri haykırmaya devam edeceğiz:

"Yine AFL hep AFL AaaFeeLee!"

KARANLIĞIN GİZEMİ

Birtaç ESKİCİOĞLU
Ege MAHLEÇ

Gözden irak, gönülden de iraktır. Ama serin bir akşamda kafamızı kaldırıp gökyüzüne baktığımızda işler nasıl da değişir. Dünya kurulalı olup biten her şeyin değişmez şahidi eski dost yıldızlar selamlamıştır sizi milyarlarca ışık yılı uzaktan. Uğruna şarkılar yazılan, altında nameler fısıldanan yıldızlar altında yapılan araştırmalar ise bizi gökyüzünün başka bir sakini ile tanıştırdı.

Bu tanışma aslında oldukça gecikti çünkü karşımızda görünmeyen yani karanlık madde vardı. İlk başta kütleçekimi kuvvetindeki eksikliklerini tamamlamak için ortaya atılan karanlık madde günümüzde gözlemlerle de destekleniyor.

Yapılan gözlemlerin sonuçları ise oldukça ilginç. Evrenin %4'ü bilinen madde, %23'ü konumuz olan karanlık madde ve %73'ü kütleçekimine ters itici karanlık enerjiden oluşmaktadır. Evrenin en önemli kısmını kapsayan ve evrenin genişlemesini sağlayan karanlık enerji insanlığın karşısında cevap bekleyen milyonlarca sorudan biri hâlâ. Ama karanlık madde konusunda önemli adımlar atılmış durumda.

Karanlık madde çevresine ışık yaymadığından, dolaylı yollardan ispatlanabiliyor. Bu yollardan biri de mikromercek olayıdır. Bu olay gözlemci karanlık madde ve uzaktaki yıldız aynı hizadayken gerçekleşir. Oldukça sabır gerektiren bir yol olmasına rağmen gökbilimciler bu sabrı göstermiş ve aylarca teleskopla uzaktaki yıldızları gözlemişlerdir. Ve sonuç: pozitif... uzaktaki yıldızın parlaklığı belli bir periyotta artmıştır. Bunun nedeni de karanlık maddenin bir tür mercek vazifesi görmesidir. Yanından geçen ışınları güçlü kütleçekimiyle kırarak gözlemciye ulaştırır. Bu yıldızın parlaklığı artmış gibi gözükür. Bu olay güneş tutulmasına benzetilebilir. Tek fark ise Ay'la karanlık madde arasındaki kütleçekim farkıdır. Eğer karanlık madde kadar kütleçekimine sahip olsaydı, biz Güneş tutulması sırasında Güneşi olduğundan daha parlak görecektik. Sonra bu üç gök cisminin doğrultusu değiştiğinde Güneş yavaşça eski parlaklığına dönecektir. Parlaklığındaki azalışın grafiği artışın tam tersi olur. Örneğin güneşin 36 gün boyunca parlaklığı arttıysa diğer 36 gün boyunca azalacaktır.

Karanlık maddenin var olduğunu ortaya koyan bir başka unsur da cisimlerin dönme hızlarıdır. Cisimlerin dönme hızı yerçekimi arttıkça artar, uzaklık arttıyındaysa azalır. Örneğin gezegenlerin hızları Güneş'ten uzaklaştıkça azalır. Ama karanlık maddenin yoğun olarak toplandığı bölgelerde dönme hızındaki yavaşlama daha azdır. Çünkü karanlık madde çekim kuvvetiyle yakındaki yıldızlara hız kazandırır.

Bu kadar işlevli, bu kadar insaniyete yararı dokunmuş olan karanlık maddenin biraz da geçmişine değinmekte fayda var. Karanlık maddenin geçmişinin; çok uzun zaman önce ölmüş yıldız artıklarına, beyaz cücelere, yıldız olabilecek kadar kütleyle toplayamadığından ufak kalmış kahverengi cücelere, dev gezegenlere ya da nötron yıldızlarına dayandığı düşünülüyor.

Karanlık maddenin bize son bir öğüdünü de anmadan geçmeyelim; "Her görmediğinize inanmamazlık etmeyin."

SEZGİ

A. Erdiñ YILMAZ

Doğadaki Belirsizlik

Hayatımızdaki her şeyin kesinlikler üzerine kurulduğu tartışılmaz bir gerçek. Herhangi bir cismin yeri, hızı için hep net ifadeler kullanırız. Çünkü sözü edilen cisme baktığımızda onu öyle görürüz. Herhangi bir t anı için bir cismin hızını v olarak ifade ederiz ve bu andaki yerini koordinat sisteminde (x,y) ikililerini kullanarak tam bir şekilde söyleyebiliriz. Klasik fizikteki ifadeler de tam bu şekildedir. "Hareketli bir parçacık her an uzayda bir yer işgal eder ve yörüngesi üzerindeki yerinin zamanla değişimini karakterize eden bir hıza sahiptir." Tüm klasik fizik bu aksiyomlar üzerine kuruludur. Zaten derslerde de bize öğretilen böyledir. Halbuki iş parçacıklar boyutuna indiği zaman tüm bu varsayımların geçerli olmadığı -çok rahatsız etse de- 1924 yılında, Werner HEISENBERG adlı bir fizikçi tarafından gösterilmiştir. Einstein'ın "mutlak zaman ve aynı andalık" kavramlarını yıkmasından sonra bu kuramın klasik fiziğe indirilen en güçlü darbe olduğu şüphesiz bir şekilde söylenebilir.

Klasik fizikte herhangi iki cisim arasındaki etkileşimin deney şartlarının gerektirdiği kadar küçültülebileceği hatta sıfıra indirgenebileceği aşikar bir oldu olarak kabul edilir. Oysa doğada etkileşimlerin asla aşılamayacak bir alt sınırı vardır. Bu alt sınırı KUANTUM SABİTİ belirler. Bu sabit, 1900 yılında Alman fizikçi Max PLANCK tarafından " $E = h \cdot \gamma$ " formülü ile belirtilmiştir. Ona göre madde her sıcaklıkta ışıyım yapar ve belli kesikli aralıklarla yayınlanan bu ışıyımın enerjisi frekansıyla orantılıdır. Einstein ise bunla yetinmeyip "Işıyım sadece belli kesikli miktarlarda yayınlanmıyor, her zaman bu şekilde kesikli enerji paketleri halinde bulunuyordu." ifadesiyle bu kuramı daha da geliştirmiştir ve buna "ışık kuantası" adını (şimdi biz bunlara foton diyoruz) vermiştir. Einstein sonra da ona Nobel ödülü getiren açıklamasını yapmıştır (Einstein'a Nobel ödülü Rölativite teorisi için değil, kuantum kuramına katkılarından dolayı verilmiştir.). Ona göre ışık kuantaları hareket ettikleri için aynı zamanda mekanik momentuma sahip olmalıdır.

" $E = m \cdot c^2$ " den bu momentum E/c 'ye eşit ve " $E = h \cdot \gamma$ " olduğundan " $P = h \cdot \gamma / c$ " bağıntısından fotonun momentumu h/λ (λ : dalga boyu) olarak yazılabilir.

SONUÇ: Işık kuantaları bir momentuma sahiptir ve enerjileri dalga boyuyla ters orantılıdır. Bu düşünce, formülün tam gösterdiği şekilde Arthur COMPTON tarafından deneysel olarak ispatlanmıştır.

Şimdi fotonların mekanik bir momentuma sahip olduğunu öğrendiğimize göre düşünce deneyimize gelebiliriz. Her türden duyarlı aletlere sahip olan bir fizikçimiz, küçük maddesel bir cismin hareketinin yörüngesini incelesin. Bu incelemeyi de "görerek" yapmaya çalışsın. Kuşkusuz cismi görmek için aydınlatması gerekecektir. Ama ışığın da bir momentuma sahip olduğu bilindiğinden (ışığı çok kullanırsa cisim üzerinde yaratılan basınç, onun yörüngesini değiştirecektir.) el feneri kısa süreli açılsın ve kapansın. El fenerini öyle zayıf seçsin ki on aydınlatmanın toplam ışık basıncı etkisi; ihtiyacı olan hassasiyet sınırlarında olsun. İlk önce on noktada deneyi yapsın. Sonra yüz noktada, fenerini on kat zayıflatarak yapsın. Sonra bu işlemi bin ve üzeri nokta için yaparak cismin hangi yörüngede hareket ettiğini tam bir şekilde bulsun. Bu klasik fizikte pekâla mümkün olabilecek bir şeydir. Ama ışığın kuantalar hâlinde nakledildiğini hatırlarsak, giderek fener ışığının tek bir kuantaya kadar ineceğini biliriz. Fizikçimiz, dalga boyu büyük ışınların enerjisi az olacağından, daha büyük dalga boyu kullanmak isteyecektir. Ama belli bir dalga boyu olan bir ışıkla herhangi bir yeri aydınlatığımız zaman dalga boyundan daha küçük ayrıntıları seçemeyiz. "Badana fırçasıyla, kuşkusuz, bir İran minyatürü yapamazsınız."* Böylece gözlemcimiz daha uzun dalga boyu kullanarak, giderek her bir noktanın yerini tespit ederken daha büyük belirsizlikle karşılaşacaktır. Eğer dalga boyu küçültürse bu sefer de parçacığın momentumundaki belirsizlik artacaktır ve dalga boyunu artırırse parçacığın yerindeki belirsizlik laboratuvar boyutlarına ulaşacaktır. Sonuç olarak fizikçimiz bir yörünge yerine bulut

şeklinde bir şerit bulacaktır.

İşte Heisenberg'in ifade ettiği tam bu şekildedir: "Kuantum kurallarının uygulandığı bir dünyada kesin bir yer ve yörüngeden bahsedilemez." Sonra da Heisenberg; yerdeki belirsizlikle, momentumdaki belirsizliğin çarpımının kuantum sabitine eşit olduğunu göstermiştir. Biz bu belirsizliği fark edemeyiz çünkü bu sabit virgülden sonra yirmi yedi tane sıfır içermektedir. (Şükür ki böyle! Yoksa etrafımızdaki her şeyi birkaç tane görecektik!) Bu yüzden fizikçiler elektronların hızını belli bir aralıkta tanımlarlar ve yörüngeleri için bir şerit çizerler ve yerini sorduğumuzda "%25 ihtimalle burada" gibi garip cevaplar verirler.

Çoğu fizikçi gibi Einstein'ın da bu sonuçlara tepkisi çok büyük oldu. Bu belirsizlik ilkesini bir türlü kabul edemedi ve bu kuramı çürütecek düşünce deneyleri tasarladı. Ama her defasında yenilgiyi kabul etmek zorunda kaldı.

Belirsizlik ilkesi tüm dünyanın kafasını bulandırdı ama bizi, belki de, evren hakkında aradığımız cevaplara bir adım daha yaklaştırdı. Bu ilke kullanılarak boşluğun bile tam boş olmadığı gösterilerek içinde, genişleyen evrenin kütle çekimine karşı kullandığı itici bir gücün varlığı gösterildi. Ama şu bir gerçek ki hiçbirimiz bu küçük parçacıkların belirsizliğini öğrendikten sonra evreni Heisenberg'in gözüyle görmek istemezdik. Çünkü, şüphesiz hiç kimse kesinlik, mutlak zaman, aynı an gibi kavramların artık anlamsız olduğu bir evreni düşünmek istemez; ama ne yazık ki yaşadığımız evren tam bu şekilde!

*George Gamow

KAÇ KILO?

Onur PADAR

Fizikçileri mutsuz eden bir sır var. Sevr'de bir kasada kilitli tutulan standart kilogram örneği, her yıl gramın milyonda biri kütle kaybına uğruyor. Le Grand K denilen %90 platin %10 iridyumdan

oluşan bu silindir şeklindeki ağırlığın neden hafıfladığı bir türlü bilinmiyor. Türkiye dahil birçok ülkenin kabul ettiği bu ilk örneğin aynı dönemde yapıp çeşitli devletlere dağıtılmış kopyaları var. Ancak bu kopyalarla Le Grand K birbirini tutmuyor. Oysa uluslararası ticarette bütün ağırlık ölçülerinin temelini bu standart ağırlık oluşturuyor. Şimdi silindirin başka bir örnekle değiştirilmesi gündemde ama bu yeni örneğin temelini ne oluşturacak? Le Grand K ne ile değiştirilecek?

Alman fizikçiler Fransızların Le Grand K'yi temizlerken onu fazla ovaladıklarını ve kilo kaybettirdiklerini söylüyorlar. Tabi ki bu bir espri. Hafifleşmenin nedeni bir türlü bulunamadığından iş şakaya vuruluyor.

Fransız Devrimi döneminde sayısız ağırlık ve ölçü birimlerini tek çatı altında toplamak için metrik sistemin temelleri atıldı. Nihayet 1875 yılında bu standart örnek on yedi ülke tarafından "bir kilo" olarak kabul edildi.

İlerleyen yıllarda, kilogram hariç bütün temel birimler, insan eliyle değiştirilemeyecek fiziksel bir tanıma kavuşturuldu. Bir tek kilogram birimi nesneye bağlı kaldı. O nesne de Le Grand K.

Temel kilogram örneği, 1879 yılında Londra'da altın ustası Johnson Mattley tarafından kalıba dökülüp cilalandıktan sonra Paris'e götürüldü ve kopyalanıp otuz devlete dağıtıldı. Geçtiğimiz yüzyıl içerisinde iki tanesi Paris'e aynı atmosfer şartları altında çok sıkı bir korumayla getirildi. Tartım yapıldı ve Le Grand K daha hafif. Acaba bu; oksijenin metalden kaçmasından mı, kopyaların orijinalinden farklı imal edilmesinden mi, kopyaların havadan fazla atom kapmasından mı?

Biz manavdan sebze veya meyve alırken standart örneğin hafifleşmesi önemli değil. Ama bu durum her yıl milyonlarca dolar paranın döndüğü uluslararası ticarete gölge düşürüyor.

Kilogramı temel, insan eliyle değiştirilemeyecek fiziksel bir niceliğe kavuşturmak için bir çok ülkenin bilim adamı seferber olmuş durumda. Yaptıkları çalışmalar iki gruba ayrılıyor. Bunlardan biri kilogram içerisindeki atom sayısını hesaplamak, diğeri ise kilogram kütlelerini yer çekimine karşı dengeleyen elektromanyetik kuvveti bulmak.

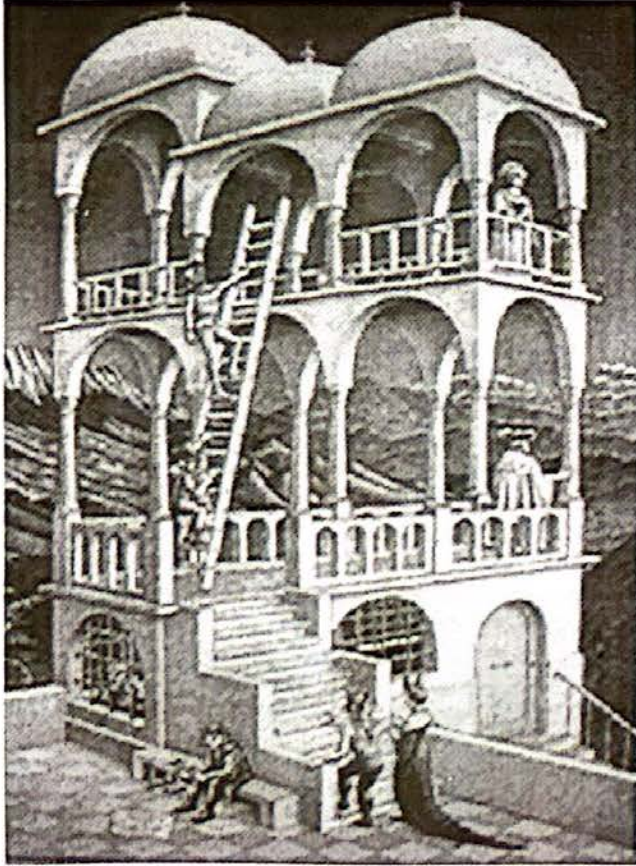
Kısacası Sevr'deki o ağırlık günün birinde gidecek, yerine yenisi gelecek. Tabi gerçek kilogram bulunduğu anda...

gözlerime

Gördüğümüz her şey gerçek mi? Bizim bakınca gördüklerimiz, anladıklarımız gerçekliğin ölçüsü olabilir mi? Bu konuda gözlerimize fazla güvenmemeliyiz. Gözün görmediğini, kabul etmediğini beynimiz görüyor! Kabul edelim ki gözlerimiz yanılsamalarla yoldan çıkmış bir kere.

Yanılsamalar... Gerçekliğin üstünde, rüyalarından çalma büyü görüntüler onlar. Beynimizin bize oynadığı bir oyun belki... Şaşırtan, düşündürten tatlı görüntüler... Hayalin kağıda dökülmüş hali belki.

Öyle ya da böyle bir yerlerde çıkıyor karşına ve sen kağıt elinde öylece bakıp kalıyorsun. Olmayanı var etmişler, üstelik kağıda çizmişler... Bunların hepsi beynimiz sayesinde. Görüyoruz ama hayal gücümüzle yapıyoruz bunu.

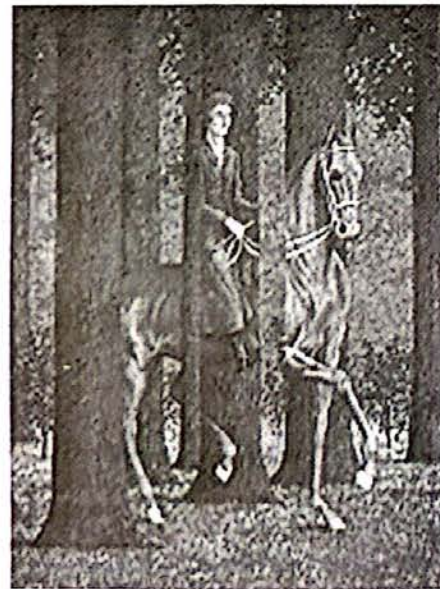

Su fotoğrafa bir bakın kimilerine göre eksik kalan bir şeyler var bu fotoğrafta. İyi bakarsan her şeyi görebilirsin aslında ama bir terslik var sanki. Öyle bir dünya ki sağ sol kavramını yitiriyorsun bir boşluk, kargaşa... Varla yok arasında kafan karışmışken bir de düşünmeye başlıyorsun hayal mi gerçek mi?

Bunların hepsi yanılsamalardan ibaret. Gölgelelendirmeler ve hayal gücümüz tarafından kandırılıyor.

Ya şu resme ne dersiniz? Tekrarlanan geometrik şekiller ve gölgeler sayesinde şu görüntüyü üretebilmek büyük bir yetenektir bence. Aşağıda mıyız yukarıda mıyız belli değil. Daha doğrusu böyle bir yapıda aşağı ya da yukarı diye kavramlar kalmıyor ortada. Şükürler olsun ki tüm bunlar birer yanılsamadan ibaret.

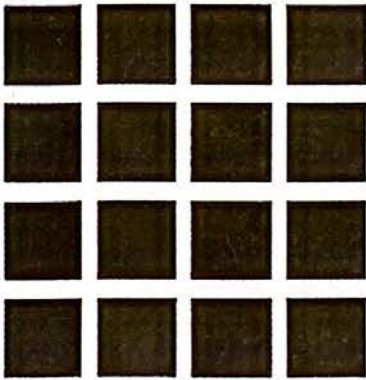
Yanılsa-
ma nice
sanatçı-
yı da esir etmiş
büyüsüne. Re-
simden taşan
büyü nasıl da
inandırmış bizi
bu ağaçların
karmaşasına.

inanamıyorum!

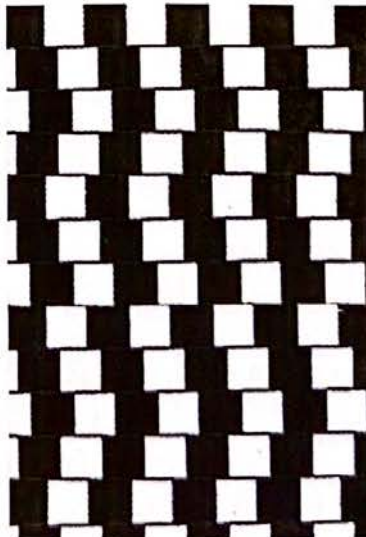
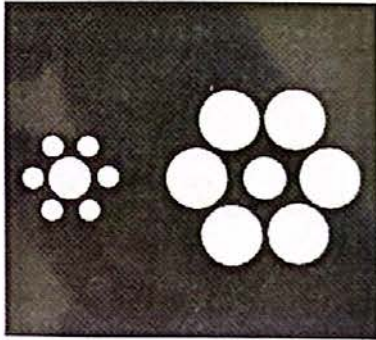
Ece AKINCI

Duyu organlarımız pek çok alanda yanılabirler. Bunlar arasında göz yanılmaları en ilgi çekici olanı. Oysa gözler ne kadar da dürüst bilinir. Bu zamanda onlara bile güvenmek zor belki de. Çünkü gözlerimizi yanılsama yoldan çıkarmıştır bir kere. Bakalım gözleriniz size doğruyu gösterebilecek mi?

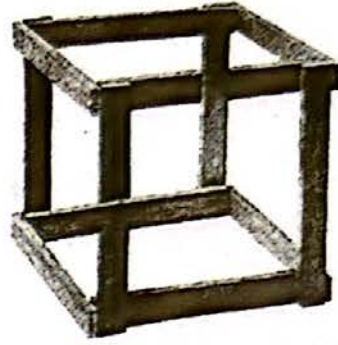

Gerçekleri göremiyordunuz, şimdi de olmayanları görmeye başladınız. Siyah karelerle beyaz alanların kesiştiği yerlerde gri noktalar var mı?

Ortadaki dairelere dikkat! Hepsinin eşit olduğuna inanmak ne kadar dazor. Karar verirken gözlerinize fazla güvenmeseniz iyi edersiniz.

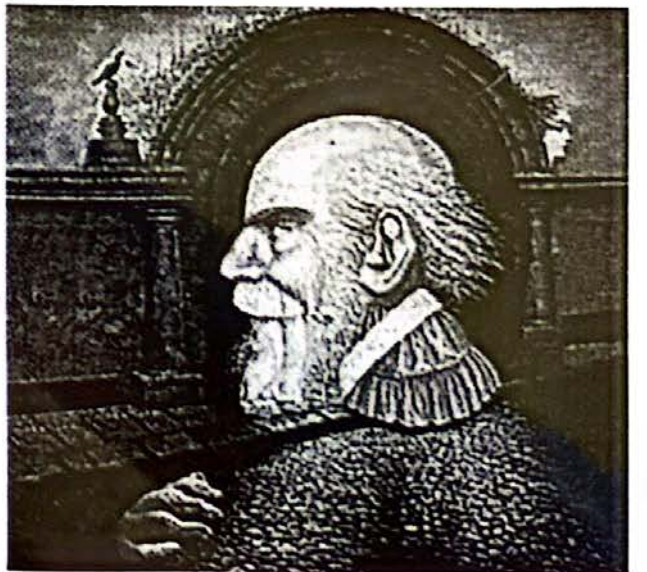
Eğriyle doğruyu ayıramıyor olamazsınız. Siyah karelerin, çizgilerin arasına farklı konumlarda yerleştirilmesi sizi yatay çizgilerin birbirine paralel olduğunu fark etmektен alıkoyabilir.

Yani küpün sırrı fotoğrafçının maharetinde gizli!

Karşınızda duran küp ne bir çizim oyunu ne de sizdeki bir göz bozukluğu. Belli parçaları kesilen küpün belki bir açıdan çekilmiş gerçek fotoğrafı.

Yaşın ne önemi var ki? Yaşlı bir kadın genç bir kızın güzelliğini de taşıyor olamaz mı?

Bu resmin içinde tam dokuz kişi kayboldu. Onları bulabilir misiniz?

YILDIZLAR NEREYE GİTTİ?

Seray SARAY

Yakın zamana kadar yukarı baktığında yıldızların gösterisini izleme şansına sahip olan insanoğlu, dilek tutmak için bir yıldızı bile zor buluyor artık. Yıldızlar insanlığa küsüp buralardan gitmişler sanki...

Haklılar da... Yeryüzünü aydınlatma hırsı yüzünden gökyüzünü karartıyoruz. Yeryüzünü kirlettiğimiz yetmedi; aşırı ışık kullanımı nedeniyle gökyüzünü de kirlitiyoruz artık. Sonuçta, gezegenimiz için yeni bir sorun üretmiş durumdayız: ışık kirliliği.

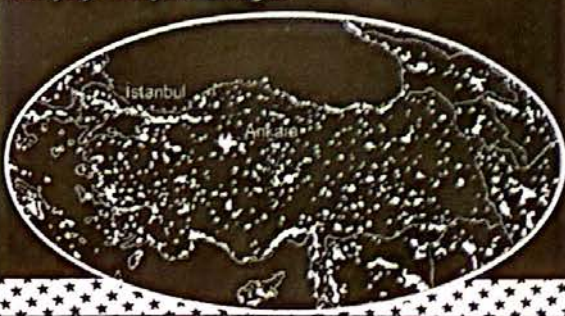
Bu kirlilik dünya için sandığımızdan çok daha tehlikeli. Bir kere, zor ürettiğimiz enerjiyi, kolayca ve savurganca harcamış oluyoruz. Üstelik göğün doğal fon parlaklığını arttırıyoruz ve bu yüzden bilim adamlarının gökyüzü gözlemlerini oldukça zorlaştırıyoruz.

Işık kirliliğinin yaptıkları bunlarla sınırlı değil, bu kirliliğin canlı yaşamına verdiği zararlar da ciddi boyutlarda. Gözün alışık olduğu aydınlatma düzeyinin aşılması durumunda görme performansının ve veriminin düşüşü söz konusu. Her yıl binlerce kuş, göç döneminde gereksiz ışıklandırılmış binalara çarparak ya da bu ışıklar yüzünden yolunu kaybederek ölüyor. Karadan denize doğru ilerlerken aydınlık farkını kullanan yavru deniz kaplumbağaları ışık nedeniyle tekrar karaya yönelip denize varamıyor.

Peki nasıl? Örnekler çoğaltılabilir ama önemli olan bu sorununu çözebilme. Kirlilikten kurtulmanın tek yolu kaliteli bir aydınlatmayı sağlamaktan geçiyor. Kaliteli aydınlatma ise ancak elektrik enerjisini ışık enerjisine çevirmede en verimli lambalarla, sadece gerekli yerlerin, yeterli miktarlarda aydınlatılması ile olur. Verimli lambalara örnek olarak düşük basınçlı sodyum lambası verilebilir. Bu lamba sarı-turuncu renkte olma özelliği ile, uzaydan gelen ışığın görülmesini engellememesi açısından da oldukça zararsızdır.

Kimi ülkelerdeki uygulamalardan görülüyor ki, kaliteli aydınlatma için yapılan değişikliklerin maliyetini 3-5 yıllık enerji tasarrufu ile karşılamak mümkün.

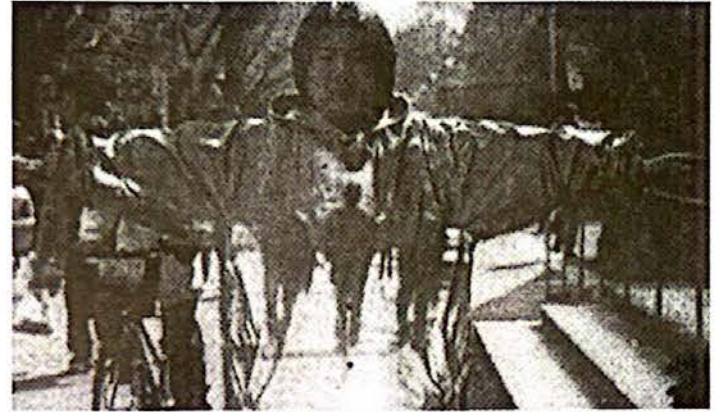
Yasal önlemlerle ve en önemlisi duyarlılıkla bu kirlilikten kurtulup yıldızları geri getirmek mümkün. İnanın, biz istersek eğer, yıldızlar bizimle tekrar barışacak. Ve biz, parlak bir gecede, bir yıldızdan daha sorunsuz bir dünyayı dileyebileceğiz.

GÖRÜNMEYÖRKEN
DE VAR MIYIM?

İlke KELEŞOĞLU

İllüzyonistlerin oyunları bilim adamları tarafından çözülmeye başladı. Asistan kutuya kapatılır ve kutu tekrar açıldığında yok olur. Biz seyircilerse bunun bir sihir olmadığını biliriz ama yine de illüzyonist bize muhteşem birymiş gibi görünür.

Bunun çözümü aslında fizik kurallarında gizlidir ve çok basittir. Mercek ve yansıtıcılar sayesinde farklı yöntemler uygulayarak ilginç fikirler ortaya çıkıyor günden güne. Bunlardan en yenisi: "Görünmezlik Giysisi".

Japonya'da Tokyo Üniversitesi'nde profesör olan Susumu Tochi tarafından oluşturulan bir kıyafet. Optik kamuflaj denilen ve giysinin sırt kısmına yerleştirilen bir mercekler arka plan görüntüsü algılanır ve giysinin ön kısmına yansıtılarak şeffaflık hissi verilir.

Giysi bir Japon bayana giydirilmiş ve kadının arkasındaki kişiler ve objeler ön kısmına yansıtılmıştır. Fazlasıyla ilgi çekici!

Profesör Tochi buluşun ilk safhalarında olduklarını ve gelecekte kamuflajlı objeleri tamamen görünmez kılacaklarını öne sürüyor. Görüntüde henüz tam netlik yok. Ama yine de etkilenmemek imkansız.

Kullanım alanlarıysa gittikçe genişliyor. İlk önce sadece askerlikte kamuflaj amaçlı olarak düşünülmüş. Ancak daha sonra cerrahlık ve pilotluk alanlarının da faydalanabileceği anlaşılmış. Ameliyatlarda sırasında doktorlar kendi ellerinin ve ellerinde tuttıkları aletlerin görüş açılarını daraltmamaları için, uçaklarda ise inişler sırasında kokpit yerlerinin rahat görülebilmesi için kullanılması bekleniyor.

Umarız bu icat da cep telefonları gibi amacından saptırılmaz. Yine de insan düşünmeden edemiyor.

Ya o giysiden hepimizde olursal

Bu düşüncüyü birkaç ilginç fikirlerle destekleyelim:

Kalabalık diye bir sorun olmaz. Zaten her şey şeffaf her yeri görüyoruz değil mi?

Tiyatro ve sinemalarda koltukların uzaklaştıkça yükselmesine gerek kalmaz. Önümüzdeki görünmez şapka takar ve sorun ortadan kalkar.

Yine de biz ya olduğumuz gibi görünelim ya da görüldüğümüz gibi olalım!

gÖZ ucuyla...

BOZUK MUSLUKLAR

En çok kızdığım şeydir bana "sulugöz" denmesi. Hayır, daha sık aralıklarla ağlıyorsam ne olmuş? Bu, doğduğumuz andan itibaren başlayan doğal bir refleks. Kimine ızdırap gibi geliyor, kimi ise ağlamanın acizlik olduğunu düşünüyor. Oysa bu insanlar bile her gün belli miktarda gözyaşı döküyor.

Peki nasıl oluyor da "Erkek adam ağlamaz, kardeşim!" diyen bir mahalle delikanlısı kendisinin de diğer insanlar gibi ağladığını bir türlü fark edemiyor? Çünkü bu tam anlamıyla ağlamak değil (hüngür hüngür olan cinslerden değil yani!). Gözyaşının gözümüzü koruyan yapılardan biri olma özelliği burada devreye giriyor ve biz her göz kırpmamızda, göz kapakları bir arabanın cam silecekleri gibi gözümüzü süpürüp, ince bir tabaka halinde gözyaşını yüzeye dağıtıyorlar. Dağılan gözyaşı göz yüzeyinde kayganlık, koruma ve berraklık sağlıyor. Yani aslında çoğu insanın "sadece ağladığında akan tuzlu su" sandığı gözyaşı, son derece özel bir sıvı...

Gözyaşı sıvısı bazik nitelikte ve tabii ki sadece sudan oluşmuyor. %98.2'si su olan gözyaşının geri kalan kısmında kan plazması, aynı oranda üre ve plazmadakinden daha az oranda glikoz; klorit ve sodyum bikarbonat gibi tuzlarla organik maddeler bulunuyor. Bu nedenle de birçok mikroorganizmayı öldürücü etkisi var. Ancak ağlarken bu oranlar biraz daha farklılaşıyor. Çünkü soğan ayıklarken meydana gelen gözyaşı ile bir yakını kaybeden insanın gözyaşı kimyasal farklılık gösteriyor. Duygusal gözyaşında daha çok tuz ve hormonal madde bulunuyor.

Yaşamsal önem taşıyan gözyaşı üç katmandan oluşuyor: yağ, su ve mukus. En üstte yer alan yağ katmanı, sıvı katmandaki suyun buharlaşmasını ve gözyaşının dışarı akmasını engelliyor. Sıvı katman ise gözyaşının temel katmanı ve korneayı besleyen oksijeni taşıyor, atık maddeleri uzaklaştırıyor, oluşabilecek enfeksiyonları engelliyor. Gözyaşının en alt katmanı mukus, hidrofobik yani suyu sevmiyor. Bu nedenle de suyu iten bir yapısı var. Gözyaşı mukus katmanı sayesinde yerçekimine karşı koyarak gözün önünde durabiliyor.

Gözyaşı bezlerini de unutmamak gerek... Gözyaşını sadece korneayı kurutmaktan

Özge ERTUNÇ

kurtaracak ve göz küresinin kayganlığını kaybettirmeyecek miktarda üretmeyi başarıyor. Böylece gözde sürtünmeden kaynaklanan bir rahatsızlık meydana gelmiyor. Düşünsenize; bileşenlerin oranını ayarlayamasa ya şıp şıp gözyaşı döküyor olurduk ya da gözyaşı eksikliği çekerdik ve ağladığımız zaman bile gözlerimizden yaşı çıkmazdı.

Kısacası gözyaşı salgılanması açısından zaman zaman "AĞLAMAK", göz sağlığı için son derece faydalı. Ağlamaktan utananlara, sıkılanlara duyurulur. Bu şekilde bu büyük sorunlarını biyolojik bir nedene bağlamış bile oluyorlar. Peki canımız her istediğinde ağlayabiliyor muyuz? Ya da neden her ağlamak istemeyişimizde, gözümüzden yaşlar inatla süzölmeye devam ediyor? Nasıl ağlıyoruz?

Ağlamak; aşırı üzüntü, aşırı mutluluk veya fizikî tahrik sırasında gözyaşı salgısının boşalması durumu. Doğduğumuz anda bile ağladığımızı düşünürsek, bu davranışın temelinde galiba hayatta kalma güdüsü yatıyor. Bebek niye ağlar? Çünkü annesine ihtiyacı vardır. Gençlik döneminde de ağlayarak çevremizi uyarıyoruz ve bir bakıma kendimizi ifade etmenin güçlü yollarından biri oluveriyor ağlamak. Sadece kendimizi kötü hissettiğimizde de ağlamıyoruz ki... Çok heyecanlı, ya da çok mutluysak, herhangi bir duyguyu yüksek yoğunlukta yaşıyorsak, canımız yanımsa bir şeylerden, gözyaşı normalden daha fazla salgılanıyor ve elimizde olmadan ağlıyoruz. Böylece hem bedenimiz rahatlıyor hem de kendimizi en güzel anlatan sözcükleri sanki cümleler içinde bir anda kullanıvermiş oluyoruz.

Ağlamak bence senin "samimiyetin", hem de hayata karşı. Hiç sıkılma gözyaşlarının görülmesinden. Zaten her 6 saniyede bir, tüm ömrün boyunca da 200 milyondan fazla göz kırıp, kimseye görünmeden sessizce ağlamış oluyorsun. Görülmek de bundan farklı olmasa gerek... Yanağına düşen her damla senin kadar değerli ve anlamlı sözler kadar önemli çünkü... O senin yasın, yaşın. Gözyaşların sakın kurumasin..!

TİK TAKSIZ SAATİM

Melih ALBEYOĞLU

Tık tak, tık tak, tık tak, zırrr..... Günaydın! Şimdi yavaşça gözlerini aç, biraz doğrul ve kollarını iki yana olabildiğince açarak gerin bakalım. Biliyorum uyumak istiyorsun ama artık uyanman gerek. Şimdi biraz mahmurluk... Artık hazırsın. Haydi okula...

...Biraz sonra öğle yemeği yiyeceksin. Her zaman olduğu gibi yine bu saatte acıkmaya başladın. Sonra yine biraz ders ve eve dönme vakti. Evde yine uykun geldi. Bir de her gün şöyle uykun gelmeseydi... Ama uyumuyorsun, zaten böyle giderse okuldan sonra uyumamaya alışacaksın.

...Şimdi saat 23.00'e geliyor ve uykun geldi. Yatmalısın çünkü bir düzenin var ve sabah erken kalkacaksın. Geç yatarsan sabah çok zor kalkarsın.

Beynimizde tık tak çıkarmayan, dişlilerin yerine nöronların oluşturduğu, akreple yelkovan görevini güneş ışınlarının yaptığı bir saatimiz var. Bu saat biz daha bir ceninken kuruluyor ve ömür boyu, biz müdahale etmezsek, aksamadan mükemmel bir biçimde çalışıyor.

Biyolojik saatimiz, günlük alışkanlıklarımızın hepsini zamanına göre bize uygulatıyor. Saatimiz, sabah olduğunu anlıyor ve bizi hep uyandırmaya saatte uyandırıyor. Ya da yemek vaktini biraz aksatırsak aklı hissettirerek bizi uyandırıyor. Örneğin; uzun bir süredir başucunuzdaki saat sayesinde sabah yedide uyanıyorsunuz. Eğer bir gün yanlışlıkla saati kurmayı unutursanız ve akşam normal saatinizde yatmışsanız, ertesi gün yine yedi civarında uyanırsınız. Belki başınıza gelmiştir, saati kurmuş olsanız bile bazı sabahlar, saatinizin çalma zamanından birkaç dakika önce kendiliğinden uyanırsınız.

Hepimizin bildiği gibi gün yirmi dört saattir ve işlerimizi bu yirmi dört saate göre programlarız. Biyolojik saatimiz için de durum aynıdır. Biyolojik saatimize göre 24,8 saatlik bir günümüz var. Ve biyolojik saat bu 24,8 saate göre bizi programlandırıyor. Peki biyolojik saatimiz bir günün başladığını ve bittiğini dolayısıyla günün hangi diliminde olduğumuzu nasıl anlıyor? Bunun için ortaya iki çözüm yolu sürebilmek mümkün.

İlk olarak güneş ışığından yararlanıldığı söylenebilir. Buna bağlı olarak da saatin, ışığı algılayabilmek için en uygun yerinin gözlere en yakın yerler olduğunu söyleyebiliriz. Biyolojik saat beynimizin hipotalamus bölgesinde gözlerimizin yaklaşık üç santimetre arkasında bir çekirdek halinde yer alıyor.

Gözden içeri süzülen ışık miktarı, retinada melanopsin adlı protein tarafından elektrik

sinyallerine dönüştürülüp beyne gönderiliyor. Saatimiz de sinyaller beyne gönderilirken ışık miktarından haberdar ediliyor ve böylece günün hangi bölümünde olduğumuzu tespit ediyor. Bu durum uykudayken bile gerçekleşiyor. Gözlerimiz kapalı olsa da, ışık, belli bir yoğunlukta retinamızı uyarıyor. Böylece sabah olduğunu anlıyoruz ve uyanmaya başlıyoruz. Günün başladığı sinyali kognitif sisteme gönderiliyor ve böylece yavaş yavaş dikkatimizi topluyoruz. Uyandırmamız andaki mahmurluk, dikkatin bir anda toparlanamamasından kaynaklanıyor. Daha sonra endokrin sistem, bağışıklık sistemi ve kalp-damar sistemi gibi sistemler uyarılarak günlük ihtiyaçlarımız buralara bildiriliyor ve bu ihtiyaçların karşılanılmasına başlanıyor.

Biyolojik saatin günü algılayabilmek için yararlandığı diğer yöntem ise, biyolojik saati oluşturan nöronlarla ilgili. Bu nöronlar her gün per ve cry isimli moleküller üretilip parçalanıyor. Nöronlar molekülleri oluştururken gündüz, bunları parçalarken gece anlaşıyor. Gece boyunca parçalanmış moleküller sona erdiğinde yeniden birleştirilmeye başlanıyor ve böylece yeniden sabah olduğu anlaşıyor.

Biyolojik saatin önemi en çok kıtalararası uçak yolculuklarında anlaşıyor. Böyle yolculuklarda jet-lag denilen bir olay meydana geliyor. Örneğin İstanbul- New York arasında seyahat ediyorsunuz. İstanbul New York uçak yolculuğu yaklaşık on saattir. İki şehir arasındaki zaman farkı ise yedi saattir.

Gerekli hesaplamalar yapıldığında İstanbul'dan sabah sekizde yola çıkarsanız, New York'a vardığınızda New York'un yerel saati ile saat sabah on bir oluyor. Dolayısıyla siz o günü yirmi dört saat yerine yaklaşık otuz bir saat olarak yaşıyorsunuz. Bu da haliyle başta uyku düzeniniz olmak üzere tüm vücut sistemlerini birkaç gün için olumsuz etkiliyor. Çünkü biyolojik saatiniz, sizi, böbreklerin çalışmasına dek programladığından saatin ayarı kaçınca sizin de ayarınız kaçıyor.

Vücudu muzun tık taksız saati bizim için vazgeçilmez. Eğer o olmasaydı tüm vücut düzeni birbirine girerdi, daha doğrusu ortada düzen diye bir şey kalmazdı. Bu konuda önemli araştırmalarda bulunmuş bilim adamlarının dedikleri gibi; biyolojik saatimiz olmasaydı kesintisiz uyku uyumamız, vücudumuzun ne zaman hareketli olacağını ya da uykuya geçeceğini bilmemiz, vücudumuzun ısınıp bile korumamız mümkün olmazdı.

DOĞADAN GÖZLER

Duygu BİLGİLİ

İnsanlarda görme olayının açıklanması artık son derece açık ve hepimiz için aynı. Tabi Süpermen'inkiler hariç... Mutlaka izlemiştinizdir bakışlarıyla demir kapıları nasıl deldiğini ya da duvarların arkasını nasıl gördüğünü. Hayvanlarda ise bir tane istisna yok. Kimilerinin gözleri bizimkilerden çok daha üstün, kimilerinininki ise oldukça basit.

Gecenin bir vakti bahçedeki ağaçtan size doğru bakan iki göz gördüyseniz çok şanslısınız demektir. Muhtemelen o iki gözün sahibi bir baykuş. Geceleri çok net görebilen gündüzleriye kısmi kör olan baykuş diğer kuş türlerinden biraz farklı.

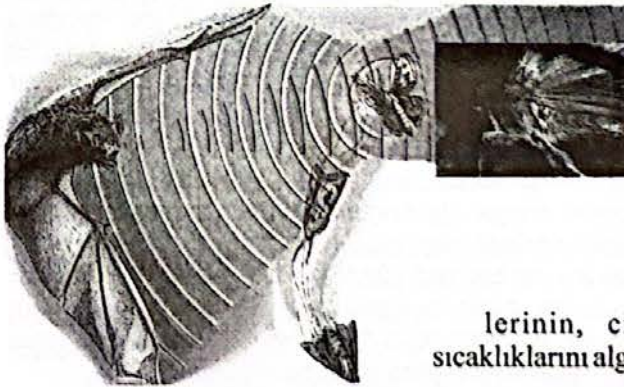
Kuşlar hayvanlar dünyasının en iyi gözlerine sahip. Bunun nedeni yaşamda kalabilmeleri için kendilerini çok iyi savunmalarının gerekmesi. Ayrıca kuşların gözlerinde en keskin görebilen merkezler olan sarı lekelerden iki ya da daha fazla sayıda mevcut. Bu sayede kuşlar üç ayrı yöndeki üç farklı nesneyi net görebilirler.

Su altında ise bizler bulanık gördüğümüz halde suda yaşayan canlılar çok net görebilirler. Bunun nedeni balıkların gözlerinin küre biçimine sahip olması ve gözünün içindeki sıvının neredeyse suyla aynı yoğunlukta olmasıdır. Bu sayede ışık görüntü oluşturabilecek şekilde kırılır. Balıkların renksiz görmesinin yanı sıra etraflarını 360 derece de tarar. Çevrelerinde olup biten her şeyi görebilirler. Ayrıca balıklar eşlerini seçmek için ultraviyole bakış kullanırlar. Bu sayede kendilerine uyumlu eşleri, yansıttıkları ışınlarla keşfedebilirler.

Çok hızlı hareket edebilen kara sineklerin sırlarıysa gözlerinde. Onları tam yakalayacağımız anda hızla kaçarlar. Bunun nedeni gözlerinin hızlı hareketleri yavaş hareketlerden daha iyi algılaması. Bu sinekler bir saniye boyunca gördüklerini 300 ayrı görüntü olarak algılayabilir. Bizler ise ancak saniyede 40 görüntü algılayabiliriz. Yani bizim yaptığımız hareketler onlara çok yavaş geliyor. Tıpkı ağır çekim sahnelerindeki gibi.

Böceklerin gözleriyle ilgili bir diğer önemli özellikse, bu canlıların binlerce nokta göze sahip olması. 360 derece dönebilen nokta gözlerin sayısı ne kadar çoksa görme yetenekleri de o kadar artıyor.

Uçabilen memeli olan yarasada ve yılanlarda ise durum biraz daha farklı. Yarasalar, etraflarını yaydığı yüksek frekanslı ses dalgalarının cisimlere çarpıp geri dönmesiyle algılayabiliyor.

Yılanlar ise gece görüş dürbünleri gibi olan gözlerinin, cisimlerin ve canlıların sıcaklıklarını algılamasıyla görebiliyor.

Kısacası tüm hayvanların gözleri fiziksel ve yapısal olarak, tıpkı yaşama biçimleri gibi birbirinden farklı. Her gözde ayrı şeyler, ayrı meraklar, ayrı umutlar. Yanınızdaki arkadaşınızın gözlerine bakın. Ne kadar gizemli şeyler saklı DİMİ?

İKİYÜZLÜ HAYATLAR

Emre BAŞPINAR

Profesör John Nash, odanın her tarafına baktı ve en yakın arkadaşının orada oturmakta olduğunu gördü. Ama bu işte bir terslik vardı. Çok geçmeden profesörün deli olduğunu doktora iddia edenin kendisinin en yakın arkadaşı olduğunu anladı. Ve ona bağırmağa başladı. Ne olduğunu anlayamayan doktor ise tüm çabasıyla odada profesör ve kendisinden başka kimse olmadığını anlatmaya çalışıyordu. Fakat durum aslında çok açıktı. John Nash bir şizofren olduğundan olmayan bir şeyi var gibi görüyordu.

Şizofreni yaklaşık bir asırdan beri insanlar tarafından araştırılmış ve çözüm yolu aranıp bulunamamış-hala çok ciddi bir ruhsal bozukluktur. Aynı ayrı iki kişilik oluşmasına bağlı olarak kişinin sosyal hayattan kopmasına neden olan bu hastalık ilk defa 1911 yılında Eugen Bleuler adlı ruh doktoru tarafından ele alınmış ve incelenmeye başlanmıştır. Hastalık her yüz kişiden birinde bulunmakta ve hayatı bu hastaya sanki bir rüyadaymış gibi yaşatmaktadır.

Hastalık eski çağlardan beri büyük merak uyandırmış ve doktorlar tarafından araştırılmaya çalışılmıştır. Fakat eski zaman imkanları el vermediği için gerçekler bir türlü tam olarak bulunamamış dolayısıyla hastalar halk tarafından değişik şekillerde yorumlanmış ve dışlanmış. Ortaçağda ise kişilerin şeytan tarafından ele geçirildiğine inanılarak, bu insanlar yakılmış veya işkenceye maruz kalmışlardır.

Şizofreni çok değişik şekillerde gelişebilir. Örneğin, çok şiddetli gelişebildiği gibi hafif bir şekilde hatta çoğu insan anlamadan da geçirilebilir. Tabii hastalık kalıcı da olabilir. Bu durumda hasta bunu hayatı boyunca artan veya azalan sıklıklarla çekmek zorunda kalabilir.

Şizofreni genellikle kadınlarda 25-35, erkeklerde ise 15-25 yaşları arasında ortaya çıkar.

Hastalık sadece ruhsal problemlerden dolayı ortaya çıkmayabilir. Çünkü, şizofreninin ortaya çıkmasında beyindeki dopamin ve serotonin gibi taşıyıcı sistemlerin rol oynadığı araştırmalarla kanıtlanmıştır. En belirgin özellikler, kişinin aniden sesler duyması düşüncelerinin başkaları tarafından okunduğuna inanması ve en önemlisi sürekli saklanıp bilinmeyen bir nedenden korunma ihtiyacı duymasıdır. Kısaca bir tür paranoya yaşadıklarını söyleyebiliriz.

Dahası kişi günlerce hatta haftalarca uykusuzluk sorunuyla karşı karşıya kalabilir. Bu da beynin sürekli ve çok yoğun bir şekilde çalışmasından kaynaklanır. Kişi bir konu üzerinde bir tür haksızlık veya küçük düşürücü durumlar vb.- çok fazla düşünmeye başlar ve sonunu getiremediği bir tartışma içinde kaybolur. Bir tür fikir karmaşasının içine girer ve kendi hayal dünyasında gerçek benliğini yitirir.

Hastalık kişinin düşünme şekline göre şekil alır. Örneğin kişi dini konular üzerinde çok düşünüyor ve dini değerlere son derece bağlı bir insansa kendini İsa peygamber zannedebilir. Veya onun bir habercisi gibi yorumlayabilir kendini. Kişi kendisinin bu dünyaya bir tür elçi olarak geldiğini ve dünyanın kaderinin değiştirecek bir karakter olduğunu düşünmeye başlar.

Bu kişiler sanıldığı kadar aksine oldukça yüksek bir zeka seviyesine sahip olabilirler. Çünkü bu hastalıkta diğer psikolojik rahatsızlıklar gibi beyinde bir duraksama yavaşlama olmaz, tam tersine aşırı bir yüklenme gerçekleşir. Bu da ortaya John Nash gibi dahilerin çıkmasını sağlayabilir.

Hastalık tedavisi tam olarak mümkün olmasa da hemen hemen yok denecek seviyeye indirebilecek değişik metodlarla bastırılabilir. Örneğin belli ilaç tedavi yöntemleri kişiyi sosyal hayatta çok daha uyumlu

bir hale getirmektedir. Hastaların ancak 1/5'i hastalıktan kurtulabilmektedir. Bazıları ise tek bir atakla, bazıları tekrarlayan ataklarla yaşamaktadır bu hastalığı.

Ne olursa olsun şizofreni sadece psikolojik bir sorun olarak algılanmamalı, aynı zamanda sosyal yönüyle de ele alınmalıdır. Unutmayalım ki ülkemizde de altı yüz bin-yedi yüz bin arasında şizofreni hastası bulunmaktadır. Bu kişiler hem aileleri tarafından hem de toplum tarafından desteklenmeli ve daha uyumlu bir hayat sürmelerine yardımcı olunmalıdır.

Kaynaklar:

- 1) Lippinhot's Biyokimyası
- 2) Büyük Larousse
- 3) Kepler Biyokimyası
- 4) Büyük Hastalıklar Sözlüğü

KÜÇÜK-TATLI BONBONLAR

Günel UĞRAŞ

Her gün çevremizde rengarenk, sevimli, güzel ya da çirkin, büyük ya da küçük, yassı, düz, kare şeklinde bir çok varlık "görürüz." Bütün bu varlıkları algılama olayını burnumuzun üstünde bir çift yuvarlak, kıpır kıpır bonbona borçluyuz. Mavi, yeşil, kahverengi renkler ve tonları... Hepsinin ayrı hayatları ve tabii ki sahipleri var. Ve de taşıdıkları büyük büyük anlamlar...

Bir arkadaşınız size "Ben adamı gözünden anlarım. Bir defa görsem yeter." dese, siz büyük olasılıkla "Hadi canım sen de..." şeklinde bir cevap verir ve karşınızdakini ciddiye almazsınız. Ama bence bir kulak vermekle hiç de kötü yapmazsınız. Çünkü gerçekten de gözlerin biçimleri, insan kişilikleri ve yapıları konusunda çok büyük ipuçları veriyor.

Örneğin badem gözlü bir arkadaşınız varsa bu arkadaşınızın son derece tatlı fakat kuvvetli, dıştan sakın, içten fırtınalı, kabiliyetli bir kişilik olduğunu çok rahat söyleyebilirsiniz.

Patlak gözler ise inat ve azim gösteriyor. Gözleri patlak olanların başladıkları işi bitirmeden bıraktıkları daha hiç görülmemiş. Böyle kimseler kuvvetli bir hafızaya sahip ve ayrıntılara çok önem veriyorlar.

Gözleri yuvarlak, berrak ve iri olanların ise erkeklik veya dişilikleri kuvvetli. Birbirinden ayrı olan gözler açık, dürüst ve sade, biraz da basit bir yaratılışın işareti sayılıyor. Birbirine yakın gözler hıyanet, kumazlık ve kusursuzluk belirtisi. Çekik gözler de bir bakıma kumazlığa alamet; ancak bu gibi kimseler başkalarını çok düşündükleri için kumazlıklarını iyi amaçlarda kullanabiliyorlar.

Bizden size söylemesi. Şimdi yanınızda duran sıra arkadaşınızın gözlerine yavaşça bakın ve gerekiyorsa oradan hemen uzaklaşın. Bonbonlar sizi kandırmasın!

Rengarenk günler dileğiyle...

GÖR(M)ÜYORUM Cansel KARACA

Çoğumuzun bildiği bir senaryodur şimdi anlatacağım. Hani şu; fakir kıza, zengin genç, arabasıyla çarpar da kız kör olur. Sonra genç, kıza ameliyat ettirir, kızın gözleri açılır. Ve mutluluk gözyaşları ile ağzından şu sözler dökülür: "Tanrım, görüyorum!" Yalandır, aslında kız görmez. Şimdi aranızdan bu filmleri sevmeyenler bile bana filmi savunacak: "Olur mu canım, kız görüyor işte!" Onlara cevabım şu: "Peki, siz görüyor musunuz?"

Gerçek şu ki; hiç birimiz tam olarak göremeyiz. İlginç olan ise bilinçsizce bunun farkında oluşumuz. Mesela ayna kullanmadan arkamızı, burnumuzun ucunu göremeyiz. Mutlaka aynaya gereksinim duyarız. Ama bu da bizi tam bir sonuca götürmez. Belki yüzümüzü ve ardımızı görürüz ama onları gördüğümüzü göremeyiz. Bunun için daha başka aynalara, gözlerle ihtiyaç duyarız. Bu böylece sürer gider. Ama asla aslımızı bulamayız.

İnsanın görüş alanı sınırlıdır. Öyle ki; tıpkı uzun süre görmediğimiz bir insanın yüzünü anımsayamadığımız gibi, aynaya bakmadan kim olduğumuzu unutabilir, kendi kendimize yabancılaşabiliriz. Önümüze baksak ardımızı,

sağımıza baksak solumuzu göremeyiz. Başımızı döndürdükçe yeni şeyler keşfetmekle birlikte, diğer taraftan bir o kadarını yitirebiliriz. Sürekli kör bir alanın, bir gölgenin takibindeyiz. Bu tıpkı iki elimiz doluyken üçüncü bir şeyi almak istememiz gibi. Mutlaka elimizdekilerin birinden vazgeçmemiz gerekir. Fazla seçeneğimiz yoktur. Sadece insan değildir görüş alanı sınırlı olan. Üç boyutta 360 derece tarayan tüm bedeni göz olan bir yaratık bile tam olarak göremez. Çünkü o da algıladıklarını beynine iletecek bir "kör" noktanın varlığına gerek duyar.

Görme yalnız retina olayı değildir. İki gözün ayrı ayrı algıladıklarının tek görüntü ve tek gerçeğe dönüşmesidir. Günlük hayatta genellikle görmek ve bakmak fiilleri yakın hatta bazen aynı anlamda kullanılır. Oysa bakmak ve görmek birbirinden oldukça farklıdır.

Görme aslında bir seçip ayırma, baktıklarımız arasında işimize yarayanları algılama olayıdır. Baktığımız her şeyi göremeyiz ama gördüğümüz her şeye bakıyoruz demektir. Burada bakmayı koşturmayı, görmeyi yürümeye benzetebiliriz. Çünkü yürürken algıladıklarımız, koşarken algıladıklarımızdan farklıdır. Başka bir örnek verecek olursak; "görmek"le ilgili olan "gözlemlenmek" ciddi bir eylem olarak görünürken, "bakmak"la ilgili olan "bakınmak" daha alelade bir eylem gibidir.

Görmek için tek şart görememektir. Mükemmel bir göz de olsak kör de olsak bu böyledir. Ayrıca ameliyatla da düzeltilemez.

BiyoSöyleşi

Sabiha Tezcan - Gonca Akyol

Gözler en büyük yardımcımız. Sağlığına da bu nedenle oldukça dikkat etmek zorundayız. İşte, konumuz "göz" olunca, belki de çoğumuzun ihmal ettiği göz sağlığı geldi aklımıza. Biz de bu konuyu ele alalım dedik ve Adnan Menderes Üniversitesi'nin hızla gelişen bölümlerinden biri olan Göz Bölümünden Sayın Prof. Dr. Turgay AKTUNÇ ile gözden kaçırdıklarımızı ve tüm rahatsızlıklarımızı paylaştık.

-Kendinizden bahsedebilir misiniz?

-Adım Turgay AKTUNÇ. 1983 yılından beri doktorluk yapmaktayım. Yüksek öğrenimime Çapa Tıp Fakültesinde başladım. Almanya'da Freiburg Üniversitesinden mezun oldum.

-Öncelikle gözle ilgili sık karşılaştığımız sorunlardan başlamak istiyoruz. Örneğin göz alerjileri. Bu rahatsızlığın başlıca nedenleri nelerdir?

-Göz alerjileri en çok bahar mevsiminde ortaya çıkar ve en büyük etkeni de polenlerdir. Dolayısıyla bu mevsimde burun nezlesiyle birlikte göz nezlesi de görülebilir.

-Halk arasında dinlendirici gözlük olarak tanımlanan küçük numaralı gözlükler göz bozukluğunun artmasına sebep olur mu?

-Her şeyden önce "dinlendirici gözlük" bilimsel bir kavram değildir. Gözlük takmak -küçük numaralı da olsa- göz bozukluğunu arttırmaz.

-Göz tembelliği neden kaynaklanıyor? Kesin sonuç veren bir tedavisi var mı?

-Göz tembelliği küçük yaşlarda özellikle kayan gözlerde ortaya çıkar... Bunun dışında esas sebebi iki gözün bozuklukları çok farklı büyüklükteyse, bozukluğu fazla göz tembelliştir. 9 yaşından sonra tedavisi mümkün olmaz.

-Son zamanlarda lens kullanımı yaygınlaştı. Lens kullanımının, gözlük kullanmaya oranla daha çok titizlik gerektirdiği biliniyor. Sizce hangisi daha sağlıklı bir yöntem?

-Temiz kullanıldıktan sonra lens kullanımının hiçbir sakıncası yoktur. Zaten günümüzde pek çok insan bu yolu tercih ediyor.

-Genelde renkli gözlerin daha hassas olduğu düşünülür. Bunun nedeni nedir?

-Renkli gözlerde ışık iristen de geçebildiği için güneşten etkilenme daha çabuk gerçekleşir. Renkli gözlerle oranla kahverengi gözler kalın bir perdeye benzetilebilir.

-Lazerle tedavi artık çok geçerli bir yöntem haline geldi. Bu yöntemle hangi oranda başarı sağlanabiliyor? Bu tedavi maddi açıdan ne kadar mal oluyor?

-Lazer tedavisi öncesi hasta pek çok muayeneden geçmeli. Eğer doğru hasta seçilirse %95 ve üzeri oranlarda başarı sağlanabiliyor. ADÜ'de Avrupa ülkelerinin ¼ fiyatına, 1 milyar TL'ye yapılıyor.

-Bize lazer ameliyatının yapılışı ile ilgili teknik bilgi verebilir misiniz?

-Ameliyat sırasında, ortalama 193 nm dalga boyundaki lazer ışını kornea dokusu üzerine gönderiliyor. Burada üzerine düştüğü bölgedeki dokunun molekülleri arasındaki kimyasal bağları kopartarak dokuyu ortadan kaldırıyor. Her bir lazer darbesi korneaya yeni bir şekil verirken, görme kusurunu giderecek şekilde korneayı düzeltiyor. Gözün yapısına ve görme kusuruna uygun koordinatlar lazer diske kaydedilerek %100 ayarlama yapılıyor. Muhtemel hataları minimuma indiren lazer disk, hasta için daha avantajlı bulunuyor. 15 ile 30 saniye arasında tamamlanan bu işlemde hasta hiçbir ağrı veya acı hissetmiyor, sadece bir ışığın geldiğini fark ediyor.

-Hangi tür göz bozukluklarında lazer tedavisi uygulanabiliyor?

-10 numaraya kadar miyop, 5 numaraya kadar astigmat, 3 numaraya kadar hipermetrop bozukluk olan gözlerle uygulanabiliyor. Ancak hipermetropia başarı sağlanması daha zor.

-Ameliyatların gelişim süreci nasıl değişti? İnsanlar önceden göz ameliyatlarından korkardı. Oysa şimdi daha kısa sürede ameliyatlar tamamlanabiliyor.

-70'li yıllarda göze mercek takılamıyordu. Kalın camlı gözlükler kullanılıyordu. 80'li yıllarda ise ameliyatla göze mercek takıldı. 90'lı yılların başında ise FAKO adı verilen dikeyiş, lazerle gerçekleştirilen ameliyatlar gerçekleşti. Ameliyat 10-15 dakikada biter ve hasta ertesi gün iyileşip normal görmeye başlar.

-Cerrahlık istemeyenlerin göz bölümünü seçmek istedikleri doğru mu? Operasyonlar diğer müdahalelerden farklı mı?

-En çok titizlik gerektiren cerrahi müdahaleler göz ve beyin ameliyatlarında olur zaten. Bu nedenle cerrahlığı istemeyenlerin göz bölümünü seçmesi doğru değil. Zaten TUS'da da en yüksek puan alınması gereken bölüm gözdür.

-Tıp seçmek isteyen arkadaşlarımıza önerdiğiniz şeyler varmı?

-Doktorluk ancak sevmekle yapılabilecek bir meslektir. Ekonomik getirisinin fazla olduğu düşünülerek bu mesleğin seçilmesini doğru bulmuyorum.

Bilim ilerlerken, zaman geçerken ve bizler büyürken içimizdeki merak hep oradaydı. Her zaman bir şeyler öğrenme isteğiyle ve içindeki o bitmez merak duygusuyla sordu, soruşturdu İnsanoğlu... Yeni şeyler keşfetti. Sonra dönüp geriye baktığında yaptıklarına, başardıklarına kendi de inanmadı. Aslında sadece bir kumdan oluşan camdan bir sanat yarattı. Atomdaki o minicik tanecikler buldu. Kim derdi ki parçalanamaz denen atomdan, gözle göremeyeceğimiz bir sürü tanecik çıkacaktı.

Sonra tüm bunlar da yetmedi, hatırlanmak istedi insanoğlu. Yaptıklarıyla hatırlanmak daha önemliydi belki ama, bir de fotoğrafını bırakmak istedi sonraki nesillere. Hem kim bilir yaşadığı o mutlu anları bir daha yaşayamayacaktı belki de. Fotoğrafın inceliklerini keşfetti sonra. Göz damlalarıyla hayata açılan pencerelerimize koruyucu buldu, hayatla ilişkimiz hiç kopmasın diye.

İnsanoğlu hep gelişti yani, bilim hep ilerledi. Kimya da. Bu sayıda kimyayı bir de 'göz' açısından ele aldık, inceledik, şaşırdık en önemlisi gözlemdik. Başlangıçlar hep önemlidir dedik ve iyi bir başlangıç yapmak için kolları sıvadık. Yeni bir yılda bilimle ve 'kimya'yla kalmak dileğiyle...

KİMYA TOPLULUĞU

GÖZ "BEBEĞİMİZ"İN KORUYUCULARI

Elvan SONGUN

Hangimiz çevremizdeki güzellikleri büyülenmiş bir şekilde incelerken gözlerimizin bizim için ne kadar önemli olduğunu düşünür? Ya da hangimiz gözleri görmeyen bir kişi için gözün varlığının ne olduğunu anlayabilir?

Bütün gün tarlada tozla toprakla iç içe olan bir çiftçi ya da inşaatta çalışan herhangi bir işçi bir günde gözlerinin yaptığı bu işlerden ne kadar zarar görebileceğini düşünmez. Ve ileride pek çok sağlık problemi ile karşı karşıya kalır. Örneğin gözümüzde herhangi bir kızarıklık, yanma ya da kaşıntı olduğunda alelacele doktora koşarız. Onlar bize nasıl kullanacağımızı söyleyerek birtakım ilaçlar verirler. Biz bu ilaçların içeriğini, ne işe yaradığını, sorunun ne olduğunu tam olarak bilmeden bu ilaçları kullanırız. İşte gözde karşılaşılan sorunlar karşısında (yanma, kaşıntı, tahriş) en çok kullanılan ilaçlardan biri VISINE göz damlasıdır.

Vücudumuzda herhangi bir alerjik olay karşısında çalışan sempatik ve parasempatik sistem olmak üzere iki sistem vardır. Sempatik sistem damarlarda kasılmayı (daralmayı), parasempatik sistem ise damarlarda genişlemeyi sağlar. Gözde karşılaşılan problemlerin çoğu gözdeki kılcal damarların daralmış veya genişlemiş olmasından kaynaklanır.

Bu göz damlasının her 1ml'si 0,5mg tetrahidrozdin hidroklorür; 2,23mg sodyum klorür (NaCl); 12,3mg borik asit (H₃BO₃); 1mg edetat disodyum; 0,593mg benzalkonyum klorür (%17); 0,6mg sodyum borat ve distile (mikroplardan arınmış) su içerir. (5ml damla şişesinde 100 damla

ilaç içerir. Bir damlanın sterilliği 15 günde bozulur.)

Damladaki tetrahidrozdin hidroklorür herhangi bir alerjik vb. sebepten dolayı gözdeki kan damarlarının daha çok kan geçebilmesi için genişlemesiyle oluşan kızarıklıkı sempatik sistem sayesinde damarların kasılmasını (daralmasını) sağlayarak azaltır (en aza indirir). Bu etki birkaç dakika içinde görülür ve uzun süre devam eder.

Ayrıca damlanın içinde bulunan başka bir bileşik olan sodyum klorür ile alerjiden dolayı gözde oluşan ödem (su birikimi) hipertonic (daha yoğun) ortam oluşturarak suyun dokuda emilimini sağlar. VISINE damlasının içerisindeki bu bileşikler gözde çeşitli nedenlerden dolayı (soğan, toz) yanma, tahriş, kaşıntı, ağrı hisleri ile göz yaşarmasını azaltır. Ayrıca bu damla göz tansiyonu olan hastalar için sakıncalıdır. Çünkü gözdeki kılcal damarların çeperlerinin kalınlaşması bu damarların kasılıp gevşeme ve esneme özelliklerinin azalmasına, hatta kaybolmasına neden olur. Bu damla da damarların kasılıp küçülmesini sağladığı için göz tansiyonu olan hastalar açısından tehlikelidir.

Göz tansiyonu bulunan hastaların gözlerinde aşırı derecede ağrı görülür ve başlarını öne eğdiklerinde gözleri yerlerinden çıkacakmış gibi olur. Ancak göz tansiyonunun varlığı doktor kontrolünden geçilmeden anlaşılamaz. Bu yüzden göz damlalarını kullanmadan önce doktora gitmeyi unutmayın!

*Dr. Bilal Şahin'e katkılarından dolayı teşekkür ederim.

KİMYASAL AĞLARDAN BARİŞ MESAJINA

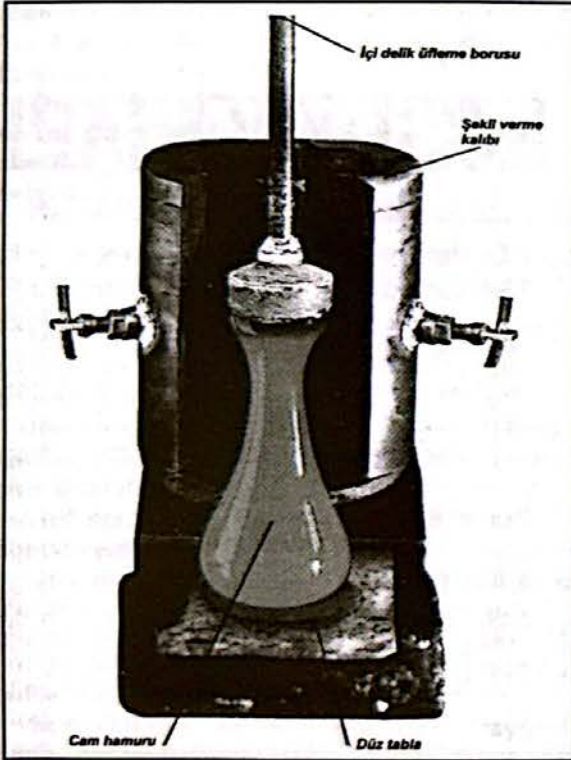
Ayşegül GELMİŞ

Camı nar gibi kızaran ateş altında şekillenirken izlemek herkesin ilgisini çekmiştir herhalde. O, parlak ateş altında renkten renge girerken ustasını da, izleyenleri de bir o kadar heyecanlandırır değil mi? Cam, şekilden şekile girerken birçok karışık kimyasal olayı da içinde barındırır aslında. Bu da onun karmaşık hikayesinin ve sanat yolculuğunun bir başlangıcı.

Cam, bilim yolculuğunun her adımında onun yanında yer almıştır. Bazen deney tüplerinde ilginç olasılıklara tanık olmuş, bazen de tesadüflerle gelen buluşların yardımcısı olmuş... Bu günlerde ise hayatımızın hemen içinde, vazgeçilmeçler bölümünde...

Cam sözlüklerde soğuk bir ifadeyle "amorf bir nesne" olarak adlandırırsa da, yumurta kabuğu kadar kırılğan, gök kuşağı kadar renkli, yeri geldiğinde çelik kadar sert, örümcek ağı kadar hafif... Yani "alışılmadık"lardan.

Çok eskilerde, deneyler için cam neyse, bugün de aynıdır. Saydamlığı sayesinde deneyi yapan kişi, kullandığı test tüpünü rahatlıkla gözlemleyebilir. Hiç kuşkusuz bu yüzden cam deneyler için de, bilim için de çok önemli. Ayrıca günümüze hitap eden o güzel cam eşyalar, nazar boncukları da camın hayatımızdaki fonksiyonları... İşte o "alışılmadık"lardan olan camın hayat hikayesi.

CAMIN TARİHİ

Camın yapımının keşfinde iki aşama vardır. İlki bildiğimiz kumun soda ve kireç ile ısıtılarak yeni bir malzeme, diğer bir deyişle cama dönüşmesidir. Bu yeni malzeme çok sert ve pürüzsüzdür. İkinci aşama ise şeffaf cam elde etme etmek için kullanılan kimyasal maddelerin bulunmasıdır.

İlk önceleri cam ürünler kütleler halindeydi. Şekilli camlar ise daha sonra yapıldı. Şekilli cam yapımı için, eriyik haldeki cam çamurdan ya da tahtadan bir kalıba konuyor, sonra eşya tamamlanınca kalıptan çıkarılıyordu. Böylece klasik camların dışına çıkmış, değişik şekiller oluşturulmuş oluyordu.

Yüzyıllarca cam takıda, mücevherde, yer ve duvar mozağinde kullanıldı. Ancak camın kullanım alanının genişlemesi, camın üflenmesinin icadıyla gerçekleşti. M.Ö.20'de bu yeni cam üretme yönteminin kullanılması, endüstriyel bir devrim yarattı.

M.S.330'lu yıllarda Roma İmparatoru Konstantinopol, cam üfleyicilerini Kostantinopolis'e göndermişti. Bizanslı cam işçileri renkli ve mozaik üretiminde ustalaşmışlardı. Cam sanatı Fransa'ya ulaştıktan sonra, kullanmaya başlayanların sayısı oldukça arttı. Ortaçağın karanlık dönemlerinde cam endüstrisi İslam Dünyası'nda canlandı. Daha sonra Venedikli üreticilerle Avrupa'da tekrar önem kazandı.

CAMIN YAPISI

Bazı kimyasal maddeler (boraks, soda gibi) sıvı camda, camın sertleşmesi gibi bazı özelliklerin cama kazandırılması için kullanılır. Camın oluşumu, camın soğutulma hızına ve atomlar arası ya da atom grupları arasındaki karışık bağ yapılarına ihtiyaç duyar.

Cam, sıvı haldeyken soğumaya başladığında rastgele bir ağ oluşturur. İyonlar bu ağın bazı bölgelerinden sızarak, ağ yapısını yeniden düzenlerler. Böylece camın iyonlara bağlı özellikleri ortaya çıkar (iyonlara ağ düzenleyici denmesinin sebebi de budur zaten). Camın kimyasal dayanıklılığı, diğer maddelerden çok geniş bir yelpazededir. Ayrıca kurşun geçirmez camların varlığı da camın mekanik dayanıklılığını kanıtlar.

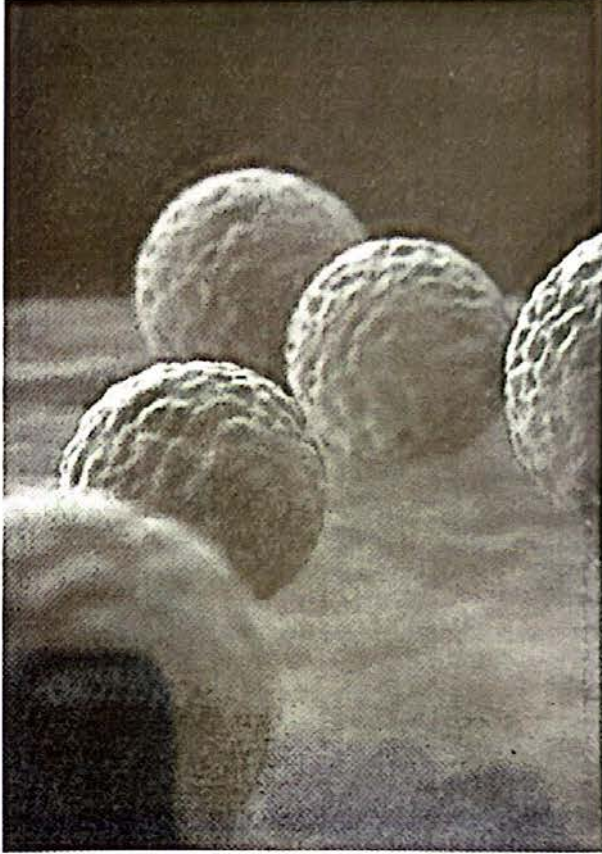
CAMIN TÜRLERİ

Camın kimyasında farklı elementler bulunabildiğinden, camlar kimyasal içerikleri bakımından çeşitlilik gösterirler. Fakat ticari anlamda camlar üç grupta incelenebilir. Soda-kireç, kurşun ve boraksilat camları:

Soda-kireç camları hem fiziksel hem kimyasal açıdan optik ve uygulamaları için çok uygundur. Kalsiyum oksit yerine kurşun oksit ve sodyum oksit yerine potasyum oksit kullanılması kurşun camını oluşturur. Kurşun camı yumuşak yapısı nedeniyle kolay işlenebilir ve yüksek kırılma indisine sahiptir. Boraksilat camı ise %70-80 silikat ve %7-13 bor oksitten, az miktarda da alkali (sodyum ve potasyum oksit) ve alüminyum oksitten oluşur. Ani sıcaklık değişimlerine ve mekanik şoklara dayanıklıdır.

Cam hayatımızın her aşamasında karşımızda demiştik ya işte bu günlerde cam üfleme eğitimi veren Fransız sanatçı Jean Pierre Umbdenstock, tüm dünyada savaşların estiği bir dönemde, nefesiyle şekillenen camın sadece bir eser olarak kalmasını istememiş. Camdan bir balon üfleyerek içine bir barış mesajı koymuş: "Savaş rüzgarları değil cam üfle..." Bu mesajın dünya barışına katkısının ne kadar olacağı bilinmez ama camın hayatımızın her aşamasında yanıımızda olduğu büyük bir gerçek değil mi?...

ATOMUN GİZEMLİ PARÇACIKLARI

Pozitif elektrik yüklü elektrona benzeyen tanecikler ancak 1932 yılında California'da keşfedilebildi. Bu varlıklar anti-elektronlardı. Bunları Dirac isimli bilim adamı önceden haber vermişti.

Anti-elektronlar çıkınca bilim adamları her maddenin bir karşıtı olabileceğini düşündüler ve bu da doğada önemli olan simetri kavramını destekliyordu. (Madde ve anti-madde özdeş kütle ve spine fakat zıt yüklere sahiptirler.) (Anti-particle) Karşıt tanecikler fazla uzun ömürlü olmazlar. Yeni yaratılmış bir anti-elektron normal bir elektrona çarptığı zaman gama ışını ile ortamdan kaybolmaktadır.

1955 yılında da protonun karşıtı anti-proton bulundu. İki yıl sonra da nötronun karşıtı anti-nötron (anti-neutron) ortaya çıkarıldı.

1930'larda Wolfgang Pauli, nükleer düzeyde bir simetrisinin varlığına olan inancına dayanarak, nötrino'nun varlığını önceden haber vermişti. Bazı atom çekirdeklerinin bir elektron çıkarak kendiliklerinden parçalandıklarını biliyordu. Ama bir problem vardı: bu parçalanmadan sonra, elektronla çekirdeğin toplam enerjisi, çekirdeğin parçalanmadan önceki enerjisinden daha azdı. Halbuki enerjinin korunumu yasasına göre, enerji ne yoktan var edilebilir ne de oradan kaldırılabilir; sadece başka tür enerjiye dönüştürülebilir. "Giren" tüm enerji "çıkan" tüm enerjiye eşit olmalıdır. Enerjinin korunumu yasası, bilimin temeli olarak, yüzlerce yıl sürüp gelmişti. Şimdi ise çekirdeğin

radioaktif parçalanması, bu temel yasaya uymuyor gibi görünüyordu.

Pauli "Olamaz" dedi "Herhalde, elektrik yükü ve kütlesi olmayan ve de bilinmeyen bir tanecik, çekirdekten ayrılmakta, kaybolan enerjiyi de götürmektedir" diye bir varsayım ortaya attı. Bu taneciğe sonra "nötrino" (neutrino, yani "küçük tarafsız") adı verildi.

Nötrinoların sezilmesi son derece güçtür. Elektrik yüklü olmadıklarından, maddeyle elektromagnetik etkileşim yapamazlar ve kuvvetli Çekirdek Gücüne karşı da dokunulmazlıkları vardır. Nötrinolar karşısında madde geniş ölçüde saydamdır ve nötrinolar madde ile sadece zayıf Çekirdek Gücü yoluyla etkileşirler. Bu yüzden, sezilmesi güç gizemli taneciğin belirlenmesi 1956 yılında başarılabildi. Pauli'nin parlak tahmini ve doğanın simetrisine olan inancı başarıyla doğrulanmıştı.

Bilim adamları çok önemli buluşlar yapıyorlardı. Başlangıçta sadece elektron, proton ve nötron vardı. Sonra nötrino'yu buldular. Ve bunların karşıt tanecikler de vardı. Bu biçimde sekiz tür tanecik vardı. Kuşkusuz ışığın taneciği olan foton'u da unutmamalıyız. Fotonlar kendi başlarına bir grup oluşturur. Bir foton kendisinin karşıt taneciğidir, çünkü karşıt-foton yoktur. Bilim adamları, temel tanecikler listesinin yaklaşık 12 ye çıkmasından yakınıyorlardı; ama aynı zamanda sadece proton, nötron ve elektronu bildikleri eski günlerdeki gibi rahat değillerdi.

Şimdi ise bir akseleratörün (hızlandırıcı) içinde bir protonun, ışık hızına yakın bir hızla gittiğini düşünün. Çok yüksek hızından dolayı bu taneciğin çok yüksek enerjisi vardır. Bu protonun durmakta olan başka bir protona çarptığını düşünün. Bu çarpışmadan sonra elinizde hala daha iki proton olacaktır. Peki o enerjiye ne olmuştur? 1950 başlarında ortaya çıkan şaşırtıcı yanıt, bu enerjinin $E=mc^2$ denkleminde göre maddeye dönüşmüş olduğudur.

Ama bu madde, bilinen tanecikler biçiminde değil bir sürü acayip tanecik biçiminde ortalığı doldurmuştur. Örneğin, bir proton-proton çarpışması, mezon denen tanecikler doğuruyor. Mezonlar istikrarsız olduklarından bir saniyenin milyonda biri kadar bir sürede parçalanıp bildiğimiz elektronlar ve fotonlar haline dönüşüyor. Mezonların ise düzinelerce çeşidi vardır. Bunlar orta ağırlıklı taneciklerdir.

Sonra daha büyük ve daha güçlü akselatörler, taneciklerin eskisinden çok daha büyük şiddetle çarpışma olanağı verdi. Bundan çıkan enerji de baryon denilen ve protonla nötrondan daha da ağır olan kısa ömürlü ekzotik tanecikler üretti. Aslında proton ile nötron, baryon türünün üyeleridir. Mezonlar her zaman radyoaktif olarak parçalanıp elektronlara ve fotona dönüşürler.

Mezonlarla baryonlar beraberce "hadron" olarak adlandırılırlar ki bu sözcük "kalın ve gürbüz" anlamına geliyor. Mezonlarla baryonlarla arasındaki etkileşimi esas olarak Kuvvetli Çekirdek Gücü yönetir.

Deneyler ilerledikçe çok çeşitli hadronlar bulundu. Örneğin; pi mezonları, kappa mezonları, eta mezonları, lambda baryonları, delta baryonları, sigma baryonları, xi baryonları ve kuşkusuz bunların karşıt tanecikleri. Ünlü temel tanecikler listesi bu şekilde uzadıkça uzadı.

Kimya'dan kısca kısca

NÜKLEER SİLAH

Amerikalı askeri yetkililer sık rastlanmayan bazı elementler kullanarak fisyon veya füzyon olayları ile olağanüstü gücte nükleer silah yapma amacındalar. İlk olarak hafniyum ve ikinci olarak thoryumun üzerine yoğunlaştırılmış. Gama ışınları yaymak üzere yapılan silahın bir özelliği de nükleer silahlar için yapılan sınırlamaların dışında kalması. Silahın gücü bazı elementlerin çekirdeklerinde depolu enerjinin serbest bırakılmasından kaynaklanıyor.

FLEXIBLE PLAY DVD

DVD kiralama sisteminin gelişmesi bunu kolaylaştıracak teknikleri de geliştirdi. Flexible play DVD denen bu diskler normal dvd izlenebilen her yerde izleniyor. Tek farkları ise vakumlu kaplarından çıkarıldıklarında kırmızı olan yüzey. Hava ile temas edince disk üzerindeki kimyasal düzenek harekete geçiyor ve disk 48 saat içinde yüzeyin siyah olması ile birlikte okunamaz hale geliyor.

ORTAMIN RENGİNİ ALAN HAYVANLAR VE GÖZ

Bulunduğu ortamın rengini alan dil balığı, pisi balığı, ahtapot, mürekkep balığı, kalkan balığı, karides, bukalemun gibi hayvanlar acaba kör edilseler yine renklerini ortamın rengine uydurabilirler mi?

Hayır! Ancak göz, ortamın rengini algıladıktan sonra, derideki kromatofor denilen boya taşıyıcı hücreler hormonal veya sinirsel yolla renk değişimini sağlar; göz görmezse renk de değişmez.

YENİDEN GÖREBİLME UMUDU

Basit yapılı canlıların birçoğunda hasarlı sinirler kendi kendilerini onarabilir. Ancak beyinleri daha büyük olan memelilerde bu esneklik yok. Karmaşık bir sinir sistemine sahip olan memelilerde hasarlı sinirlerin yeniden beyne bağlanması sırasında yapılan en ufak bir yanlışlık, ciddi sorunlara neden olabiliyor.

Münster Üniversitesi'nden Solon Thanos önderliğindeki bir ekip kesilen sinirlerin yeniden yaşama döndürülüp, 14 mm'ye kadar büyümelerini sağladı.

Fareleri uyuşturup optik sinirlerini kesen ekip, kesik olan uçları yeniden birleştirerek siniri çevreleyen bağlantı dokusunu onardılar. Son olarak da farelerin gözlerindeki kristalin adlı proteinleri üreten mercekleri dediler. Bu proteinlerin hücrelerin kendi kendilerini yok ettikleri düzeneği engellediği biliniyor. Ayrıca bu olayda başarının yüzde 30 olduğu saptanmış durumda.

110. ELEMENT BULUNDU

Geçtiğimiz günlerde Kanada'da yapılan Uluslararası Temel ve Uygulamalı Kimya Birliği toplantısında, 1994 yılında Almanya'da keşfedilen 110. kimyasal elemente, keşfedildiği laboratuvarın adı verildi. Darmstadtium. Simgesi ise "Ds".

Darmstadtium doğal bir element değil. Uranyum ve neptünyumun bulunmasından sonra yeni elementler bulmak bir yarışa dönüştü. Yeni bir element yaratmak için tercih edilen yöntem, ağır atomlardaki atomaltı parçacıkları bulmak. Bunda amaç, atom çekirdeğine daha fazla proton eklemek. Çünkü, elementler, atom zincirlerindeki protonların sayısına göre tanımlanıyorlar.

Element bulma yarışını kimin önde götürdüğü açık olarak belli olmasa da bilim dünyası daha birçok yeni elementin bulunuşuna tanık olacağına benziyor.

Gamze GEZGEN

Daha çok küçükken o güzelim fotoğrafların nasıl basıldığını düşünürdüm. Babamı fotoğraf banyolarını hazırlarken her gördüğümde heyecanırdım. O, bir simyacı dikkatliliğiyle "banyo" larını karıştırırken soluksuz izlerdim ama en heyecanlı yerinde film biterdi. Üzerinde kocaman el işareti olan şişeler açılmaya başlandı mı ben eve gönderilirdim. Şu garip kokulu sıvılar mı benim elimi delecekti? Nasıl ya?

Kimyaya duyduğum ilgi babamın fotoğraf laboratuvarında başlamıştı işte. Ama nedense çocukluğumdan beri sorduğum soruları unutmamış, kimyayı uzak tepkimelerde öğreniyordum.

Son gidişimde babamı laboratuvarımda görünce dayanamadım ve bütün kimyasalları karıştırdım. Fotoğrafın nasıl "tab edildiğini" öğrendim. Gelin sizinle güzel bir manzara fotoğrafı basalım.

Tabi ki önce fotoğrafı çektiniz ve tam deklanşöre bastığınız anda içeri giren o azıcık ışık, filmin üzerindeki maddeyi etkinleştirdi ve fotoğrafınız filmin üzerinde. Ama eğer filmi banyo etmeden ışığa çıkarırsanız neler olacağını deneyerek öğrenmişsinizdir herhalde...

Şimdi, filmi ışık görmeden çıkardınız ve benim de adını bilmediğim ruloya sardınız. Ardından filmi üç banyoda üçer dakika bekletmeniz gerekiyor. Birinci banyonun içinde A, B, C adı verilen asil adları phenylenediamine, hidroksilamin sülfat, potasyum karbonat olan "geliştirici banyo" ya koyup üç dakika bekletmelisiniz.

Sonra "durdurucu banyo" ya geçiliyor. Onun içinde ise asetik asit ve diaminetetr(?) var. Üç dakika da burda bekletiliyor ve suyla durulandıktan sonra filminiz karta geçmeye hazır.

Film ile fotoğraf kartının buluşması karanlıkta gerçekleşir. Hani eski filmlerde görürüz, kırmızı ışıkta fotoğraf tab ederler ya o artık gerilerde kaldı. Şimdi en küçük ışıktan bile etkileniyormuş kartlar.

Önce fotoğrafın negatifini aranzörle kartın üzerine yansıtıp, kartın o bölgesinde ışığın kartın üzerindeki solüsyonu etkinleştirmesini sağlıyoruz. Tabi aranzörün ışık ayarını önceden yapmıştık. Ardından I. ve II. kart banyolarında bekletilen kart suda duruluyor ve kurutulduktan sonraaa!.. fotoğrafınız hazır.

Hatırlar mıyız eskil bir kapı üstündeki
gökkuşağını?

Görmüş müydük? Ne zamandı?

Daha ılık zamanlardı sanki,

Sözün daha biz olduğu, bizim biz.

Nilgün MARMARA

hande ezgi aydın

dislence

Gözlerini; gözlerinin önüne bazen özenle yerleştirilen çoğunlukla baştan savma ilâştirilen siyah, dikdörtgen -yüzlerinin şekline göre bazen görünüşte daha çok kareye benzeyen-, boşluğa denk geldiğinden hiç var olmamanın sırrını taşıyormuşçasına dolu olan karartıların arkasına saklıyorlardı.

Daha gazetelerde, ilk sayfa gündeminin dışında kaldığı sanılan ama aslında, çoğu için, -gündemin en demli- endamlı yüzleri ikinci sayfada raflara çıkartılmadığı zamanlarda bulmuştu "onları". Gözetlenmediğinden emin olmanın "iç rahatlığıyla" bakabilmişti yüzlerine. İsimlerinin baş harflerinden sonrası -gözlerindeki aksine- yuvarlak hatlı bir karartının içine hapsolmuştu çoğunlukla. Baskıya göre canlı soluk ya da... Karanlıktan korkarcasına karartının arkasındaki bakışlardan korkmuştu o da. Gözleri örtülenlerin kendilerince seçilmiş olduğuna inanıyordu, zaten o en mahremi en alışıldık olanmışçasına bakışlarına mimleyenlerden oldum olası çekinmişti.

Teker teker kesmişti fotoğrafları ayırım gözetmeksizin. Olur da köşeli bantları gözlerini tam örtemeyenler uğursuz bir bakış fırlatır diye etrafında mavi eşyalar -nazar boncuğu niyetine- bulundurmuydu bazen. Sonra düzgünce hepsini dizip tahta masanın eskimiş cilasının üzerine eleme, seçmişti. Seçilmişlerin seçilmişlerini bit pazarından aldığı dışı deri kaplama albüme yerleştiriyordu. Hikayeler okuyordu yüzlerinde, hikayeler yazıyordu. Evden kaçan taşralı kızları büyük şehre getirip asker kaçağı zengin oğlanlarla evlendirmiş, kapkaççılıktan tutuklanan tinerli çocukları onların erken olgunlaşmış çocukları yapmıştı. Yüzlerce hikayede rol verip mutlu anneler-babalar-eşler-çocuklar-dedeler-amcalar bulmuştu fikrindeki soyağacında. Albüm doldukça en "içi dışı vuranlar"ı çıkartıp en "zor okunanları" eklemişti. Gözleri açık olmadığında karşı koyamamışlardı ona. Gözü açıkları yola getirmek şöyle dursun kendini onların güç denemelerinden koruyamadığından ve kendine yoldaş bulamadığından çoğu kez oyun oynamıştı: Kurgulanmış değişken hikayelerle, kendini güçlü sananların gücünü elinden alıp gerçek güç elindeymişçesine kaderlerini yazma, "iyileştirme oyunu" ydu bu. Bilmiyordu, kendisinin hangi tarafta olduğunu, kimin iyileşebileceğine daha karar veremiyordu.

"Ama güçlüler güçsüzleri incitmeyecek kadar güçsüz olunca, güçsüzler çekip gidecek kadar güçlü olmak zorundaydılar." ***

Öylece kalakaldı masanın başında. Özel pozlarla içlerini -boşluğu- dışlarına -boşluğa- dökme taraftaydılar onlar da artık. Hayal kırıklığı mıydı hissettiği yoksa beklenin beklendiğinden önce gelmesinin sıkıcı rahatlığı mıydı, bilmiyordu. Şaşırmadı, zaten kimse okumuyordu nicedir kimsenin yüzünden hikayeler. Yüzün haritası kalmamıştı artık ya, estetik çizgileri silinip makyajla yeni yollar eklenmişti yıllardır. Bir tek gözler kalmıştı çocukluktan arda- hiç büyümeyen; belki o yüzden içini saklamayı en son öğrenen. Şimdi, büyüyünce, dışı vurulacak kalmayınca içinde kimse bak(a)maz olmuştu. Herkesin gözünde bir karartı mı takılı kalmıştı yoksa, şeffaf ama kararlı bir bileşik? Hayatta kalma oyunu oynanıyordu ya artık, kuralları belli. Kimseden korkacak kadar güçsüz olmamalıydı kimse artık.

Bugün gazetelerde içini dışı dökeneğinden korktuğu kimse kalmamıştı. Her şey ortadaydı.

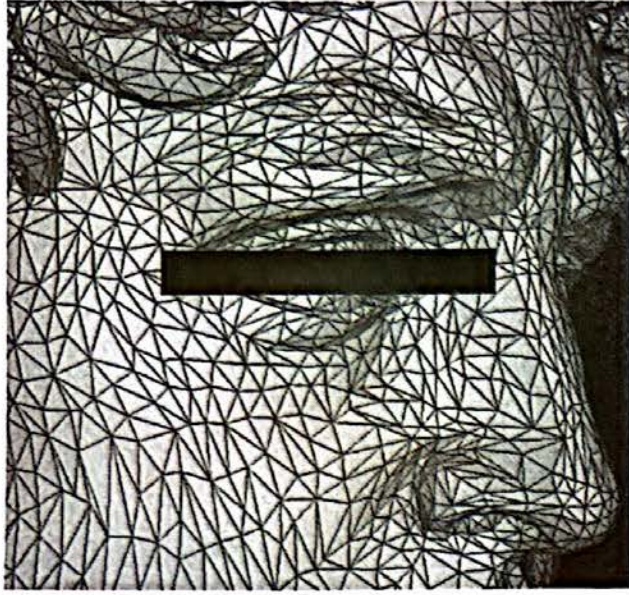
Gözlerini kapadı ve uzunca bir süre açmadı.

"TAŞ BAŞLANGIÇTA KATI DEĞİLDİR, Fakat taş öğrenir. Ve taş, işte taş olmayı böyle tutulup kırılarak öğrenir." ***

* Darwin'in evrim teorisinin temel kanunları üzerine

** Ece Temelkuran

*** Milan Kundera -Var Olmanın Dayanılmaz Hafızlığı

Yeryüzü'nde hayatın gelişmesinin ardında yatan "hammadde", ancak diğerlerinden güçlü olanlar hayatta kalabilirdi için, tek bir tür içinde sürekli değişimlidir. Evrimin "işleyişi" ya da itici gücü, hayatta kalabilmek için verilen mücadelede ortaya çıkan doğal seçildir. Bu seçimin sonunda yalnızca daha güçlü olanlar ya da "ortama en iyi uyumlar" hayatta kalır. *

Midesi; maaşlarına zam isteyen işçilerin amaçlı; bu amaca ulaşmanın neredeyse imkansız olduğu bilindiğinden hedefe varmak değil de yakınına saplanmak için fırlatılan ok gibi içgüdülerle ayakta duran, eylemlerinde gibiydi. Üst raftaki kurabiye kutusundan alacaklarını mideye indirmek için duyduğu sabırsızlık değildi onunki. Kutunun içinde dilediğinin var olup olmadığını öğrenme isteğinin kahve likörü gibi tatlı-sert adımları olabiliirdi ancak içinde volta atan.

Bilinmezlik kadehinde sunulabiliirdi ancak susuzluk ve likörün tadıyla anılabiliirdi.

Uzun koridoru geçip ana caddeye bakan, geceleri sokak lambasının perdesiz pencereden tüm ışığını sonsuz aydınlatma dürtüsünü törpülemek istemesine doldurduğu odasının kapısına geldiğinde duraksadı. "Geciktirerek" önemini kavratmak istedi belki de kendi kendine.

Sabahın körü denilen, günün şehre dolanan saçlarını dağların ardından yollara salmadığı vakitte kimsecikler olmazdı sokakta. Aradığının her türüsünü bulabilmek için bakkala değil gazete bayisine giderdi. İlk kapının önünde yerde duran, daha yerleştirilmemiş olanlardan fırından yeni çıkmış ekmek gibiydiler, taze mürekkep kokulu- birer tane alıp koltuğunun altına sıkıştırırdı. Sonra içeri girip diğerlerinin, var olanın hepsini, torbalara doldururdu. Güneş, başlık parasını tamamlamanın rahatlığı ve bahtına bu kez ne çıkacağının merakıyla görücü evi- şehre girdiğinde ve yine yüzünü buruşturduğunda memnuniyetsizce, pencere kenarındaki masasında olurdu.

Elinde makas, oturduğu sandalye gayet yüksek olmasına rağmen neredeyse omuz hizasına ulaşan "gazete yığınının" karşısında, gazetenin kupon karşılığı vereceği oyuncak almak için sabırsızlanan, kuponları gün gününe kesmeyip de hepsini son güne bırakan çocuk gibi görünüyormuş olmalıydı.

Dikkatini dağıtmayacak hızla çevirdi sayfaları; ilklerine bakmadı bu sefer sonuna kadar gitti. Yoktular.

"Tutulmak bu işte: Bin olası gözle görmek kendini. Ve zalimleştirdiğin gözlerle bakıp kendine, artık olmamayı istemek. Olmamayı dilemeye vardurmak işi." ***

US'211

Uzak Öyküleri

duygun fatih demirel

geceye sordum gece yüzün neden bu kadar karanlık dedi ki
gündüzün utancını kapatmaya çalışırım

Unutulmuş ezgiler mırıldanan rüzgarla yayılır gecenin rengi.

Bir başlangıç yapmak için en iyisidir serinlik. Anlatabilmek için en iyisidir, büyüleyebilmek için. Kuzeyden gelirse soğuk olur ya; gün gelir tersinden eser, dersin. Gece eskir, güneğin donuk taklidi yerini aslına bırakır, dersin. Gözlerin bir şeyler yakalamaya çalışır. Sayfaların üzerinde siyah izler.

Sessiz ol. Dinleniyoruz.

Pencereyi açarsan göreceksin odayı kaplayan ışık tanelerini. Tane tane özenmiş, her maddeyi renkten renge sokuyor. Çevrene baktığında gördüğün tüm latif nesnelerde Aura'yı ara. Çünkü o sessiz kanat çırpışlarından coşkulu marşlara seni bekliyor. Yanıltıyor ya seni, hani suyu mavi göstererek. Saklıyor ya ahşabın altında yatan gerçeği. Aklını karıştırıp düşünmeni engelliyor ya ruhunun önüne geçerken.

Işık oyunlarına çok dikkat etmelisin.

Dergiyi karıştırdıkça göreceksin. Şiirlerin en kapalı yerinde, çizimlerin en gizli ayrıntılarında. Aura çok sinsi. O hep tetikte. İsmi ne kadar da güzel. Bir İspanyol'un kadını sesi. Kudreti ayaklarını yerden kesecek kadar şiddetli. Derinliğin ucunda saçlarını savurup seni bekler. Nesnelerin kendi kendine yaydığı gözle görülmeyen ışık dalgasıymış. İnternette mi rastlamıştın adına? Takıntılılara özgü akıl fikir dergisiymiş. İnsanın ruh haline göre değişebilen ışık silsilesi.

Demek ki her insanın düşlerine sızmış.

Çemberlerinden dağlan renkleri meltemleriyle çağırır. Hep aynı ton. Aydınla soyтары birbirinden ayıran ince çizgide oyunlar oynar. Her rengin üzerinde öfkeli diş. Her duygunun peşinde. Tekdüzeliliğin alışlagelmiş can sıkıcı bugusu.

Tek tek düşüncelerini ele geçirir.

Aura. Denizler üstündeki tahtında dünyayı izleyen ece. Ruhundaki güç güzel bedeniyle birleşmiş, dalgalara hükmediyor. Parapsikolojide sahip olunan hareden sahiplenilememiş kız arkadaşlar serisine kadar her yerde parmağı var. Okunmamış kitap gibi. Kapağı açılmamış. Saf. Dokununca fısıracak. Enerji bedeni. En iyi kafa ve omuzlarda belirginleşecek. Kurbanlarının en zayıf noktası. İnançta belirsizlik. Soluk veya renkli duvarlarda aniden ortaya çıkacak hüznü güzel. İnceden bir alay, bir şımarıklık gözlerinde.

Kaderi yavaş yavaş iradenden uzaklaşıyor.

Meltem tanrıçasının senden istedikleri var.

Ekmeğinden koparacaksın bir parça, suyunu paylaşacaksın. Ondan öte, onun isteğinin dışında hiçbir şey düşünmeyeceksin. Bu da yetmeyecek bazen; kandırılmış bedenine sesinin geldiği yere ulaşamayıp acı çekeceksin. İğne ile kazdığın keşişhanende ızdıraplar içinde söyleyeceğin tek kelime olacak. Aura.

İçgözümüzün arsız yansıması. Anlaşılamayan

Dokunmak. Delirioesine. Hissetmek.

Nazar boncuklarıyla süslemiş saçlarını, kem gözlere inat. Ellerini havada hafiften gezdirmesiyle güneğin yüzünü bulutlar almış. En güzel sevgiliye diye yazılan mektuplara ilham kaynağı olmak için erkenden uyanırmış her sabah. Ezizet çekirtmek için. Özenle taradığı saçları renk verirmiş ortalığa. Hiddetlenince kızarır ya toprak, ekin vermez olur. Yüksek yaylalardan kar eksilmez olur. Kırmızısındaki hırçınlığı bastırabilmek için. Kan olur ya, düşünmeden akar. İşte bunlar hep "Aura" gillerin yüzündenmiş.

Gerçeğin önlenemez ortaya çıkışını geciktirebilmekmiş tüm kaygıları.

"Düzenin doğurduğu tanrısal aşk, ey maddeci! (...) Beynin bir ürünü olan düşünce, maddenin bir özelliği olan kütle çekiminden niçin hayret verici olsun? Bu bizim kıbrımız, kendimize olan hayranlığımızdır." *

Zamansız dönüşlerinden anlam çıktıkça hayranlık ve korku duymayacak mısın? Ya da içine atıp aklından geçeni, o büyük günahı mı kurtaracaksın kendini? Onların yalanlarına ortak olup olmama kararsızlığı artan içmelerle dibe çökerken seni, güneşe çıplak gözle bakabilecek mısın?

Düşüncelerimize hakim olmaya çalışan hastahkl ruh!

Gördüklerimizi yasaklayamazsın. Yayıdığın sahte ışıklar yanılsamalardan öte değil. Acemice düzenlenen illüzyonlardan başka. Etrafına bağışladığın uyuyun düşüncesizliği alıkoymayacak insanı yolundan. O yollar ki, dört yanı kuşatılmıştır kırmızının tonlarıyla. Kan toplanır ya yürüdükçe ayaklarında. İşte tüm bildiklerin ayağında biriken yorgunluk kadardır.

Aura'nın sesine karşı koyacak gönüller arıyorum.

Eğer emin değilsen, gidemeyeceksen sonuna kadar, hiç başlama. Ben zaten sana ışıklarımı kapatmıştım.

Çitlem Bik

rüzgara üfle ninnimi

Didem ÖZ

Daha sekiz on ay önce, kireç badanalı duvarlar, ağlamasıyla çınladı. Pamuklar ekilirken, telaşe arasında, nüfusu bir artırmıştı. Süt artık her sabah, daha bir erken daha bir hevesle sağılacaktı besbelli. Yağlı inek sütü annesininkine az biraz destek olsun ki daha çabuk gurbüzleşsin.

Kucakları daha bir dolduruyor artık, yazık, annesinin kucağında koklamaya pek vakti olmayacak. Tarlalara ak düştü. Ayağına basma şalvarı geçiren, güneşin altında tozun toprağın içinde bitiyor. Yağmur korkusuyla, iki büklüm, kadınlar pamuk toplarken, o, cılız bir zeytin ağacının altında annesinden emmeyi bekliyor. İlk oyuncağı, ufacık canını incitiveren o kocaman zeytin ve işte bu ağaç, aşağıdan görünüşüyle, o berrak renkle ilk tanışması. Bu yeşili başka bir yerde göremeyeceğini bilse azıcık daha doya doya bakardı elbet; serçenin ninnisine kim dayanır...

"Mutlu çocuk, beşik ne büyük geliyor sana. Büyü de bakalım dünyaya sığabilecek misin..."

Cılız zeytin ağaçları büyüyordu, o da ... Büyüdükçe patikalar, köyün önünden geçen anayola çıkıyordu. Yolunu çizmişti, bir mesleğe demir atmak zamanıydı. Anasının yüz akı, köyün gurur kaynağıydı. Kentin insan çeşnisi içinde tanıdık gözler arıyordu. Eğitimin terbiye ile eş anlamlı olduğunu herkes unutmuş muydu, yoksa o mu yanlış biliyordu.

Hayatın büyük dolaşımına kanını karıştırmıştı. Düşünmeden konuşup, konuştuğunu düşünmeyen insanlar karşısında bir avuç umutla ayakta duruyordu. Çözümde görev almayan insanlar soruna parça parça ekleniyordu. Ona annesi hep, gecenin karnı büyük derdi, yarın ne doğuracağı belli olmaz. Gecenin anaçlığına güvenip yarından parlak güneşler bekliyordu. Annesi haklıydı, ama hayat yalan söylemekten çekinmiyordu. Başlamış tebessümleri dudağına yapışıp kalıyordu çoğu zaman. Neyse ki hala hüzünlenmeye hakkı vardı.

Duygu ve isteklerinin fotoğrafını çekebilse, iki satır mektuba iliştip köyüne gönderivererekti. Ansızın yükseliveren kimseler çok beğeniliyordu. Aynı köy yolunda yürürken her adımında tozun, samanların, tüylerin, yükselmesi gibi...

Kronik kültürsüzlüğün akut şoklarla dışa vuruşuna tanık oluyordu. Gerçekler hayallerini aşmıştı. Ama o şimdi hayallerinde eski gerçekleri yaşıyordu, şiirlere akıl danışmak geliyordu içinden, köy kokusunu satırlarda duymak istiyordu. Oysa şairlerin yalan söylemek için ehliyetleri vardı. Mutlu şiirlere aldanıp mutlu oluvermek geliyordu içinden.

Aydın kavramının kaygan zeminine ayağını sağlam basabileceği bir yer bulma peşindeydi; rezervasyon yaptırmamıştı. İnsanlığın diyalektiği yoktu. Olmak istediği gibi olan doğruymuş, bunu da öğrenmişti.

Duygululuk küçültücü geliyordu; güven tedavülden kalkmış, siyah beyaz fotoğraflar safran sarısı sandık lekesi olmuştu. Buna inanmak direnmek gerekliydi. Bir susam gibi boyuna sulamak umutsuzluğu, hep direnmek devam etmek adına...

Uzaktan rengi büyüleyen güllerin kokusu kalmamış dikenleri acıta acıta batmıştı hep. İlk bölümünde kahramanın öldüğü bir macera romanında yaşanmıştı olan biten. Ama o zeytin ağacının altını çekiyordu canı. O yeşili göre göre serçe ninnisi ile uymak yeniden. Bırakmamaya çalıştığı o bir avuç umutla, sessiz soluksuz...

Zeytin ağırlaşmıştı, serçenin kıpırdayışıyla sallanıyordu artık dallar. Güneş sakin, hareketsiz, telaşsız alçalıyordu. Nihayet iki dağın arasında kayboluyorken, son bir ışık ağacın dibine kadar uzandı, toprak derin derin ürperdi, tarla yavaş yavaş saf gümüşten altın rengine, ondan da akşam saatlerinin esmerliğine geçti.

Bir rüzgar geçti dallar arasında, serçe uçtu, yetişemedi.

İSMİNİ SEVMEYEN BİR SESSİZLİK Mİ SENİNKİSİ?

Ayşe Nur GÜLEÇOĞLU

Güneş tam tepedeydi; ama yağmur bulutları sarmıştı çevresini. O ise ağaçları olmayan bir parkta oturuyordu. Baş, uyuyormuşçasına önüne düşmüştü. Uyuyuyordu. Arıyordu. Kulağına fısıldayanı arıyordu. Nerede olduğunu bilmiyordu, hangi beyin kıvrımının içinde sıkışıp kalmıştı? Dile gelenin fısıltılarını duyamıyordu artık.

Parkta birkaç çocuk vardı. Dışarıdan bakan için düzensiz; fakat kendi içinde düzenli oyunlar oynuyorlardı. Onun için geride kalmıştı tüm bunlar, hani düzensiz görünüp aslında düzenli olanlar... İlgisizce baktı çocuklara. Ama gözlerindeki bir anlık pırıltıya izin vermeden de edemedi.

İçimdeki çocuk oyuncağını geri istiyori!

'Anlatırken bile hissedemiyorum artık seni. Ne o? Ölüyor musun? Beni bırakma! Senden kalan boşluğu düşün. Beni bırakma! Tut elimden. Gözlerime, göz bebeklerime bak ve her zamankinden daha tatlı gülümse. Her zamankinden daha yakın ol ruhuma. Yine ısıt içimi; ama daha fazla. Daha fazla üşüt beni, seni düşüneyim. İzin verme, yok olma sen de benim gibi. Benim gibi? Yok muyum artık sende? Öldüm mü ben orda? N'olur gitme. Yalnızlığın yanıltsı boşluğuna düşmeme izin verme, isteme. Anla beni, n'olur... Ölme! Yüreğimin acısına, beynimin çılgınlıklarına katlanmamı isteme benden. Yanlışına sebep olma! Engel ol hislerime; ama daha kuvvetli. N'olur tut elimden. Gitme. Karanlığa sevk etme gözlerimi. Beni bırakma...

Oyuncağını geri ver, içimdeki çocuğa...

Oturaktan sıkılmıştı. Kalktı, kendini iskeletine değil de kaslarına taşıtıyordu gibi yürüyordu. Gökyüzüne baktı. Bulutlar terk ediyordu güneşi. Gülümsedi. Bir parça mavi çıkmıştı ortaya. Bir parça da deniz kokusu...

derinlik + bilinmezlik

Kendini mavi ve siyahın büyüüne kaptırmıştı. Öyle ki, mavi ve siyahı hayatının temelleri olarak kabul ediyordu. Mavi, gök ve denizden ulaşırdı ona -derinlikten-. Siyah ise boşluktan gelirdi-bilinmezlikten-. Derin olan bilinmezdi ona göre. Gördüklerine ise 'derin' demezdi. Kısaca, derinlik görünüp bilindikten sonra derin olmaktan çoğunlukla çıkardı. Bu nedenle 'hep daha derine!'. Boşluktan korkuyordu tabi. Ama hangi tehlikesiz iş zevk verir insana? Korku olmadıkça heyecanın işi ne orada? Hangi aksiyon filminden zevk alınız, tedirginlik içermeyen?

Rüzgar esmeye başladı. Hava serinlemişti. Ellerini ince ceketinin cebine sokup omuzlarını hafifçe büzdü. Katlanmış bir kağıt buldu cebinde. Merakla; ama heyecansız, çıkardı kağıdı. Kim bilir ne zaman koymuştu? Açınca bunun kısa bir öykü olduğunu gördü. Okundukça sevilen bu hikayenin cebine nasıl sığdığına şaşıtı.

Okudukça okuyası geliyor insanın...

Ona göre hayat, bir 'yaşadıkça sevilir öyküsü'ydü. Onu tanısaydınız ya güler ya ağıldınız bu düşüncesine sanırım; O, hiç yaşamamıştı ki...

Hayalleriyle yaşardı; yaşamaya başlayınca hayallerin kaybedildiğini de bilirdi. Bir hikaye gibi göründü kendini; ama anlatılmış...

Şaşkınlığını attıktan sonra çevresine göz gezdirdi. Mavi parçayı göremiyordu şimdi. Deniz neredeydi? Çocuklar yoktu. Havada ağırlık...neydi? Olmayan bir şeylerin varlığını hissediyordu sanki. Tabi ya! Sokakta sessizlik kol geziyordu.

? Adımı her söyleyişinde kaybolurum.'

'Sen nesin?' diye haykırıyordu yüreğim. Adının ağızından çıkıp sese dönüşmesiyle yok olan neydi? Gözlerimin görmediği, göremediği...

'Yorulduysan koşma' diyordu. 'Bilme, istemiyorsan.' Fakat çok geç kalınmıştı artık. O, koşmaya başlamıştı bile.

Arkasına hiç bakmadı. Çünkü geriye doğru, geçmişe, arkasına koşuyordu. Yanlış yönde olduğunu farkındaydı; yine de hiçbir şey yap(a)mama korkusundan iyiydi bu.

Sessizlikten kaçır -bu nedenle hep onun adını söylerdi-; yalnızlığı severdi.

Yağmur başladı. Adımları hızlanmaya hiç niyetli görünmüyordu. Durmuş saatine baktı. Eyvah! Zamanı, zamanı geçti! Plastik çiçeklerini sulama zamanı! Gereğinden fazla korkardı plastik çiçekleri solacak diye. Adımlar birden hızlandı, yağmurla beraber. Sırılsıklamdı şimdi. Ceketinden damlayan sular, parmaklarının arasından sızıyor; toprağa kavuşuyordu.

'Yorulduysan koşma' diyordu. 'Bilme, istemiyorsan.' Fakat çok geç kalınmıştı artık. O, koşmaya başlamıştı bile.

Arkasına hiç bakmadı. Çünkü geriye doğru, geçmişe, arkasına koşuyordu. Yanlış yönde olduğunu farkındaydı; yine de hiçbir şey yap(a)mama korkusundan iyiydi bu.

Sessizlikten kaçır -bu nedenle hep onun adını söylerdi-; yalnızlığı severdi.

Yağmur başladı. Adımları hızlanmaya hiç niyetli görünmüyordu. Durmuş saatine baktı. Eyvah! Zamanı, zamanı geçti! Plastik çiçeklerini sulama zamanı! Gereğinden fazla korkardı plastik çiçekleri solacak diye. Adımlar birden hızlandı, yağmurla beraber. Sırılsıklamdı şimdi. Ceketinden damlayan sular, parmaklarının arasından sızıyor; toprağa kavuşuyordu.

Gözle görünen bir hayat değildi onunkisi. Sessizliği, sessizliğin adını yüksek sesle söyleyerek çağıranılandı.

GÖLGENİN GÖZLERİNDE

Filiz ÖZÇELİK

İstediğinde gökyüzü pembe bir okyanus oldu
İpleri hep senin elinde rengarenk bulutları gezdirdi
bulutlar

Güneşle ay buluştu bir ara
Boğaziçi'nde bir çay keyfi
Yüzyılların özlemini yudumladılar bardaklarda

Yıldızlar avuçlarına düştü birer birer
Her birini bir insanın kalbine koydun
Ve her birinin bir eşi vardı
Birbirlerini bulmak için parladılar hep
Sessizlik çaldığı zaman kapılarını
Gökyüzüne dönüp
Uzakta ama beklenen bir düş oldular

Yağmuru da getirdin beraberinde
En güzel şarkılarını senin için söyledi
Yakamoz dansa kaldırdı mehtabı
Güneşin sarısını çalan saçlarınla yakaladığın
damlaları
Gözlerine bıraktın insanların
Ne zaman korku yerleşse yüreklerine
Acı yaksa bedenlerini
Nefret tohumları filizlense düşüncelerinde
Damlalar taşıdı kötülüğü uzaklara
En güzel ezgilerle çağırdılar mutluluğu

Sanki Zamanın küresi çatlamıştı
Ve sen onun çok ötesindeyken
Birden içine düşmüştün
Zaman bunu fark ettiğinde
Hiç varolmamışsın gibi geri aldı seni
Senden bana kalan bir yağmur damlaları oldu
gözlerimde
Bir de eşiyle birlikte giden yıldızın boşluğu
kalbimde

Bir rüyaydın belleğimde gecenin renginden
Artık sabah olmuştu
Beyaz perdenin üstündeki bir gölgeydin ben
Ve gölgeler dengeleri bozamazdı...

Emrah ARMAĞAN

"Kapattı gözlerini yavaşça
Evet dedi kirpikleri
Kilitledi yıldızlarını
Uçsuz bucaksız yalnızlığa"

M. Pamukçu

...Çorak toprakların ısılığına yalın ayak
yürüyen çocuk, hayat avucuna aldığı toprak gibi
olacak. Avuçlarından akıp gidecek. Sen son kez
ısılığını iştirken bu toprağın ve ona kavuşurken;
ellerin yine o toprağa hasret, o toprakta çürüyecek...

Her yeni gün yitik bir gecenin eteklerinden başlar
tırmanmaya...

Güneş en çocuksu boya kutusunu çıkarır
çantasından, başlar kafası estiğince silmeye
karanlığın izlerini. En tatlı yerinde boyalar biter,
yarım kalır resimler... Ve o resimler ki karanlık
taraflarında da insanlar yaşar. Güneşi tanımayan
insanlar. Karanlığın içinde yaktıkları kandillerle
aydınlanan gözleri görmeyi bilir. Ve aydınlık
taraf...Orada da insanlar yaşar. Güneşi tanır yüzleri.
Kör gözleri en parlak karanlığa mahkûm insanlar...

...Zavallı çocuk! Oysa ne kadar gerçektir
gözkapaklarının altındaki dünyalar. Masum
gözyaşlarında en güneşe çıkmamış acıları taşırdın
sen. Nazar boncukları yap gözyaşlarından, en iri
olanlarından ve takıştır acılarına. O acılar ki sadece
gören gözler içindir...

Güneş yedi rengine saçılırken prizmalarda ben en
sevdiğim renklere boyardım insanları. Bilmezdim ki
renkler acı vermiş insanlara. Kör gözler korkudan
olsa gerek en büyük acıları yüklemişler insanların
koyu renklerine. Güneş kalpli insanların alın yazılarını
yazmışlar en ısı duvarlara silinmemecesine ve en ağır
cezalara çarptırmışlar onları. Açlığa mahkûm
insanlar... Ama önce yağmursuzluğa...

Yağmur! En azılı acılarımı dindirebilir misin sen?
Kör gözlerimin sızısına bir parça ışık olabilir misin?

Bir gün kanat çırpırmaktan usanırsa kuşlar ve
yağmur, pislikleri temizleyemez hale gelirse o zaman
belki koyu renkli insanları anlayacağız. Onları
mahkûm ettiğimiz kaderlerini... Meğer yalnızlık ve
sessizlik fotoğraflardan anlaşılma. Oysa ben
onları sadece fotoğraflarda gördüm.

...Kapılar gıcırtılarla kapanır senin oralarda.
Yalnızlığa iten bir samimiyet sızır çoğu camlardan
içeri. Ve sen çorak toprakların çocuğu yalnızlığı al
avuçlarına ve rüzgâra savur. Her şey gibi o da uçsun
avuçlarından...

Anlamaya çalıştım. Bizler toprağın
esirgediklerini daha da saklarken birbirimizden,
yoklukları çoğaltırken tüm çabalarımızla sadece
izlemek geldi elimden. Perdelerimi saldım rüzgâra ve
yolunu kestim rüzgârın. Tüm yardım dileyenlere
öylece bakakaldım tellerin ardından. Fotoğraflar
çekilirken acıların hatırası ben de herkes kadar
suçluydum. Oysa bizler en büyük açılar kendimizin
sanırdık.

... Oraların istasyonlarında kara trenlerin
çıgıllıkları yankılanır. Zamana karşı yenilgilerimizi
alırken bizler, küçük çocuk en büyük zaferini aldı.
Belki dünyaya geldiği gibi yalnız gitti, ama en güzel
güneş o kucakladı rüyalarında...

AĞLADIKÇA... ŞİİR...

"Ey göz uçlarıyla oklar fırlatmaya
çalışan kişi,
Sen fırlattığın okların maktulüsün
vazgeç" *"El Cezire"*

sesleri dolduruyor kağıtları. Harf dizilerinden anlamlar çıkarmaya çalışıyor insan. Farklı dizilişler selam gönderiyor akıldaki sorulara. Gözün aktardıklarının yorumlanmasıyla oluşuyor şiir. Duygunun en yoğun fazı. En düzenli. En düşsel.

Düşündükçe çoğalıyor şiirin gözyaşları.
Gözyaşlarıyla yanıtlıyor aşağıdaki soruları.

1) Her kavrama bir sınır çizmişiz ya, tanımlamışız onu. Söyle gözyaşı, nedir şiir?

"Karışık bir iş vesselâm
Deli dolu yazar kalem.
Yazdığı da ne? Bir sürü
İpe sapa gelmez kelâm." *"Orhan Veli"*

Yalan görünüşten yeni ufuklar yaratmaktır şiir. Ağlarım ya hep ondandır.

Görünüşte farklı olanı yakalama çabası, uğraşıdır ozanların. Bak nasıl tanımlıyor şiirin konusunu.

"Aşk şiiridir bütün şiirler,
ama kaç kişi durup okur onları!" *"Henrik Nordbrandt"*

Bir aşktır ozan için şiir. Onun için sınır yoktur. Alır başını halkının sesi olur. Unutmadığı sevgili olur. Çare olur duygularının yakarışlarına.

Bazılarına göre gülünç olur yazdıkları. Önemsemeyi bilemez onlar. Okumayı boş iş olarak görürler. Ne kadar anlatmaya çalışsan da sözcüklerde kazılı gizemi, anlamamak için direnirler. Ne yapılsa boşadır o vakit.

"Çünkü barbarlar geliyormuş bugün,
Onlar pek aldırma zalmış güzel sözlerle" *"Konstantinos Kavafis"*

2) Ayrıntıdaki şiirselliği yakaladığına göre şair, sözleri acılar yaratabildiğine göre, keskin gözlere sahip olmalı. İçgözün yansıması olan şiir ne için yazılmalı?

Efendim, yanıtlayalım. Sessizce gülme eğilimi ağızlara acı bir tat verdiğindendir şairin bu kadar etkili olması. Evet gözü keskindir. Bir dalga gibi, masmavi gök gibi.

"O, mavi gözlü bir devdi,
minnacık bir kadın sevdi.
Kadının hayali minnacık bir evdi
bahçesine ebruli
hanımeli
açan bir ev" *"Nazım Hikmet"*

Farklı dizilişlerle, yüz vermeyen sevgililere ulaşma çabasının sonucuydu şiir. Aşk için yazılırdı. Bazen izlenmekten hoşlanmazdı.

Sartre, "bakılmak benim için ne anlama gelir" diye sorar ve yanıtı çok serttir.

"Üzerine doğrultulmuş silahtır." Ötekinin bakışı Sartre'da bastırılmayan bir kaçma duygusu yaratır. O bakış peşini bırakmaz. Der ki "Ötekine göründüğümüz sürece kendimizi 'köle' olarak düşünebiliriz."

Bazen de gizli gizli izleme hissi uyandırır. Saklı olunca daha bir ilgi duyar insan.

"Camdan bir gözü vardı babamın.

...

Omuzlarıma koyu renk bir şal atardım, sanki üşüyormuşum gibi, aslında onu gözetlemek için yapardım bunu. Sonunda bir gün ağlarken gördüm babamı. Sahici gözden hiç farkı yoktu takma gözün." *"Eleni Vakola"*

Bir ihtiyaçtan doğar şiir. Duyguların içine sığamaz ya bazen, yazman gerekir o an. Yüreğinden gelen ses göz renkleriyle birleşir.

"Öyle derin ki gözlerin içmeye eğildim de
Bütün güneşleri pırıl pırıl orada gördüm." *"Louis Aragon"*
Bazı saniyelere noktayı koyabilmektir şiir.
O yüzden yaratılmıştır ya son dize.

MAFİA?

Ne Okuyor

MUTLULUK-ZÜLFÜ LİVANELİ

Şükran Damgalı

Şeyhler, töreler...

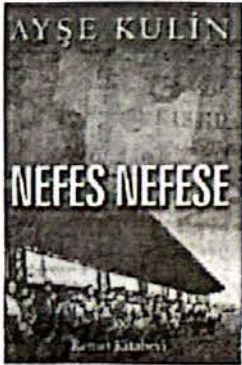
Ardında kaybolmak üzere olan masum bir genç kız ve ardında kalan arkadaşlıkları...

Van gölü kıyısında yaşayan ve tecavüze uğradığı için karanlık izbeye kapatılarak ölümü beklenen 17 yaşındaki Meryem. İçinde bulunduğu yaşamdan bıkan, yeni arayışlar içine giren Harvard mezunu bir profesör,

İrfan Kurudal...

Dağlarda terörle mücadele ederken, savaştığı kişilerin içinde çocukluk arkadaşınının da olduğunu bilen bir asker, Cemal...

Ve bu üç kişinin yaşamını birleştiren bir Zülfü Livaneli kitabı...

NEFES NEFESE-AYŞE KULİN

Elvan Songun

Nefes nefese Ayşe Kulin'in bir nefeste okunabilecek kitaplarından biri...

1940'lı yıllarda eski Osmanlı paşalarından Fazıl Reşat Bey'in küçük kızı olan Selva ile o sıralarda Türkiye'de yaşayan bir Yahudi genci olan Rafael (Rafo)'in, tüm karşı çıkışlara rağmen süre gelen aşklarını anlatıyor. Bu sırada ortaya çıkan

II. Dünya Savaşı sırasında Almanların Yahudilere yaptığı işkenceler tüm çıplaklığıyla gözler önüne serilmiş.

Bu arada Rusya, İngiltere ve Almanya'nın tüm zorlama ve tehditlere karşı tarafsız kalmaya çalışan Türkiye'nin bu zor koşullarda savaşın hakim olduğu diğer ülkelerdeki Türk konsolosluklarının haksızlığa uğrayan Türkleri ve Yahudileri kurtarmak için yaptığı tüm fedakarlıklar çok akıcı ve heyecanlı bir dille anlatıyor.

İşte "nefes nefese", kolay bırakılmayacak kitaplardan biri...

GİT KENDİNİ ÇOK SEVDİRMEYEN-TUNA KİREMITÇİ

İlke Keleşoğlu

Bir durum hikayesine eşdeğer, farklı bir roman ama bir fark var. Hayattan kısa 'bir' kesit değil, kısa 'iki' kesit. 17 ve 43 yaşların bir noktada kesişmesi. Kitabın ortalarına geldiğinizde amacınızın bu olduğunu keşfediyorsunuz aslında...

Ama bir de bakmışsınız son

sayfaya gelmişsiniz. Yani yazar kesişen noktayı size bırakıyor. Siz buluyor ya da seçiyorsunuz bu noktayı. Düşündükçe bu iki yaşın farkını, ortak noktalarını, ikisinde de yaşanmış ve yaşanacak pişmanlıkları.

Dediğim gibi iki kesit. Biri sizin. Diğeri... Eğer isterseniz o da sizin olabilir. Kitabı okuduğunuzda birçok şey çıkaracaksınız. Çıkardıklarınızı biriktirdiğinizde kitabın neden bu kadar çabuk bittiğini anlayacaksınız.

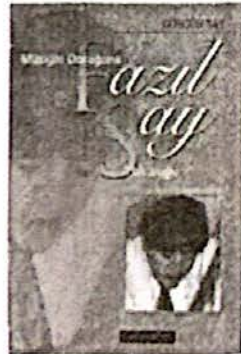
HARRY POTTER VE ZÜMRÜDÜ ANKA YOLDAŞLIĞI-J.K. ROWLING

Ömer Orkun Düzağ

Bir J.K. Rowling klasiği haline gelen Harry Potter serisinin bir son kitabında her zamanki Harry Potter macerasına yeni karakterler ve bir aşk serüveni eklenmiş. Hala serinin insanların ruh sağlığına zararlı olup olmadığı tartışılmasına rağmen bu kitabın daha çıkmadan dünyanın en

fazla satan kitabı ünvanını alması serinin, kitapları okuyan herkesi kendisinin bir tutkunu haline getirdiğinin en büyük ispatıdır.

Olaylar 4. kitabın sonunda Karanlık Lord'un yeniden doğmasıyla başlar. Bu sırada Sihir Bakanlığı Karanlık Lord'un dönmediğine inanmakta direnmektedir. Harry ve arkadaşları Karanlık Lord'a karşı kendileri mücadele vermeye karar verir. Bu sırada Harry 5 yıl sonra bir gerçeği öğrenir. Çok sevdiği kişilerden birinin ölümüyle de çöküntüye uğrar. Harry Potter serisinin bu kitabı Harry Potter tutkunlarını bir hayli sevindireceğe benziyor.

MÜZİĞİN DORUĞUNA FAZIL SAY YOLCULUĞU-GÜRGÜN SAY

Ahmet Gürcan

Bir insanı kendisinden sonra en iyi kim tanıır? Tabi ki annesi ya da babası. İşte bu kitapta Fazıl Say'ın hayatı annesinin kaleminden anlatılıyor. Aslında kitapta Fazıl Say'ın tüm yaşamı yok. Yalnızca annesiyle geçirdiği zamanlar Gürgün Say'ın gözlem ve incelemeleriyle kitapta yer

almış. Yazar Fazıl Say'ın yeteneğinin hayatını hikayelerle anlatmış. Kendisi ise kitabı bir 'belge-günce' olarak tanımlıyor. Kitapta Fazıl Say'ın yeteneğinin keşfedilmesinin hikayesi, ünlü olduğu dönemdeki ruh halini açıklayan bazı mektuplar gibi ilgi çekici bölümlerde var. Bu bölümler sayesinde kitap sıkıcı bir biyografi olmaktan çıkıp sayfaları çevirdikçe okuyanda merak uyandıran bir roman halini alıyor. Bu tür kitaplardan hoşlananların okuması gereken bir kitap.

Vazgeçmesi zor bir alışkanlık okumak...

Kimilerine göre bir ihtiyaç, bir bağımlılık. Okurken hayaller bizim olur. Aşklar, ölümler bizim...

Peki sadece hayaller mi bizi okumaya çeken ya da hisler. Kitabı hissetmenin, duymanın hiç mi önemi yok? Aranızda eski bir kitabı koklayabilmek için okuyan kimse yok mu? Elbette var. Kitabın tüm duyularımıza hitap etmesi şart.

Bu nedenle okurken elinizde 2 kitap tutuyorsunuz aslında... Biri okuduğunuz, düşündükleriniz; diğeri gördükleriniz, yani kitap kapağı. Bu iki kitap birbirini ne kadar tamamlar ve yansıtsa kitap seçiminde hayal kırıklığınız o oranda azalır. Birbirinin ruh ikizi olmalı aslında kitap ve kapağı...

İşte size bir resim: Bir küre düşüncelerinizi içine sığdırabileceğiniz... Bir el onu yönetebileceğiniz.

Biz size iki parçalı "yap-boz"un bir parçasını veriyoruz. İkinci parça sizde. Artık bu kitabın kapağı sizin, renkler sizin, gözler sizin...

GÖLGE YAŞATAN-HAKAN AKDOĞAN

Seneler önce kapağını beğendiğim için, içine göz atma gereksinimi duymadan almıştım. Öylesine okumuştum. Pek de hoşlanmadan. Ama bu yaz bir şairle sohbet ederken sürekli bir kitapta bahsediyorduk. Adını hatırlayamıyordum şair, kapağını da, yazarını da... Şöyle diyordu: "Bir kitap var, genç bir dil ve yakıcı bir kitap. Ne roman ne anlatı. Gündelik olaylara farklı bir yönden bakılıyor satırlarda. Değişik bir üslup... Gölge kimlikler, suratsız insanlar. Eski zaman içinde gizlenen metropol hayatı..."

Şairin ilk tümcelerini duyduğumda aklıma gelen kitap. "Gölge Yaşatan". Çünkü yazar oldukça genç ve yakışıklı (H. AKDOĞAN. En az Tuna Kiremitçi kadar olmasa da bir Kürşat Başar imajı sergiliyor ama "bestseller"e giremeyecek kadar yakıcı ve çomak sokucu bir kitap.)

Çünkü H. Akdoğan kitabında "kendinde kalan son sırrı anlatmış." Üç boyutuyla tattığı hislerin resmini harflerle çözmüş. Yazdıklarını yaşamış Betimlemelerden kaçınmış hep. Her okunuşta farklı bir renk alsın diye mekanlar, insanlar ve ben ilk okuyuşumda sadece 'roman' kitabı okumuşum. Bunu anlıyorum şimdi. Bir de roman içinde yazılan romanlar, ironik ve değişken bölümler. Bakmayın buna, şair de ilk kez okumuş aslında.

Dönüp dönüp okuduğum, yaz tatilimi zehir eden, uykusuz gecelerde baş ucumda ayna yerine duran bir eser.

AYLİN GÖKE

SUÇ VE CEZADOSTOYEVSKI

Hayata dair bir pencereden bakarsanız bazen... Bazen kafamızın çevresini saran bir kafes olduğunu düşünürüz. Düşüncelerimizi sıkıştırmaya çalıştığımız için tekrarlanmaz aynı kelimeleri. Ama nedense bir türlü serbest bırakmayız onları...

İnsan kimi zaman düşüncelerinin avuçlarını doldurduğunu hissedebilmeli. Kırış kırış bir elde, gençliğin en parlak anısına doğru yol alabilmesi insanın düşünceleri. Hem, sahiden de bu denli önemli mi insanın düşünceleri? Belki de onları serbest bıraktığımızda, o yaşlı ellerden akıp gidebilmeyi arzularlar. Yaşlılığın rutubeti yapışır boğazlarına. Akıp gidemezlerse yok olmaya mahkumdurlar. Kabına sığmaz bir akarsuyun önüne set

çekmiş oluruz. Onun coşkusundan eser kalmamıştır geride...

Ardında bıraktığı tozlu raflarda aradığını bulamamış biri, düşüncelerini bir yere hapsetmiş birinden daha mutludur. Onun umudu vardır, başka bir yerde rastlayacaktır aradığı bilgilere. Oysa düşüncelerinin sıkışıklığında yoğunlaşan biri, özünü bulma umudunu yitirmek üzeredir.

Özünü kaybetmiş hastalıklı ruhlara kurtuluş ışığını yakıyor yazar. Dostoyevski, Suç ve Ceza isimli romanında yoksul ve hümanist üniversite öğrencisinin bir kadını öldürmesiyle gelişen olaylar zincirini aktarıyor. Romanın kahramanı Raskolnikov, hapishanede mutluluğa acı çekerek varabileceğini fark ediyor. Bu romanı başyapıt yapan şey ise yazarın kurtuluşa olumlu gözle bakması.

FATMA AKSOY

MUTLULUK-ZÜLFÜ LİVANELİ

Prof. İrfan Kurudal'ın çocukluğundan beri bir tek amacı vardır. Babasına benzemek, babası gibi yokluk içinde yaşlanmak ve ölene dek çalışmak zorunda olmak istemiyordu. O, çok çalışıp yabancı üniversitelerde okuyacak, Türkiye'ye dönüp zengin ve güzel bir kızla evlenecekti.

İstediklerinin hepsini yaptı. Başlangıçta bunlar onu mutlu etti. Bir gece yansı aynaya baktığında yıllar önce babasının gördüğü çizgileri karşısında görünce bir şeylerin eksikliğini hissetti. Yalnızca sosyetenin önemli isimlerinin girebildiği lüks restoranlarda içtiği pahalı şarapları, her esriye gülmek zorunda olduğu arkadaş (!) ortamını düşündü. Sanki aynada gördüğü adam o restorandaki adam değildi. En azından o olmalıydı. Hayatının babasınınkinden bile sıkıcı, üstelik sentetik olduğunu düşündü.

Sanki o güne dek bir baloncuğun içinde yaşıyor, kendini herkesten farklı görüyor, dünyaya tepeden bakıyordu. İşte o gece yarısı aynaya baktığında bir el baloncuğu patlattı ve profesör dünyayı tam anlamıyla görüp anlamaya

başladı.

Ertesi sabah eşine bir elektronik posta mesajıyla veda etti. Bir tekne kiraladı. Milyarlarca su baloncuğunun bir arada bulunduğu Ege Denizi'ne açıldı.

ECE ÖZTÜRK

SOPHİE'NİN DÜNYASI - JOSTEIN GAARDER

Gün gelir aynadaki yüzümüzün bize ait olmadığını anlarız. Sahip olduğumuzu sandığımız hayat kendi rolünü kendi yazmaya başlar. Avuç içimizdeki çizgiler yok olmaya başlarsa anlamaya etmeye başlarız. Yön kavramları anlamlarını yitirir. Gördüklerimizin yalnızca yanılsama olduğunu fark etmekten acı duyarız. Ve... Bütün bunlara rağmen hiçbir şey olmamış gibi davranırız -tabii sorduğumuz cevabı zor soruları saymazsak-. "Sophie'nin Dünyası"yla bağdaştırırız hayatlarımızı.

Felsefeyle yaşamımızı birleştiren bir kitabın kapağı da ancak bunları anlatabilirdi. Çünkü anlamak okumaktan çok düşünmek, düşünmekse yorumlamaktır.

MELTEM KUNT

Neredeyse bir saattir dolaşıyor rafların önünde. Bir haftasını onunla paylaşacak ya, hani derinden etkilenecek tükendikçe sayfalar, en iyisine bakıyor gözleri. Görsellik onun için oldukça önemli.

Nasıl seçilir ki kitap? Çoğu kez birilerinden duyar, konusunu beğenir ön yargıyla alırız kitapları, herkesin beğendiğini biz de beğenmek zorundaymışız gibi... Belki hiç beğenmeyiz, belki biz de çok severiz diğerleri gibi.

Kimi zaman ismine vuruluruz, kimi zaman kapaktaki o solgun, belirsiz hatlara. "Ben bunu okumalıyım" dersiniz kendinize. Uçurumun kenarındaki genç kız aşına bir çehreyi getirir aklınıza. Kendinizden bir şeyler bulursunuz bir yerlerde. Daha konu ne, onu bile bilmeden.

Önce gözünüz ilişir onca kalın kitap arasından birine. Rengi dikkat çekicidir, belki de yazı stili ama önce isim. Çekip çıkarırsınız raftan. Sonra kapak gelir. Dedim ya; belirsiz hatlar, karmaşık resimler. Bence zaten böyle olmalı. Önce göze hitap etmeli kitap, eline alınca heyecan vermeli, bir an önce konusunu öğrenme isteği uyandırmalı. Yavaşça arka kapak çevrilir. Yazarın hayatı, tarihler vb... asıl can alıcı noktası gelir, romanın içeriği. Beğenirsiniz alırsınız sonunda.

Çoğunluğun böyle yaptığını hepimiz biliyoruz da her zaman olduğu gibi bir grup da azınlık var. İşte benimle aynı fikirde olmayan bir arkadaşımın düşüncesi:

Eylem KUDAY

Olmazsa olmaz dedigimiz bir şey:karşıtlık.Bu da beni destekleyen bir parça:

Algıladıkça çoğalır güzellikler...

...Ve kitaplar,algıladıkça yol aldığın labirentler... Her yön başka bir doğruya.Benim için her kitap arka kapığında başlar. Gireceğim labirente dair en güvenilir ipuçlarını bulurum kapak yazılarında ve ismi de bir o kadar önemli. Boyalı resimlere kanıp gülen çocuklardan değilimdir ama biraz özen biraz samimiyet var olacaksa o labirentin içinde kapığı aralamadan görebilmem gerek. Çünkü algılayamadığım yönlerde doğrularımı aramak, hissetmemek boğar beni. Bitmez yollar...

Emrah ARMAĞAN

Siz bu karşıtlıklar arasında kalıyor musunuz bilmiyorum ama nasıl seçeceğiniz konusunda, karar verememeniz bile sevindirici. Çünkü unutmayın bu çelişkiye düşüyorsanız kitap okuyorsunuz demektir...

Kitapçı vitrinindeki bir kitabın kapağı çarpıyor gözüme. Adı da çok ilginç. Merak edip hemen kitapçıya giriyorum. Kitabı alır almaz çevirip arka kapağını okuyorum. Bu kitabı almalıyım. Peki kapağı ve adı dikkatimi çekmeseydi yine bu kitabı okumayacak mıydım? Okurdum tabi; beni asıl etkileyen konusu

oldu, kapağını okuduğumda konusunu beğenmeseydim asla almazdım çünkü bu ardında hiç hoşlanmadığımız bir şey olduğunu bile bile bir kapıyı açmak gibi olurdu ve en çok kitabı okuyanı sıkardı sanırım. Bir kitabı okumam için ya zevkine güvendiğim kişilerin kitabı met etmesi yada konusunun gerçekten ilgimi çekmesi gerekiyor.

Başak ALDEMİR

ASLINDA HİKAYE ÖYKÜNÜN DİĞER ADI DEĞİL

Hikaye anlattığımız şey, bir olay ya da bir durum. Ama öykü bunların hepsinin kimi zaman bazılarının birleşimi, birbiriyle kaynaşması olabilir ancak. Öyle kaynaşır ki kendi içinde, ne durum öyküsü diyebilirsiniz ne olay. Tüm sınıflandırmaların kalktığı yerde oluşur iyi bir öykü. Fakat teknik bilgilerden yoksun bir yazarın hazırladığı çalışma, taslak olmaktan öteye geçmez. (Konu, kahramanlar, mekanlar, akımlar, dönemler, içerik, dil ve biçim ayrı denemelerin konusu olmalı.)

Bir yazar önce 'görüş açısı'nı belirlemeli ve okucuyuların öyküyü kimin gözünden irdeleneceklerine karar vermeli.

Biz öyküyü bir şizofrenin görüşüyle mi okuyoruz; bir çocuğun bakışlarıyla mı, bir ayağını savaşta kaybeden bir gaziyle mi sınırlandırıyoruz izlediği yoksa kendini sürekli yalnız hisseden, şehir bunalımlarına alışkın bir yazarın diliyle mi aralıyoruz perdeyi? Görüş açısı belirlenmeyen bir öykü kendi içindeki birliğini ve tutarlılığını kaybeder. Romantik birinden kısa, emir tümceleri duymak ya da günlük yaşamda karşılaştığımız bir diyaloga ağıdalı bir dille sanılmak gibi komik ve yersiz gelir öykü. Eğer bir şizofrenin diliyle anlatılıyorsa öykü, tutarsız, kesintili, ucu açık, toparlanmamış tümceler; anlam kayışları denemeli. Yanlış bilgiler vermeli; gerekirse doğruluğu herkesçe kabul edilen gerçekler yadsınmalı.

Görüş açısı belirlenen bir öykünün 'odağı' aranmalı. Bir çocuk tarafından anlatılabilir; ama bu, öykünün kahramanının o olduğunu göstermez. Kimin öyküsü bu ya da kimlerin? Verilen cevap odağı oluşturur. Gerek geçmişin hatırlanması gerek diyaloglar ve bunun gibi ufak ayrıntılar bizi kahrama götürür. Öykünüz diyelim ki bir odada geçiyor. O odadaki orta yaşlı birinden dinliyoruz. Bir süre sonra olayın orada olmayan biri üstünde döndüğünü, düşümlendiğini anlıyoruz. Kimdir bu kahraman? Gerisi size kalıyor.

Merak ögesi sürükleyiciliği, eylemin, olayın nedenselliği psikolojiyi, kuruluş biçimi de estetik algılara seslenir. Bir de konuyu nasıl ele aldığınız: Tarihsel bir doku mu kullanacaksınız yoksa insani değerler mi öne çıkacak, gerçekçiliği mi kullanacaksınız ya da sanatsal estetik ve incelik arayışlarınızı mı sürdüreceksiniz? Okur bunları bir bütün olarak duyumsar ve öyküden tat aldığını belirtir. Burada anlamak değil, algılamak önemli. Bir tümcenin fazlalığı her şeyi yerle bir edebilir bu yüzden öyküleri. Erken çözölen bir düğüm, tutarsız bir hareket ve kötü bir dil okuru soğutur.

Şiir, bir öykü için tehlike demektir. Şiirin olanaklarını çok iyi bilmeyen bir yazar, kurguyu ve bütünlüğü kaybeder. Yazdığı öykü artık ironik bir metindir. Aynı anda birden çok şeyi birden dile getirmeyi bize ironizm sağlar. Kısa çalışmalarda yoğunluk yazarı ironik metinler aramaya yöneltmekte. Şairler gibi bir öykü yazarı da seslerin, tınların ya da şekillerin, dokuların, çizgilerin, boyutların her zaman farkında olmalı.

Öykücülüğümüzde daha bir "ben"merkezci olmuş durumda. İnsanın içine kapanması da günümüzün iletişimsizliğinin ve yalnızlığının sonucu vs... İnsanların birbirini dinlemediği için iç sıkıntılarını yazarak rahatlamanın bir yansıması, sürekli kendini anlatarak ego tatminini sağlayan yazarlar da var. Ya da arka mahallelerin adsız kahramanlarını kendi dillerinden anlatan, tehlikeli, gergin yaşamları anlatanlar da. (ölümün rütbesi yoktur- hiç yayınları, oktay güzeloğlu.) Kimi kendine yakın olduğu için kahramanlarını hep bir yazar olarak tasarlar, öykülerini onların diliyle yazar. Murat Gülsoy bunu benimsemiştir.

Şöyle diyor Gülsoy, "Bazı insanlar hep farklı hikayeler anlatırlar. Çeşitlilik içerir öyküleri. Bazıları ise hep aynı şeyleri anlatıyor gibidir. Ama yine de dinlemek isteriz onları. Bizi çeken bir şey vardır." Belki de çeşitliliği savunmama rağmen Gülsoy hikayeciliğinin hayranı olmamın sebebi de budur: çeken bir şey... Estetik haz ve doyum. Sema Kaygusuz öykülerini okuduğunuzda öykü bitmez mesela. Öykü E. Canseverin dediği gibi bilenip durur akılda. Kendinize yorarsınız, aklınızın bir ucuna yerleşir öykü. O kahraman artık siz olursunuz. Ama Gülsoy bunu yapmaz. Okur hep bir izleyici olur. Ama müthiş bir zevk alır bu seyirden. Yine de çerezlik değildir Gülsoy'un öyküleri. İroniktir. Basite indirgenmiş karmaşayı anlatır. Fantastik edebiyatın ruhunu taşır içinde.

Karakterlerin doğal olması; inandırıcılık, okurda net bir etki bırakma ya da okuru huzursuz etme; okurun saklandığı bazı 'kend'i iç gerçekleriyle yüzleştirme öncelikle yazarın iyi bir gözlemci olmaya iter. (izle-k)

Ve şöyle bitiriyorum,
Yazarın beş gözü olmalı:

Sıradan tensel bir yolla
gören, varlık,
varoluşçuluk
akımlarını
kavrayan herkeste
bulunan ten gözü.

Yarabın ve kendi iç
dünyasını kurdurtan

tanrı-yazar gözü.

Sıradan yaşamı yani dış dünyayı tüm gerçekleriyle,
soğukkanlılıkla gören Dharma gözü.

Hislere, duygulanımlara bir anne ya da kadın bakışıyla
yaklaşan, şefkat, acıma, abartma özelliklerini taşıyan Buda
gözü.

Budizm'in içerdiği Nirvana'yı görmek kadar bir yazar için
önemli olan 'hayatı kurgulama' gözü, kavrayış gözü.

Ve tüm bu gözler yazarın içindeki karakterleri görür, onları
yazması için, sürekli rahatsız eder. Bu yüzden yazar ne
kadar usta olursa olsun, okura değil, okuru yazar.

LADI KAZANI

FRP'YE GİRİŞ

Serhan ALTUĞ

Frp nedir? Frp nasıl oynanır? Özünde ne vardır? Bu ve bunun gibi sorular sanırım hepimiz, frp terimini duyduğumuz yerde sormak için sabırsızlanmışızdır. Çoğumuza hep kanışık gelmiştir zaten. Aslına bakarsanız frp, fantastik rol yapma oyunundan başka bir şey değildir, fantastik edebiyatla sıkı bir ilişkisi olmakla beraber kökeni Orta Avrupa mitolojisine dayanır. Bu noktada karşımıza birkaç sorun çıkar; dış kaynaklı olması sebebiyle terimler biraz karmaşıktır ve oyuna alışabilmek zaman alır; fakat alışma evresini atlattıktan sonra oyun gayet basittir çünkü kurallar yok denecek kadar azdır ve sizi sınırlayan sadece kendi hayal gücünüzdür. Gerçeği söylemek gerekirse frp, içinde bulunduğumuz dünyanın, çevremizdeki insanların, duyguların başka bir yaşam düzleminde basite indirgenmiş halidir. Belki de iyisiyle kötüsüyle yaşamdan bir kaçış, tam karşılamasa da bir ütopya. Sınır yok. Kural yok. Duyguların yani insansal belirtilerin özgür bir ortamda dile getirilebildiği bir yer, dediğim gibi sizi sınırlayan tek şey kendi

hayal gücünüz. Geri kalan her nesne, her varlık genel olarak çevremizdekilerle aynıdır.

FRP ülkemizde yenidir ve ne yazık ki, ülkemizde her yeni olguya karşı olduğu gibi frp'ye de başlarda ön yargıyla yaklaşılmıştır. Sosyo-kültürel alanlarda düzensizlik ve yanlışlıklar baş gösterdiğinde; sorunun asıl kaynağı, frp gibi konuyla alakası olmayan yerlere çekilmeye çalışılmıştır. Bu karalama kampanyası bir nebze olsun amacına ulaşmıştır. Üzücü de olsa, ülkemizde kimi zaman önyargı, mantıktan önce gelmektedir, cahilinden bilgesine kadar bu böyle. Fantastik Edebiyat dendiğinde bazılarınız dudak bükmemektedir, lakin frp insana ait özellikleriyle ve duygularıyla, gerçekten daha gerçek- olma özelliğini korumakta, bu tür yaklaşımlardan etkilenmemektedir. Ve son bir söz; insanlık, tarih çağları boyunca düşünmüş, hayal etmiş, yapacaklarını öncelikle zihninde tasarlamış, sonrasında maddeleştirmiştir. Daha doğrusu hayal gücüyle yok olanı var etmiştir. O zaman soruyorum, İnsan uygarlığını bu noktaya

getiren ve gelişmişlik düzeyine taşıyan hayal gücünün niteliklerini niçin küçümseriz ki? Tabiri caizse yaratıcılığımızı küçümsemek, kendi benliğimizi yok saymaktan öte değildir.

...güneşin son ışıkları çöle vurmıştu.

Can BENLİOĞLU

BÖLÜM 1 : KAÇIŞ

Ramu'ydu onun adı. Uçsuz bucaksız çölde yürüyordu. Hiçbir elfin olmadığı kadar kararsızdı, umutsuzdu. Bu hali bütün vücuduna yansımıştı sanki. Bir ayağı ileri gidiyordu (ki bu ayağını kalbi yönetiyordu) diğer ayağıda geriye (bunu da beyni yönetiyor olmalıydı). Biri umutsuzluğa belki ölmeye, diğeriye sevince ve mutluluğa. Şimdi bunları düşünmemeliydi. Bu düşüncelerin hepsi onu yolunda zayıflığa ve evine geri dönmeye itiyordu. Ama geri dönemezdi, dönmemeliydi. Korkak kediler gibi geri dönmek için değil, evinden uzaklaşmak için başlamıştı yolculuğuna. Bu yüzden ilerlemeliydi, ama nereye kadar...

Güneşin son ışıkları çöle vurmıştu. Artık Ramu'nun sevinmesi gereken bir konu vardı. Çölün o dayanılmaz, hiçbir canlıyı üzerinde barındırmayan sıcaklığı yerini tatil bir melteme bırakmıştı. Ramu'nun uzun sarı saçları rüzgarda dalgalanıyordu. Uzun boylu ve dayanıklı bir yapısı vardı. Gözlerini annesinden almıştı. Gecenin karanlığında parıldayan bir çift yeşil göz. Ramu aynaya her baktığında gözlerinden doğayı seyrederdi. Yemyeşil ormanları seyretmek hoşuna giderdi. Aslında hangi elfin hoşuna gitmezdi ki bu.

İnsan kasabası görünmüştü. Burada yolculuğunun geri kalanı için bilgi toplamayı düşünüyordu. Kasabanın ötesinde onu neyin beklediğini bilmiyordu ve bu

da onu korkutuyordu. Kasabanın içinden geçerken insan yapılarını inceledi. Elflerinkilerle karşılaştıramazdı ama insanlara göre hiç fena sayılmazdı. Kalacağı hana vardığında içersinin pek dolu olmadığını gördü. Yatacağı odayı ayırttı ve içecek bir şeyler almak için hanın diğer kısmına gitti. İki yaşlı büyücü bir konu hakkında ateşli biçimde tartışıyorlardı. Bir grup cüce hangisinin daha iyi balta kullanacağını dair bahse giriyorlardı. Ramu bunların hepsinden memnundu. Hiç kimse ona dikkat etmemişti; kafalarını çevirip bakmamışlardı bile. Yirmi dakika sonra Ramu bir içecek daha almak için hancıya doğru giderken büyücülerin konuşmasına kulak kabarttı. Bir kehanet hakkında tartışıyorlardı: "Bir elf; kendi yazgısını bilmeden yoluna çıkacak. Bir insan kadını; kaderini değiştirmek için çıktığı yolda, onun tam üstüne gidecek. İkisi dünyanın ortasında karşılaşacaklar. O zaman seçim vakti gelecek. Bencillik, cesurluk, iyiyle kötü arasında. Ne yazık ki biri ölecek, evrendeki bütün yaşamlar ölmeden önce. Ramu bu sözlerin hiçbirisini önemsemedi. Onun için bir anlamı yoktu.

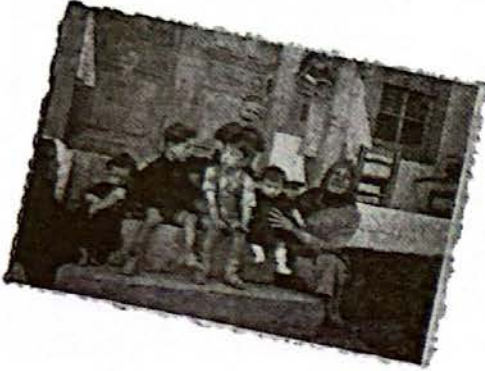
Bardakta kalan son damla içeceği de bitince Ramu uyumak için odasına çıktı. Yorucu bir gün geçirmişti ve uykuya ihtiyacı vardı. Ailesini çok özleyor, rüyasında onları görmek istiyordu. Ailesini düşünerek uykuya daldı. Rüya görüyordu ama bu kişilerin ailesi olduğundan emin

değildi. Bir insan kadını vardı rüyasında, koşuyor, sanki birinden kaçıyor. Kadın koştukça simsiyah saçları dalgalanıyordu. Hafif esmer tenliydi kömür gibi gözleri vardı. Görünüş olarak insanı andırıyordu fakat Ramu'nun gözleri bu kadar güzel bir insan görmemişti. Aniden insanı kadının kimden kaçtığını görünce bütün o güzel duygular silindi. Adamın vücudu acıyla geriliyor, elleri seğiriyordu. Karşısında kutsallıktan uzak bir yaratık duruyordu. Hayvan yaklaştıkça Ramu bedeninde korkuyu, ümitsizliği hissediyordu ve sanki bedenindeki bütün yaşam enerjisi karşısında ki yaratığa doğru akıyordu. Rüyanın bitmesini istiyordu ama yapması gereken son bir işi vardı. Bu güzel kadını kurtarmak. Vücudundaki bütün kaslar koşabildiği kadar hızlı kaçmasını söylüyordu. Ama Ramu kıpırdıyamıyordu. Dehşet bütün bedenini ele geçirmeden önce tutunabildiği son bir duygusu kalmıştı: İnsan kadınının zihninde yarattığı güzel imgeler. Hançerini çıkardı ve çocukluktan beri bildiği büyüyü söylemeye başladı. Yaratığa doğru bir hamle yapmış ancak geç kalmıştı. Hayvan ondan daha çabuktu. O güzel kadın yerde yatıyordu.

Ramu kan ter içinde uyandığında bir kaç saniyede olsa rüyayı hatırlamaya çalıştı. Ama tek hatırlayabildiği büyücülerin kehanetiydi. Ama bunun kendisiyle ne gibi bir ilgisi olabilirdi ki?

ŞİİRİÇİ HATLAR

DEMLİN AKSAP GÖZLERİ
YELKEMLİNİN KAYIĞIYSA
YOLLAR DENİZ
DENİZ İKİMİZ

38

Tismcekr boğulabiliydi,
yıkıla bilirdi, tükerebilirdi.
Ama bakışlar bir kbr
gözde bile yasarct.

Aylin GÖKE - G. Çağlar SAYAN

Gözler. Neyi görmek isterse onu gördüler. Uzakları yakın eden, sesler değil, yüzler değil; tüm bunları gören gözlerdi. Benim anneannem, İsmet Hanım, hep öteye bakardı mesela. Gözleri sana bakardı, ama o, öteyi görürdü, seni değil. Tek kelimeyle 'adı hüzün'dü. Sonradan anladım sebebini.

"Bastonuna dayanarak
Cunda adasındaki bahçesini sularken
Sabah alacasında
Uyur uyanık
Beli bükük İsmet hanım
Uzak çok uzakta kalmış
Giritteki evlerinde
Annesinin gece vakti söylediği
Rumca ninnisini dinliyor
Can kulağıyla biryandan" (Arif Damar)

İsmet Hanım, şimdi ıslak bir kedi gibi annesini, çocukluğunu görür Cunda'da. Cunda'da Girit'i görür. Her şey Girit'tir onun için. Sevdiği adam Girit'tedir. Dedem.

Tur planındaki en küçük adaya, Patmos'a varmak hiç de kolay olmamıştı. Küçük botlara doluşan onca turist. Sonra maviliğimiz, rotamız Rodos. Kabuğunda saklı bir kent, sokakları tarihin eski günlerine takılı kalan, mavi pervazlı pencereleri, beyaz taş evleriyle Rodos, dimdik karşımda duruyor işte. Rehber uyanıyor, içki fiyatları oldukça ucuz. Sekiz on şişe almadan ayrılmayın adadan. Aklıma Dimitri geliyor. İşte o gözleri sivrelmiş adam var ya, Bakkal Dimitri, dedemin büyük dostu, içmeye sabahtan başlamış. Masasında kefesi, elinde kadehi ve gözleri sarhoş. Sallanan bakışları şerefe'lenmiş kadehte rakı sanki. Nasıl bakkal olur demeyin, olmuş işte.

Sokak satıcıları, çiçekçi kızlar, sümüklü çocuklar, dilenciler, sokakları sokak yapan deliler, sarhoşlar, evsizler; sonra trafik, koşuşturan insanlar, kavga etmiş gergin çiftler, mutluluktan uçan, uçuğu için bana çarptığını fark etmeyen o genç kız. Meridyeni sola kaymış bir İzmir'deyim şimdi... Hristiyan kültürünün eserleri daha parlak duruyor burada. Osmanlı'nın izleri biraz silinmiş, fona itilmiş. Sonra lacivert taksilerle kent turu başlıyor. Gözüm ağaçları arıyor. Biraz da geçmiş.

Bu ne?, diyorum. Satış görevlisi Rum aksanı İngilizcesiyle, o bir rakı, uzo, diyor. Ha, şu Uzo. Zeytin yağlı iç bakla, sarımsaklı yoğurt ve o meşhur uzo sofrada. 'Şeytan sofrası'nda rüzgar süpürüyordu kadehlerinizi. Dimitri, odasından buzukisini getirmişti. Ne çalınmıştı o gece Girit'te dede, karanlık içinize çöktüğünüzde, ikiniz de sevdiğiniz suyun ötesi'nde bıraktığınızda, o denizde boğulur gibi olduğunuzda? Ama nerden bilebilirdin ki Dimitri'nin anneanneme iten içe bir sevdâ büyüttüğünü.

"Bir yel eser selamın var sanırım
Turnalar göç eder bakakalırım
Hasret türkülerle büyür durmadan
Keder dolu ömür geçti bilmedim."

Bilmedim anneanne. Hani şairin de dediği gibi, kelimelerin yetersiz olduğunu. Bu derde düşmeden önce. Çocukluğunun geçtiği yerlerden nasıl uzaklaştığını biliyorum. Geçmişini yırtıp attığında hissettiğin burukluğu da. Söylesene ben şimdi nasıl gezerim Girit'i, Cos'u? Senin gölgesine kıvrıldığın şu ağacın köküne nasıl dayanım ayaklarıma? Yavru bir inek gelir belki yanıma. Geçmez hemen. Durur. İri gözleriyle bakar bana. İneklerin gözleri çok güzeldir bilir misin? Ataol Behramoğlu'nun bir şiiriydi sanki. Güzel bir bayana inek gözlü dersem ne der bana?

Dede gözlüğünden her şey farklı algılanmalıydı oysa.

Mykanos'u gezerken çantamdaki gözlüğü çıkarıp taktım. Kalın, siyah çerçeveli. Girit çarşısını da öyle gezdim. Sırf anılar gibi taze, çıplak görmek için buraları. Fotoğraflarda gördüğüm yerleri aradım, binaları değil, arsalarını buldum. Bazılarının yerinde yeni binalar. Sizin pansiyon yerinde duruyor ama dede. Odanda başkaları kalıyor.

Her şey bulanık şimdi. Gözlük ağır geliyor bana. Ben dede değilim ki...

Geceleri yatta uyumak. Denizden vücûtaşan hayallere dalmak. Gezinin yorgunluğundan dalıp gitmek sonra. Ertesi gün Santorini'ye ulaşmak. İklimin alt üst olduğu, bir kül yığınıyla kaplanan toprakların, açıktan ölen insanların, yok olan Mikanos uygarlığının belki de yer aldığı enlem ve boylamlarda duruyorum şimdi. Ve o müthiş volkan patlamasıyla oluşan dev kraterin ağzındayım. Kapkara bir ada, hemen yanımda, yıllar öncesinin, o patlamanın şiddetiyle etrafa dağılan püskürük taşların, katılaşmış lavların kanıtı.

Denizin rengi beyaz evlere akıyor burada. Sokaklarında yürüdüğün bu adanın kartpostaldaki karesini yakalamaya çalışıyorum dede. Sonra kartpostalı yırtıp atıyorum.

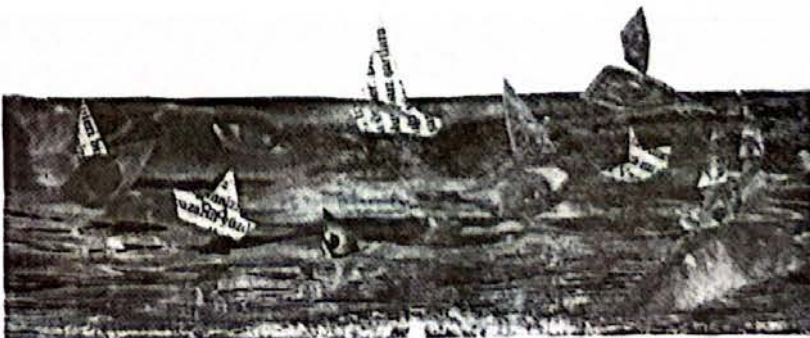
Her şeyin, ama her şeyin birer gözü olduğunu hatırlıyorum; aynada kendini seyreden adamı görünce. Artık gazetelerin üçüncü sayfalarındaki cinnet öykülerinin kahramanlarının fotoğraflarını kesmeyi bırakmalı.

Dünyanın neresine gidersen git aynı olan tek şey, bakış dili. Hani, küçük bir çanta alacaksın ya yanına ve kendini yollara bırakacaksın, adaları gezeceksin ya, yol şarkıları çalacak beyninde, ellerini havaya kaldıracaksın. İşte çantana bakış dilini koy. Her yerde geçen tek pasaport.

Pencereden sokağa bak. Ellerini ceplerine sokmuş, öteye bakarak yürüyen adamı izle bir süre. Kaldırımdaki dilenciye para verdi. Dedesinin anlattığı Bakkal Dimitri gelmiş olmalı aklına. "Kim bilir söylesene dede" demeli adam, "Bakkal Dimitri'nin rakından kör olduğunu? Büyük dostun seni neden öldürsün ki dede?..." Kendi kendine konuşarak yürümeye devam etti. Bir of çekti. Şimdi oralarda, maviliğin içinde olmadığının lanet ediyor olmalı. Ayağı bir çöp poşetine takıldı sonra şehrin göbeğinde.

Aslında şimdi sen, o adam gibi, yağmurun içini ıslatıp yıkadığı bir hayalin içinde olmak isterdin. Rüzgar delice esmeli, kırmalı, dökmeli. Alçak basınç olmalı ve yağış bırakmalı yeniden. Her şeyini evde unutmali ve yollara vurmalısın kendini. Yolları kendine vurmalısın. Evlerin, dertlerin unutulduğu yerlere gitmelisin aslında sen. Unutkan bir bulut olmalısın, çöllere yağmaya üşenmelisin.

Ve tanrının gözlerini, o ahşap gözleriyle denizi, kumdan tepeleri görmelisin.

Kırmızı beret oğlan
bandım. Kız da dedem.

Senin ellerin neden
çok büyük dede?

Senin gözlüklerin
neden çok büyük
göstüyor dede?
~o~

Sen şimdi okuldasın.

Sıkılmaktasındır.

Oysa bir inge olup
gezebilmeliydin sirtlarında.

Oturduğun yerden
denizi görebilmeliydin
mesela...

Turkuaz

AĞABEYİN GÖZÜ SENDE

Asena DEVRİM

Düz çizgiler çiziyorum art arda. Güvenmek zorundayım düz çizgilere çünkü sistemde çıkıntılara yer yok.

Git gide daralıyor görüş alanım, resimde gözüme takılan tek obje benim belki de. Çevremdekilerse silik siluetlerden farksız artık. Bir de göz tabiki, AĞABEYİN (Big Brother) GÖZÜ.

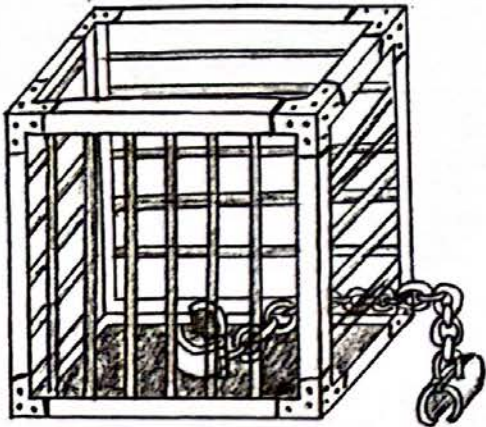
İzlenmek duygusu tedirgin ediyor beni. Peki ya benden istenen sadece davranışlarım değil de ruhumun gizliyse? Sisteme uygun davranmak yetmiyorsa beni ayakta tutmaya? Bu sorular bile yetti belki de gözün dikkatini çekmeme.

Hayatı bir yanından yakalamak gerek, bunun için de tabi ki güvenmek. "Ama kime?" diye yankılanıyor sesler kulaklarımda. Toplumlar bir araya tıktırılmış ama birbirinden habersiz konserve balıklar gibi bireylerden oluşuyor artık. Paranoya sarmış insanları. Güvensizlik ailelere sızmış, birbirinden koparılmış nesiller. İnsanlar kendi küçük dünyalarının problemleriyle boğulurken asıl problemleri gözlemlerinden kaçınıyor. Korku, insanın mantığının efendisi artık. Yaşanan her terörist saldırı, kaos ortamı insanı bir koruyucuya mahkum ediyor. Mahkumiyet bilinç altına yerleştirilen şu sözcüklerle hedefe ulaşıyor:

"Savaş barıştır.
Özgürlük köleliktir.
Bilgisizlik kuvvettir."

Özgürlük Köleliktir

Aslında tüm olay kafada bitiyor. Ailesinden ve

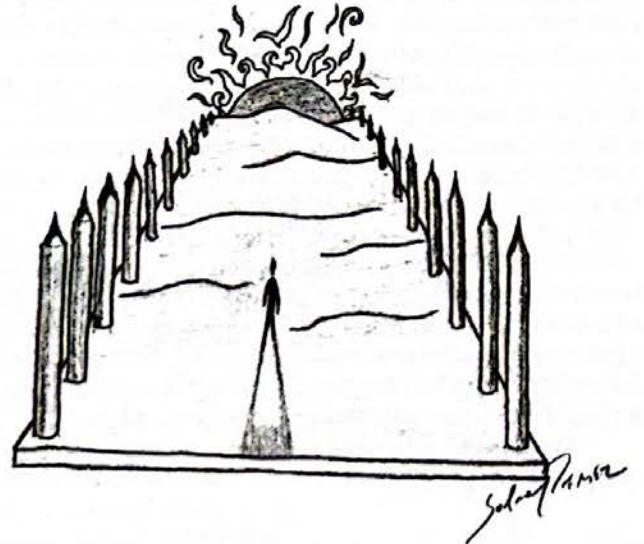
Selma Kuvvet

çevresinden koparılan birey içine düştüğü yalnızlıkta, kendisine aşılana çaresizlikle birlikte kendini sistemin çarklarına bırakıyor.

Peki ya ben çizgilerimi serbest bırakır da hayatı eğrisiyle doğrusuyla yaşarsam? Düzenin, sadece kendisine karşı olanlara değil, tek bir olumsuz düşünceye bile tahammülü yok. İnsan kendisine sunulan hayatı yaşayıp, kulağına fısıldanan sanal dünyalara inandığı sürece serbesttir mutlak düzen içerisinde. Gerçekler parlıtlı ışıklarla göz kamaştırılıp gizlenmeye çalışılıyor. Olayların, krizlerin acısı elimize tutuşturulan elma şekerleriyle bastırılmakta. Tasmasının ucunu AĞABEY'e vermek ki bu ne kadar yeterlidir bilinmez-sahte de olsa yaşama şansının, kişinin kişiliğiz özgürlüğünün bedeli oluyor. Kısaca özgürlüğün diyeti köleliktir.

Bilgisizlik Kuvvettir

Sokaklarda birbirinin karbon kopyası yüzler dolaşıyor, dünya hızla tek ömekliliğe ilerlemekte. Donuk bakışlar, abartılı anlamsız gülüşler sistemin nadide ürünleri olarak karşımızda. Olaylar karşısında tepkisiz, düşünüp yargılama yetisinden yoksun bireyler uyanıyor her yeni güne.

Eskiden dikte ettirilmeye çalışılan görüşlerin kısa bir süre sonra silinip gitmesi, sistemi de bu konuda farklı yollara yöneltti. Orta çağ Avrupası'nın engizisyon mahkemeleri yerini çoktan dünyayı kurtaran iyilerin dostu, kötülerin düşmanı(!) AĞABEY'i öven filmlere, dergilere, kitaplara bıraktı.

Sistemde kişilerin ortadan kaldırılması değil, düşünce yapısının yok edilmesi hedefleniyor. Düşünmeyen, sorgulamayan insanlar için yapay

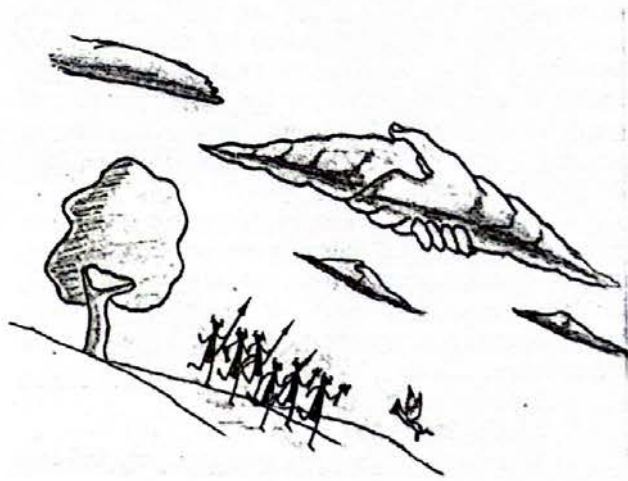
gündemler oluşturuluyor. Hatta dillerin yap-boz tahtasına çevrilip içten içe çürütülmesinin altında bu yatmakta. Düşündüklerini ifade edecek kelimeleri bulamayan bireyi kavram karmaşası bekliyor. İçi boşaltılmış bir dil, kendini kulağına fısıldanan kurmaca hayatlara kaptırmış bireyler, AĞABEY'in belki de gözetlemekten en çok hoşlandığı sahneler.

Önceden egemen sınıf önsezi ve içgüdülerine bağlı karar veriyordu. Ama günümüzdeyse risk olabildiğince düşürülmeye çalışılıyor. Hamleler ne olursa olsun oyun hep AĞABEY'in elinde. Şahı tehlikeye atmamak için toplumdaki sınıfların yapısıyla oynanmakta. Yani toplumların bilgisizliği, ilgisizliği ve kabullenmişliği beraberinde sistemin sarsılmaz kuvvetini getiriyor.

Savaş Barışır

Acımasızlaşan şartlar duygularımı da mı törpüledi? Nasırlaşan kalpleri kabartmaya artık ne yakarışların ne de toprağa karışan kanın gücü yetiyor. Coğrafyası değişse de savaşın ilerleyiş ve sonuçları aslında pek de farklı değil.

Simgeleşmiş düşmanlar sunuluyor insanın önüne. Dünyadaki tüm olumsuzluklar halının altına süpürülüp, tüm nefretin bu simgelere yönelmesi için

uğraşılıyor. İnsanları düşünmekten alıkoyan sistemin, bunu başarmakta pek de zorlandığı

söylenemez. Toplumu saran korku ve güvensizlik bu durumun ana temellerini oluşturuyor

Eskiden yeni yeni topraklar kazanmak için yapılan savaşların amaçları, toplumun yapısını koruma yönünde değişti. Savaş, özellikle ortak bir geçmişi olmayan farklı kültürlerden insanları ortak bir amaç uğrunda bir araya getirir. Adaletin ve eşitliğin sağlanamadığı toplumların sabır katsayısını yükseltir, yaptığı gerekli tahribat da cabasıdır.

Esasında günümüz savaşları abartıldığı kadar da ölüm ve yıkımlara neden olmaz. Sınırlı bölgelerde tekrar edip duran bu savaş biçimi de endüstri kuruluşlarının çarklarını, dünyadaki zenginliği arttırmadan döndürebilmenin yolunu bulmaktır.

Sürekli barış durumunda da belki bu sağlanabilirdi. Mesela iş gücüyle çok derin çukurlar kazılıp sonra tekrar doldurulabilir. Ama bu, toplumun isteklerini bastıramaz, tam tersine gereksizliği bakımından huzursuzluklara neden olurdu. Önemli olan, yaşanan problemlerin ve eşitsizliğin psikolojik bakımdan kabullenilebilecek bir duruma sokmaktır.

Bağımsızlıkları üzerinde oyunlar oynanan toplumların önünü kesmenin en pratik yoludur bu ağabey için.

Sürekli gözetlenen ve davranışları kontrol altına alınan insanlar aslında sadece kendine tanınan sınırlar içinde yaşıyor. Ağabey işi o kadar sıkı tutuyor ki; insanlara savaşın barış, özgürlüğün kölelik, bilgisizliğin kuvvet olduğuna bile inandırmış. HAYDİ, ŞİMDİ UYKU VAKTİ...

İşte George Orwell'ın 1984 adlı kitabındaki dünya böyle. Size pek de yabancı olmasa gerek. Yoksa sizin de tanıdığınız ağabeyler, bakışları altında ezildiğiniz gözler mi var?

NOT:

Bu sayfada sarf edilen sözler sona yaklaşıyor. Devralınan sayfayı "Acaba devam ettirebilir miyim?" kaygısının yerini, bırakmanın burukluğu almış bile. Ama umutlarımızla, emeklerimizle büyüttüğümüz GÜNEBAKAN'da yeni hayatların yeni hikayelerin filizlenme vaktidir şimdi.

Vedalar saçmadır GÜNEBAKAN'da, çünkü aslolan inanmaktır aydınlık yeni güne.

Geleceğe doğru ilk adımımız henüz. Meraklarımızı çizdik kareli kağıtlara minik harflerle. Artık sende de bir sırrımız var, iyi dinle çok istersen duyulabilir fısıltılar.

- 1) Sonsuz karanlığa doğru adım adım. Körebe oyunu gibi dokundukça oluşuyor gelecek. Eğer kendi kaderinizi kendiniz yazabilseydiniz yaşama nereden ve ne zaman başladınız?
- 2) Sevdikleriniz sevmedikleriniz, gördükleriniz görmedikleriniz. AFL'yi baştan kuruyorsunuz. Yetkili sizsiniz. Neler değişir, neler kalır?
- 3) Yaşam kısa bir çizgi. Bir başındasın bir sonunda. Göz açıp kapanıncaya kadar tükeniyor nefesler. Eğer bugün yaşamınızdaki son gününüz olsaydı son kez yapmak istediğiniz şey ne olurdu?
- 4) Gözlerinin altındaki morluklar, kırış kırış yanaklar. Sizce yaşlandığınızda nasıl biri olurdunuz?
- 5) Yolda penguenini gezdiren bir adam görseniz ne derdiniz?

LİSE 1 KIZ

- 1) Şu ana en uzak olanından başlamak isterdim. Her şey bir gaz bulutuydu. Isındı ısındı ve patladı.
- 2) İsmail Hocam kesin kalırdı. Eee onun yurtta tasarruf adlı muhteşem projeleri olmazsa olmaz. Özer Hocam da kalsın, onun başı kel mi? O zaman bir ben gideyim yeter.
- 3) İlk uçağa binip Grönland'a giderdim. Kuzey Kutup Noktası'nı merkez alan kendi igom olurdu. (Tabi önce Eski Mo'dan igo kursu alırdım. Eee AFL öğrencisine kurslar beleş) Hatta rakip Eski Mo'ya da kayıt olur, kitaplarını aldıktan sonra bir daha gitmezdim. Ve hatta işi iyice abartıp kitapları gaz hazırlığının birine sattıktan sonra elde ettiğim gelirle yatırım hesabı açtırdım. Nasıl olsa kutupta bir gün altı ay sürüyor.
- 4) Üç kelimelik bir kabus: Kısa boylu, kel ve çenesi düşük.
- 5) Yavrum Maşallah! Allah analı babalı büyütsün.

HAZIRLIK ERKEK

- 1) Öyle bir imkanım olsa, on beş yıl sonra AFL'de olmak isterdim. Belki o zaman bahçe düzenlemesi sona ermiş ve ağaçlar büyümüş olur.
- 2) Benim yetkili kişi olduğum okulda gülmek ve güldürmek serbest olmalı. Güldürenler geveze, gülenler saf yerine koyulmamalıdır. Her gün yemeklerden sonra Cem Yılmaz eşliğinde stand up gösterisi düzenlenmeli. Dünyanın hiçbir yerinde kalmayan "yemekhaneye gitme" modası yerine "oda servisi, açık büfe, kendin pişir kendin ye" gibi kullanışlı yöntemler uygulanmalı. Ayrıca Video odasında kablolu TV yayını artık ihtiyaç olmuştur. Ancak bütün bunlar olmasa da böyle güzel bir okul bulamayız. Kıymetini bilelim.
- 3) Eğer bugün ömrümün son günü olsaydı; tüm ailem, arkadaşlarım ve sevdiklerimle birlikte Nou Camp Stadı'nın numaralı tribününde Fenerbahçe'nin Şampiyonlar Ligi Şampiyonluğunu kutlamak isterdim. Kupa töreninden sonra ise sahaya iner, santra noktasına mezarımı kazmaya başladım. Vasiyet olarak da stad tribünlerine ruhuna El-Fatiha yazısını yazdırırdım.
- 4) Belki huysuz belki inatçı olurum. Belki yüreğim torun sevgisi ile çarpar. Belki bir daha gülmez yüzüm. Mor gözlerimden yaşlar damlar. Belki yüzümdeki kırışıklıklar birer vadi gibi derinleşir... Belki de estetik yaptırırım, gözlerimi kapatınca ayak parmaklarım ayağa kalkar. Ancak kesinlikle hayata küsemem..

5) Ayınız çok uysal görünüyor! ????

LİSE 3 KIZ

- 1) Bazen çok geç doğduğumu düşünüyorum. Bazen bir o kadar da erken Sanırım hepsini toplarsam ortaya bir karışık "mükemmel zamanlama" çıkar. Yanına da su gibi en akışkanından bir ömür. Kaderimi kendim yazabilseydim tek istediğim şey biraz daha zaman. Her şeyi yapamadım henüz. Yudum yudum yaşamak istiyorum çünkü.
- 2) AFL bir bütündür, bölünemez. Bizi biz yapan yine biziz. Ama yine de ad vermek istemediğim kişilere kapımız sonuna kadar açık.
- 3) Bugün değil belki ama bu yılımız son. Ve gerçekten de çok güzel günler geçirdik burada. Çok güldüm çok ağladım. Ama değdi. Bu gün son gün olsaydı (buradaki ya da hayatımdaki) sınırsız sarılacağım insanlar olacaktı. Onları ne kadar sevdiğimi GERÇEKTEN anlatabilmeyi isterdim.
- 4) Yaşlanınca çekilmez bir insan olacağımı sanmıyorum. Ama büyük ihtimalle çok unutkan olacağım. Fiziksel halimi sorarsanız; yanaklarım çökecek, dudaklarım ince birer çizgi ve bembeyaz saçlarım olacak. Gözlerim de ise (umarım) güzel bir hayat geçirmiş olmanın huzuru olacak.
- 5) Aman Yarabbi!!!
- LİSE 2 ERKEK
- 1) Yaşamda birkaç kez dibe vurdu. Bunları atlamak suretiyle bir yerden başladım.
- 2) Bence gereksiz dersleri çıkarırım, derslerde sıkılmamak için de yoklamayı zorunlu tutmazdım, isteyen girer isteyen çıkar olurdu. Okulda spor ile ilgili her şeyi yaptırırdım.
- 3) İlk önce bunu kimsenin bilmemesini sağlardım. Öleceğimi bilenlerin bana acıması hoşuma gitmeyen bir durum olduğu için. Sadece çok sevdiğim insana bunu söyledim ve vaktimi onunla geçirdim.
- 4) Şu yaşımda bile öfkemi yenemiyorum. Yaşlandığımda nasıl olurum tahmin bile edemiyorum. Öfkeli, sert olurdum. Kesinlikle otorite sahibi olmak isterdim.
- 5) Adama dönerek "Aaa...Maymuna bak" derdim. Adam penguenini korumak için atlayacaktır buna eminim. Söyleyeceği sözler şunlar olmalı "O maymun değil ki!" Ben de karşılık vermek zorunda kalırdım, ne yapayım?
- "Aaa... Maymun konuştu"

LİSE 1 ERKEK

1)Yaşama yine annemin karnından başlamak isterdim.Çünkü insanın hayatın her evresinde öğrenmesi gereken çok şey var.

2)Futbol sahasını ve yurdu biraz daha modernleştirdim. Arkadaşlarım arasında ise değiştirmek istediklerim olurdu ama yazmayayım şimdi, ayıp olur. Bir de bahçeye çöp kutusu koyardım.

3)Bunu sevdiklerimden uzak geçirmeye çalışırdım çünkü onlardan ayrılmak zor olurdu. Bunun dışında, kanatlanıp tüm dünyayı bugün içerisinde dolaşmak isterdim herhalde.

4)Duygusal olarak; en ufak bir şeyden etkilenen, çocuklarına ve torunlarına düşkün, yardımsever, hayata pozitif bakan biri olurdu.Fiziksel olarak ise bunu elli yıl göreceğiz.

5)Ağzımı açıp dik dik bakardım sonra adamın yanına gidip adama penguenle ilgili bir iki soru sorardım.

LİSE 3 ERKEK

1)Hayata Japonya'dan saat 11 gibi başlamak isterdim.

2)İlk iş olarak bu okula her şeyini adanmış, %100 eğitim gönüllüsü, göz dolduran İngilizcesini bizden esirgememiş, bir hizmetliden de öte olan Kadir Abimizi yeniden, işe alırdım. Yaaa... Yaaa...

3)Kesinlikle "son günlerimi sevdiklerimle geçirirdim" geyiğine girmeden söyleyeyim, son günümü penguenimle geçirirdim. Gün boyu onunla şehir gezderdim.

4)Bence bu soru 17 yaşındaki yakışıklı, üçgen vücutlu, çakı gibi bir gence sorulabilecek en karamsar soru. Bu yüzden bu soruyu cevaplamama hakkımı kullanmak istiyorum.

5)"Boynu neden eğri?" derdim. Yok!.. Bu böyle değildi.Neyse.....kısmet.

LİSE 1 KIZ

1)Gerçek dostluğu, ilk aşkı, tattığım ve dünyayı yavaş yavaş anlamaya başladığım zamandan 14 yaşımdan başlamak isterdim.

2)İnsanların bencil olmaması için elimden geleni yapardım. Onun dışında bence her şey çok güzel.

3)Kimin hakkında ne düşünüyorsam her şeyi itiraf etmek isterdim. Keşke bunu yapabilsen.

4)Şişko, bastonlu, yarı kör, huysuz biri olurum. Arada bir de hey gidi günler hay demeyi ihmal etmezdim.

5)Hiçbir şey söylemeden öperim.

LİSE 2 ERKEK

1)Ben halimden memnunum. Kaderimle de bir problemim yok.

2)Bu okulu alır, Aydın'ın merkezinde bir yere koyardım. Konferans salonu da disko olurdu. Okulu mayısta sahil taraflarına taşıyıp yaz kış uygulamasına

geçirirdim.

3)İssız bir adaya düşüp yanıma alacağım üç şeyi düşünmeyi isterdim.

4)Yaşlanmama daha çok sene var. Bilmiyorum ama herhalde mahalledeki çocukların topunu kesen bir ihtiyar olurdu. Ne bileyim kahveye giderdim, askerlik anılarımı falan anlatırdım. Hiç çekilmezdim ben.

5)Yuh be! Ne adamlar var bu dünyada. Adam üşenmemiş penguen edinmiş. Ayrıca yollarda, ortalıkta dolaştırıyor. Üstüne üstlük de bu gibi insanlar beni buluyor. Bir şey değil penguen terleyecek, ardından üşütüp hasta olacak. En iyisi bu gibi adamları görmemezlikten geleceksin, dışlayacaksın toplumdan. Yazık yazık...

HAZIRLIK KIZ

1)Geçmişte yapmak istediğim ve yapamadığım o kadar çok şey var ki...

Bu hayata yeniden başlamak isterdim.

2)Hiçbir şeyi değiştirmem. Şu an için çok memnunum.

3)Bir balonla son kez dünyaya bakıp en sevdiğim şarkıları dinleyip, tüm insanlarla vedalaşıp gözlerimi yumup ölümü beklerdim.

4)Dünyadaki son günlerini en iyi şekilde yaşayan, herkese her istediğini yaptıran, tonton bir büyükanne olurdu. Sanırım birazda cadı olurdu.

5)"Dünyada kedi, köpek mi kalmadı da penguen gezdiriyorsun"derdim.

ÖĞRETMEN ERKEK

1)Kendi kaderimi kendim yazsaydım, yaşamdan hiç zevk alamazdım herhalde.

2)Değişen bir şey olmazdı. Çünkü herhalde koltuktan manzara farklı görünüyor.

3)Son günümü tüm sevdiklerimle birlikte geçirmek isterdim. Ama yine de öleceğim günü bilmek istemem.

4)Yaşlanıldığında insanların çocuklaştığını düşünürsek, çok sevimli biri olurdu herhalde.

5)Bir şey demezdim. Ama köpek gezdirenlere göre daha iyi bir davranış olduğunu düşünürdüm

LİSE 2 KIZ

1)Yine bu zamandan başlamak isterdim.

2)Öncelikle sınıfların rengini, okulun zilini ve bizim sınıfın sıralarını değiştirirdim.

3)Sevdiklerime onları çok sevdiğimi ve o ana kadar karşımdakilere söylemek isteyip de söyleyemediklerimi söylerdim

4)Geçmişte yaşadığım güzel günlerimi düşünüp, "Açelya'yı dinlerdim. Ve hiç çekilmezdim.

5)"İşin gücün yok mu ya" derdim.

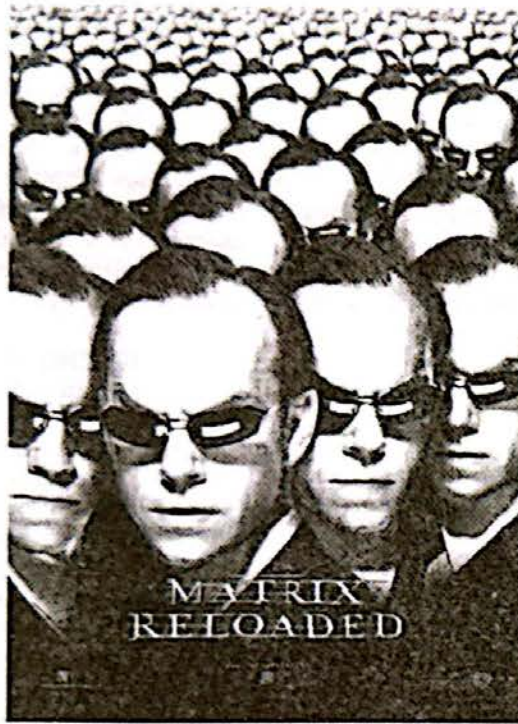
Ne kadar basit ve sıradan bir hayatımız olduğunu göstererek, çok önemli şeylerden habersiz olduğumuzu fark ettiren bir film MATRIX ve felsefesi:

Milyonları ekran başına kilitleyen, gişe rekorları kırmış bir filmi Matrix. Oyuncularının ustalıkları, müthiş aksiyon sahneleri, teknolojinin en iyi şekilde kullanılmasıyla başarılı bir yapıt çıkmıştı ortaya. Tabi ki filmi zirveye çıkaran yalnızca görsel efektleri değildi. Onun ilgi odağı olmasını sağlayan asıl etmen, ne kadar basit ve sıradan bir hayatımız olduğunu göstererek, asıl önemli şeylerden habersiz olduğumuzu dikkat çekmesiydi...

Siz olsaydınız kırmızı hapı mı seçerdiniz, yoksa maviyi mi? Hayatın standartlarına alışmış olanların bu soruya verecekleri cevabın sebebi çok açıktır. Maviyi seçenler; monoton hayatlarında tehlikeye atılmaktan korkanlardır. Kırmızı diyecek olanlara ya bir maceraya atılıp dünya kahramanı olmayı arzulayanlardır ya da Thrinity'nin peşinden gitmek isteyenlerdir.

Hayatları boyunca bir şeylerin yanlış, garip olduğunu hissedenler; Morpheus'un tanımlamasıyla "beyinlerinin kıvrımlarına kıymık takılmış

efsane geri döndü

Burak Ünüvar

olanlar"sa bu soruya sadece kırmızı cevabını vereceklerdir. Bu grup için önemli olan Thrinity'nin güzelliği, öğrenecekleri dövüş teknikleri, yaşayacakları macera değildir. Onları kırmızı demeye iten hayatları boyunca bilmedikleri şeye bir cevap alabilecek olmalarıdır.

İlk filmde ajanlardan sonra en nefret ettiğiniz karakter hangisiydi? Büyük ihtimalle arkadaşlarını lüks ve rahat, fakat "asıl gerçekten" habersiz olduğu bir hayat uğruna satan Cypher'dır cevabınız. Şimdi bu karakteri inceleyelim. Morpheus'un ekibine alındığına göre önceki yaşamında hayata cevap arayan kişilerden biriydi. Cevaba ulaştı ve bunun için savaşması gerekiyordu. Ancak o, eski yaşamına dönmeyi buna tercih etti "Cehalet mutluluktur." diyerek.

İnsanları yine basit, sıradan yaşayanlar ve cevap arayanlar olarak ayırırsak, iki grubun da Cypher'a kızdığını söyleyebiliriz. Fakat ilk grup kızmakta haksızdır. Çünkü Cypher'ın asıl yapmak istediği, kendine kızan bu insanlar gibi basit ve sıradan yaşamaktır. Yani bu gruptakiler Cypher'ın cehaletin mutluluk olduğunu seçmesine kızamaz çünkü aynı şeyi kendileri de seçmişlerdir.

"UZAK"larda

"İşte iyi rüzgar, işte güzel rüzgar
İşte iyi rüzgar, sevgilim çağırıyor beni" *

Sözlerine kapılanların öyküsü Uzak. Yıllardır, daracık bir hücredeymişçesine kapalı kaldığı kasabasından uzaklara gidebileceği gemilerde çalışmak amacıyla İstanbul'a gelen genç adam (Mehmet Emin Toprak) iş bulana kadar, fotoğrafçılık yapmakta olan akrabasının (Muzaffer Özdemir) yanında kalmak zorundadır. Ne var ki şehir yaşamının zorluğu içinde bireyselliği ön plana çıkmış akrabası hiç beklemediği anda karşısına çıkan bu konuğu uzun süre yanında tutmak istemez.

'Uzak' yanımızdaki dünyada yaşayan ama bir o kadar da o dünyadan uzak olan insanların öyküsü... Sözlerden çok görüntülerin konuştuğu, duyguların anlatıldığı bir dünya. Her karesi, her saniyesi seyirciyi başka diyarlara alıp götüren ama uzağı yakına götürmeyen puslu bir İstanbul portresi. Nuri Bilge Ceylan'ın Altın Portakaldan ve Cannes'ten ödülleriyle dönen bu filmi ayrıca geçtiğimiz yıl kaybettiğimiz Mehmet Emin Toprak'ın son filmi olması açısından ayrı bir önem taşıyor.

'Kasaba' ve 'Mayıs Sıkıntısı'ndan sonra Nuri Bilge Ceylan bazılarını memnun etmeyecek bir film yapmış. Kendi öyküsünü yansıtmış perdeye. Ne hasılat için televole yüzü kullanılmış ne de filmle ilgili bir yaygara koparılmış. Öyle ki Ceylan filmiyle ilgili konuşmaya gelenlere bile "bana sormayın, gidip filmi seyredin ve istediğinizi yazın." diyor. Halkı için film çekmiyor ya da Türk Sinemasını kurtarmaya çalışmıyor. Sadece kendisi..Çünkü bizler ne yazık ki sinemalarımızda bu tip filmlerin yerine 'Tomb Rider'ları görüyoruz. 'Uzak' adı da bu bağlamda anlamlı değil mi sizce?

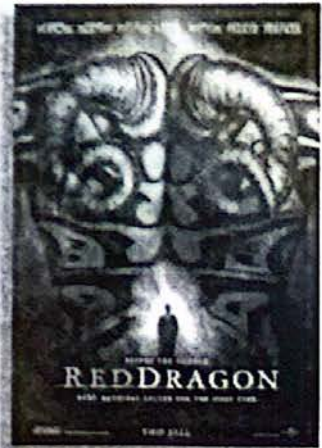
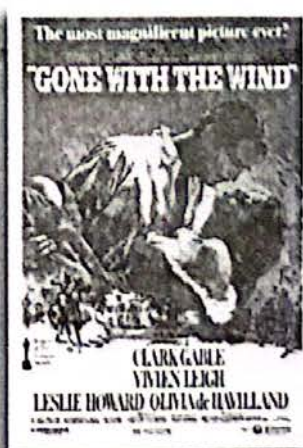
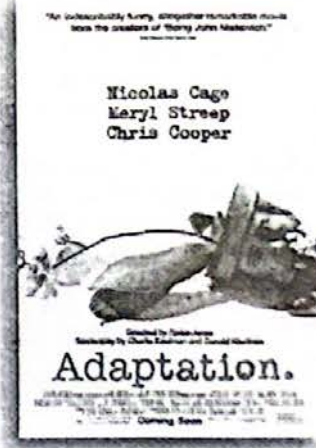
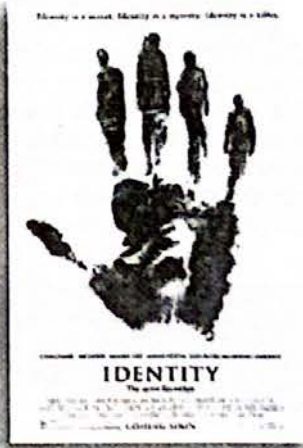
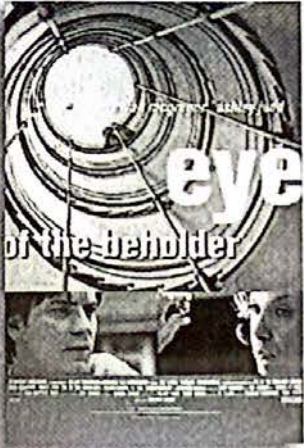
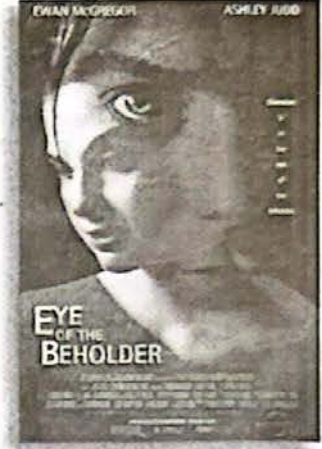

Günümüzde, 21. yüzyılın globalleşen dünyasında, günden güne gerek afişler ve soundtrack'larla gerekse filmlerin tanıtımı için yapılan bol sürprizli gösteriler ve fragmanlarla, daha seyirciler salonlara girmeden seyircilerin beyinlerinde filmler ve konuları hakkında (tercihen olumlu) izler bırakılıyor.

Afişlerde bazen insanların var oluşuyla birlikte getirdiği "güzel" olana duyduğu düşkünlük-güzel ve yakışıklı oyuncuların fotoğraflarıyla- kullanılırken, bazen de ilgi çekici tasarımlarla seyirciyi salonlara çekmeye çalışılıyor.

Görselliğin sinema izleyicisi üzerindeki etkisi elbette yadsınmaz. Konunun uzmanları da bu etkiyi şöyle ifade ediyor. "Çok başarısız bir film için sadece afişler ve fragmanlar ile seyircinin bilinçaltında filmin başarılı olduğu izlenimini yaratabilirsiniz."

İşte, sizler için seçtiğimiz eski ve yeni film afişlerinden birkaçı:

NOTALARIN ARASINDAKİLER

Mithat TEMİZER
İsmet DAĞTEKİN

Günümüzde müzik sektöründe başarı (gerçek ve uzun süreli başarı) ve kalıcılık sadece ortaya koyulan eserin niteliğiyle kazanılmıyor. Müzisyenlerin bir şekilde halkın göz zevkine de hitap etmesi gerekiyor. Buna en iyi örnek olarak klip çalışmalarını gösterebiliriz. Her ne kadar yeni çıkan parçalar sanatsal anlamda fazla dolu olmasa da yapılan klip çalışmaları, reklam ve promosyonlar sayesinde hemen halkın dilinde istemsiz olarak mırıldanılmaya başlıyor. Buna televizyon programları ve konserleri de eklemek lazım tabii ki. Türkiye de bu konuda fazla bir gelişme yok. Fakat yabancı ülkelerde, Avrupa ve Amerika'da bu sahne düzenleme işi oldukça abartılı düzeylerde. Şöyle arşivimdeki konser kayıtlarına bakıyorum da.. Mesela 80 li yıllarda yayımlanmış bir albüm.. Dünya turnesi kayıtları.. Grup bütün ekipmanını, sahne malzemelerinden tutun da yemeğine kadar yanında getirmiş.. Bilançosu da şöyle: 40 tır. Zaten albümün içinde dünya turnesi hakkında bilgi verilirken.. Nakliyat işleriyle meşgul olan insanlara oldukça çok yer verilmiş. Geçen senelerde KISS adlı hard rock grubu çıktığı dünya turnesinde görselliğin ne kadar önemli olduğunu gözler önüne serdi. Üç boyutlu sahne.

Grup elemanları zaten siyah beyaz makyaj ve marjinal giysiler yardımıyla oldukça ilgi çekici görünüyorlar. Konser esnasında Gene Simmons seyircilere tükürüyor.. O da nesi seyirciler sınırlı.. Sahnede ne yapılsa aynı seyircilerin bulunduğu yerde de gerçekleşiyor. Mesela sahnede bir ateş topu mu var, hooopp hemen birkaç tane de seyircilerin üzerinde beliriyor. Böylece müzik görsellikle birleşip hafızalarda daha kalıcı hale geliyor.

Görsellik denince akla ilk gelenlerden biri de T.A.T.U. tabii ki. Elektronik müzikle birleşmiş pop ritimleri ve liseli asi kız imajları, pop yıldızı yaratmak için gerekli neredeyse her

şey demek. Üstüne biraz da iyi promosyon ve önceden ezberletilmiş basın açıklamaları ve röportajları da eklerseniz Top 10 listelerinde yerinizin sağlam olacağından emin olabilirsiniz.

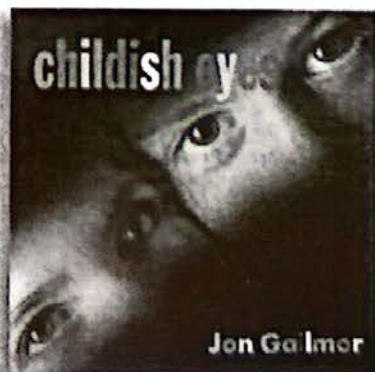
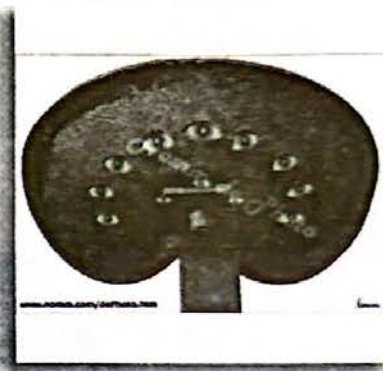
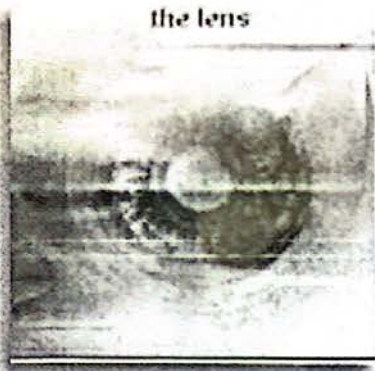
Shakira'nın yaptığı danslar, yerli Shakira Nez'in dansları... Bir senfoni orkestrasının smokinler içinde olması ve konser salonun ahşap döşemeleri kartonpiyerli olması. Sahne dekorları, ışıklandırmalar... CD lerde verilen ekran koruyucular... Hepsi aynı kapıya çıkıyor. İştisel öğelerin görsel öğelerle daha etkili ve kalıcı olmasına yarıyor bütün bunlar. Ve akılda kalmak menajerler ve kaset yapımcıları için daha fazla gelir demek. Daha etkili bir akılda kalma yöntemi bulunana kadar şu an kullanılanların suyunun çıkarılacağından emin olabilirsiniz. Sanatçıların bu baskılardan dolayı git gide verimsizleştiği ve hatta bunun kendi sonlarını bile hazırladığı -Elvis Presley ve meşhur kral imajı- bilinen bir gerçek.

Geçtiğimiz ay verilen MTV video müzik ödülleri
biz de kendi çapımızda AFL'de verdik.
.....ve işte o beklediğiniz an!!!

F. Yekta ÜRKMEZ & Türker ATILGAN
(Nokta & Virgül)

En İyi Grup: Eyüp ARSLAN, Nihat AFŞİN (öldüren matematik teorileri ve güldüren muhabbetleriyle...)
En İyi Dans: Özge-Ferhat (bilim şenliğinde 'perhaps' şarkısı eşliğinde yaptıkları o nefes kesen dansları ile...)
En İyi Erkek: Tabi ki biricik müdürümüz Tansel Hoca (yenilediği cep telefonu...)
En İyi Video: Engin (Doğum günü veya moral gecesi mi var? Ya da vesikalık fotoğraf mı çekirmek istiyorsunuz? Şip-şak cep foto Engin her zaman hizmetinizde.)
En İyi Şarkı: Asena ve saz arkadaşları (öğretmene varamadım;)
En İyi Web: aydınfenlisesi.com (Okulumuzun biricik internet sitesi)
En İyi Hip-Hop: Türker (Giyim tarzı ve düşük belli pantolonları ile)
En İyi Pop: hop,hop,hop altın TOP (herkesi peşinden koşturan futbol topu bu sene de birinci...)
Free Your Mind: biz bulamadık biraz da siz düşünün bakalım...
En İyi Yeni: Ezgi (ezgilerden başladık; geleneği bozmadık...bknz:günebakan sayı:10 shf:40)
En İyi Rock: Ece ve Duygu (kimsenin hatırı kalmasın... birinin saçları; birinin şakası...)
En İyi İngilizce: Din kültürü hocamız Mustafa KUŞ (eskuz mi?...)
En İyi Albüm: hâlâ top-ten listelerini altüst eden Yekta-Emrah'ın, Altınsoy production imzalı düeti ile...
İSTİKLAL MARŞI'mız (CD ve Kaseti tüm müzik marketlerde ve AFL'de...)

Bir müzik markete girdiğimizde eğer aklımızda belirli bir sanatçı veya albüm ismi yok ise, genellikle, albüm kapaklarına veya isimlerine bakarız İçinde "göz" imgesi geçen albüm kapaklarından beğendiklerimiz:

İŞTAK ŞURUBU

Emrah UYSAL

İşte yılın ilk sayısı için güzel bir espri: Toricelli de kim yaa? Uğraştığı şey hava civa (şak şak şak sağolun sağolun Beni sizler yarattınız.) Hadi yine bu sayıda da bir espriyle dünyayı kurtardım ama her şey bir yere kadar Ben kendimi, bana inananları Bide güzel kızları kurtarabilirim. (Kurtarılmayı bekleyen güzel kızlar için cep no: 05xx xxx xxx) Farz edelim ki giderek kötüleşen dünyamızda tufan olur ve her yeri sular kaplar gene Hz.Nuh ortaya çıkar ve gemisiyle insanlarla hayvanları kurtarır. İşte böyle bir durumda yanınızda götüreceğiniz üç şey ne olurdu? Valla kusura bakmayın araştırmadım sadece tahmin ettim.

Serkan Tiren: King oynayacak üç adam

Asena Devrim: Mazhar, Fuat, Özkan

Başak Aldemir: Brad Pitt, David Beckham, çikolata

İsmail Güngör: Yurt, bi de yurdun sorunları, yemek listesi

Hülya Olgun: Yaşamın Temel Kuralları, Kurtuluş Bey, semender

Ahmet Erdinç Yılmaz: Kıl, tüy, yün

Gonca Akyol: Yüzük Kardeşliği, İki Kule, Kralın Dönüşü

Nihat Afşin: Çine, sağdan-soldan limit, Ali Efe

Osman Zeki Gökkçe: Kur'an-ı Kerim, zem zem suyu, seccade

Fırat Gökoğlan: Tatlı su, Balık yemi, Basket topu (ama potayı unuttur sazan)

Ferhat Kızılar: At, avrat, silah(SİLO)

Özge Ertunç: Maarul, masa örtüsü, evci kartları

Cihan Kara: Baget, baget, kırılır diye yedek baget

Burak Ünüvar: Sofi'nin Dünyası, Felsefenin Başlangıç İlkeleri, Kur'an-ı Kerim

Ege Mahlec: Futbol topu, köpek için tasma, ve mütemadiyen arkasından gelen köpek

Eylem Kuday: Şuur, cep telefonu, yetmez gene şuur

Dergiye yazdığım son yazım için üç ayrı son hazırladım kategorinize göre istediğinizi seçin

A) Entel ve entel geçinenler için

B) Harbici delikanlılar için

C) Her şeyin daha güzel olacağına inanlar için

A) En saf sevdamızı yudumladığımız sayfalara veda etmek ne kadar zor olsa da zamanı gelince dışarıya adım atmak gerek

Yani diyorum ki yeni rüzgarlara kapıldı ellerim gülünç sözçükler yerine son yazmak gelmiyor içimden

B) Harbiden özlü cem seni be Günebakan

C) Lazımlıktan tuvalete geçiş gibiydi Günebakan'a yazı yazmak ilk önce neler yapacağını annen gösterir, hangi konuyu nasıl ele alacağını öğrenirsin sonra artık yavaş yavaş kendin tuvalete girebilirsin. Başta yazdığından daha rahat, daha güzel yazarsın sonra artık kelimeler seni geçmeye başlar ve en sonunda bağırsın: 'Anneeee Bittii!

masa üstü

Övünç Yılmaz

Satranç her zaman iki kişinin bir masanın üzerindeki acayip figürlere bakıp çeşitli hamleler yaparak, kafa patlattığı bir oyun mudur?

Kimi zaman büyük ustalar(GM-Grandmaster, IM-İnternational Master, FM-FIDE Master) rakiplerine karşı Satranç tahtasına bakmadan(körleme) oynarlar.

Ünlü Amerikalı satranççı Paul Morphy, Paris'te "Seville Berberi"

operasının temsili sırasında(1858), Brunswick Dükü ve Kont Isauard'a karşı körleme bir parti oynadı. Morphy'nin beyaz olduğu maç gerçekten unutulmaz:

1.e4 e5 2.Af3 d6 3.d4 Fg4? 4.dxe5 Fxf3 5.Vxf3 dxe5 6.Fc4 Af6 7.Vb3 Ve7 8.Ac3 c6 9.Fg5 b5 10.Axb5! cxb5 11.Fxb5+ Abd7 12.O-O-O Kd8 13. Kxd7!! Kxd7 14.Kd1 Ve6 15.Fxd7+ Axd8 16.Vb8+! Axb8 17.Kd8+ mat (1-0)

KASPAROV'LA RÖPORTAJ

Mig Greengard 14 Temmuz'da New York'ta Garry Kasparov ile yeni kitabı "Büyük Seleflerim" in imza gününde bir röportaj yaptı:

Soru: Satrancın geleceğini nasıl görüyorsunuz? Değişiyor gibi görünüyor.

Cevap: Satranç değişiyor ve bana kalırsa buna üzülmemeliyiz. Bu satranç oyununun gücünü, teknolojik döneme uyumunu gösteriyor. Fakat aynı zamanda bilimsel unsurunu da kaybediyor. Satranç imajını yaratan klasik satranç idi, bunu hatırlamamız ve bütün büyük anları kayıt altına almamız önemli.

Soru: Modern satranç bilgisi aldığını varsayarsak, geçmişteki hangi oyuncu ile oynamak isterdiniz?

Cevap: Einstein ve Newton'u mukayese edemezsiniz. Her oyuncu zamanının oyuncusudur. Eğer son 100 yıl içinde neler olduğunu Steinitz'e gösterirseniz, o artık Steinitz olmaz, başka bir oyuncu olur. Fischer şimdiki satranç bilgisi ile bir tür Kasparov olurdu. Onun için birisini 21. yüzyılın başında 50 ya da 60 yıl önce yaşamış biri ile mukayese etmek doğru olmaz.

Soru: Bu kitapta varyantları analiz etmek için bilgisayar kullandınız mı?

Cevap: Bu kitap bilgisayar olmadan yazılamazdı. Büyük savaşların küçük detaylarını bulmak için bilgisayar şart. Benim için önemli olan detayları görmektir. Böylece orada neler olduğunu açıklayabilir, oyunun gerçek hikayesini anlatabilirdim.*

*www.chessbase.com'dan kısaltılarak alınmıştır.

Şimdi de zeka oyunları:

1) Bir satranç turnuvasında n sayıda oyuncu vardır(n,10 ile 15 arasında). Oyuncular A ve B gruplarına ayrılıyorlar. Aynı gruptakiler birbirleriyle birer maç yapıyorlar. A grubunda B grubuna göre 25 maç fazla yapıldığına göre A grubunda hiç maç kaybetmeden 5,5 puan alan bir oyuncu acaba kaç maç kazanmıştır?(galibiyet 1; beraberlik 0,5 ; mağlubiyet 0 puan)

A3	B3	C3
A2	B2	C2
A1	B1	C1

2) XOX oyununu hepimiz biliyoruz. Bu oyunda B2'ye bir X koyduk. Rakip O'sunu A3, A1, C1 ya da C3'e koyarsa oyunu kazanırız. Nasıl?

3) Başlangıçta biri dişi biri erkek olarak 2 yavru tavşan var; yani 1 çift tavşan(A) var. Birinci ayın sonunda yavru henüz küçük olduklarından yine 1 çift tavşan(A) var. İkinci ayın sonunda başlangıçtaki 2 yavru olgunlaşıp 1 çift yavru(A1) yapıyor. Tavşan sayısı A ve A1 olarak 2 çift. Üçüncü ayın sonunda A çifti yeni 2 yavru yapıyor: A2. A1 çifti üremeden devam ediyor. Şimdi 3 çift tavşan var: A, A1, A2.

Dördüncü ayın sonunda A çifti A3 çiftini, A1 çifti A1' çiftini yapıyor; A2 çifti üremeden devam ediyor. 5 çift tavşan var: A, A1, A2, A3, A1'. Bu olay böyle devam ediyor. Bir yıl sonra kaç tavşan olur?

**Tohumları toprağa "eFen'in Dünyası" adıyla atılan
Günebakan'ı, ona emek su verenlerin diliyle
anlattık...**

Sayı I

"Şiirlerle avunma zamanı geçti çoktan
Ama şiirden vazgeçilmiyor yine de
Hayat devam eder
Hala bir mektup bekler gibi bekler
Hala yağmuru sever Zilke"

Sonranın belirsizliği yüzünden sayılandırılmayan 4 sayfayla başladı eFe'nin Dünyası. Ama dizelerde olduğu gibi vazgeçemedik hâlâ hep yeni düşüncelerin yeni limanlara uğramasını bekledik.

Sayı II

"Etrafa bakmaya başladım, yine en solumdan en sağıma kadar bakışlarımın uzandığı her yeri inceledim. Sevdığım bina ortadaydı. Pespembe ve asil, hâlâ ayakta'ydı."

Sayı III

"Umudun bekçileri içi kan ağlayan anaların ve emeklerinin karşılığını döktükleri ter ile alan babaların oğullarını, kızlarını bekliyorlar uzanıp giden yolların ağzında ve her defasında bir martıyı daha hazırlıyorlar uçmaya, özgürlüğe, sevgiye, barışa, aşka, bilime, sanata..."

50

Sayı IV

"Bu bir hayal gibi görünse de John Lennon'un dediği gibi; 'Bir hayalci olduğumu söyleyebilirsin Ama ben yalnız değilim Umarım bir gün sen de katılırsın bize ve bir olur bütün dünya'"

Sayı V

"O ise koltukların arasında dolaşüyor, onlar gittikten sonra yalnız yaşamak zorunda kaldığı anne ve babasını bulup yanlarına oturuyor. Biz hâlâ zorunlu rolümüzü oynuyoruz perdede. Şaşkın gözlerimizden akan yaşları gördükçe bu rolden ne zaman sıkılacağımızı merak ediyor."

Sayı VI

"Birden dank etti kafasına. Elini tuttu dostunun, 'Dur!' dedi. 'Dur, geri dön! Bu bir yanılgı. Hayat durmuyor; olaylar, olgular, hatta nesneler her daim yeniliğin, değişikliğin içinde!"

Sayı VII

"Çünkü sen üşümeye açsın,
Ve buz gibi acıtarak yakan
Sevgi diye her şeyi
Yaşamalısın."

Sayı VIII

"Soyunur adalar sisinden,
Başka bir dille uyanırlar sabahlara ama olsun.
Zeytin dalları var arada
Nice sevdalar, kavgalar var dili ortak;
Ondandır belki de,
Kalbi Ege'de kalır ozanın."

Sayı IX

Gelirken dokuza Günebakan olur adımız.

"Tek kanadımızı paylaşmayı göze almazsak hiçbir zaman başka kanadımız olmaz. Tek kanatlı, eksik bir melek olmanın burukluğu içimizde; sır gibi sakladığımız hayallerimiz kanadımızın altında gözlerimiz; sevgi, ilgi, birlik, anlayış, güç tohumlarını bulutların üzerine serpererek yükselen kanat birliğinde; öylece sıklır, biter gideriz."

"Birbirine benzer dokuz sayıda üretkenliklerini kanıtlayan arkadaşlarımızın 'bir konu' üzerindeki hayal güçlerinin ve yaratıcılıklarının hangi sınırları zorlayabileceğini görmek istememiz ve biraz da hemen hemen hepimizde bulunan o değişim arzusu..."
doğurdu "büyümek"ten "göz"e kadar yaprakları

Sayı X-BÜYÜMEK

"İnsan gibi mi bu dünya yoksa?
Büyüdükçe kirleniyor.
Baba biz bu dünyaya ibret gidiyoruz.
'Barış' diyor kutsal kitaplarda, 'huzuru ahiretin'
Sevgi de vardır baba, ama kurşun yarası yok."

Sayı XI-DENGE

"Bir cismin denge noktasını bulup onu yukarı kaldırıncaya denge bozulur. Ama denge noktasının dışında kalmak onu her zaman korur."

Sayı XII-İLK

"Sözler verilir ya 'kaçamak' yapmak için yalanlarla; bir dahakine geç kalmayacağım diye söz veriyor şehir sevdaya."

Sayı XIII-DÜŞ

"Yaşam, göç, ayak sesleri, türküler hep gerçek, inanıyorum, biliyorum. Peki geldi mi elinde mumla beklenen? Ya da tüm insanlar yaktılar mı mumlarını? Yakmamışlar işte. Yakanlar var, uğraşanlar var güneşe uzanmak için. Özlemler ne çok, kaybettiğimiz tükettiğimiz ona keza."

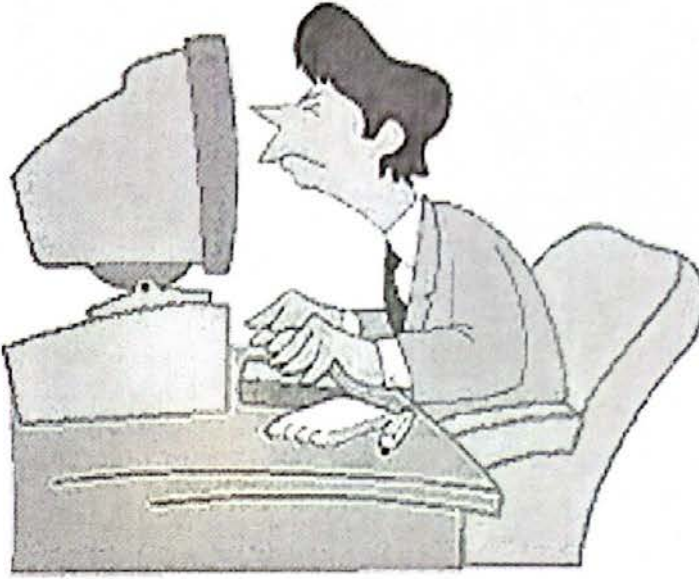
Sayı XIV-FARKLI

"Dün bitirdiğim tabloyu pencere pervazına dayayıp izlemeye koyuldum. Gözlerimi kapadım. Sonra gördüm ki, ne gökyüzü bir tablo ne de tablo bir gökyüzü. Çizdiğim güneşin gerçekten güneş olup olmadığını da anlayamadım üstelik."

Sayı XV-GÖZ

"On dört kez yeni sevdalara yürüdü düşlerimiz. Geriye dönüp baktığımızda bir parça görüyorsak kendimizden, izlerimizi bırakmışsak zamanın kısa bir bölümüne, 'On beşinci sayı' dediğimizde hakkımızdır "DALYA" demek."

EN BÜYÜK SORUN DAHA BÜYÜK ÇÖZÜM

Fırat GÖKOĞLAN

Bu defa da size biraz geyik ve biraz teknik bilgiyle harmanlamaya çalıştığım bir bilgisayar bölümü sunuyorum. Bir önceki yazıyı okuyanlar bilirler size ne ben teknik şeyler öğretebilirim ne de siz beni dinlersiniz bu yüzden ilgi çekici konulara göz atıyoruz bu

defa bilgisayar ,anne ve çocuk üçgenini oluşturan en büyük problemi sunuyorum :

"OĞLUM DURMA ŞU ALETİN KARŞISINDA BU KADAR GÖZLERİN BOZULACAK "

İşte en büyük problem budur, olmadığını savunan varsa gelsin ben ona anlatayım.... Neyse bu sorunun akabinde " Tamam annecim şu bölüm bitsin; burada save edilmiyor birazdan kapatırım; aaa benim bilgisayarım kapanıyor mu?" gibi cevaplar gelir. Bu yüzden evinde bilgisayar olan anne çocuk herkesin okuması gerekiyor. Şimdi teknik kısım dikkat edin burası çok teknik. Bu teknik kısım çocukların okuyacağı kısım:

-Bilgisayar kullanımına bağlı olarak, gözün kendisinde ya da görme kalitesinde bazı problemlerin meydana gelmesi, göz yorgunluğu hali olarak yorumlanmaktadır. Sıklıkla görülen belirtileri şöyle sıralanabilir: Yorgun ve ağrılı gözler, gözlerde yanma ve batma, bulanık görme, kuruluk hissi, sulanma, kaşıntı, kızarıklık, gözleri kısarak bakmak, odaklama zorluğu, çift görme, yazı karakterlerinin veya grafiklerin etrafında ışık harelere ya da saçılmalar görmek, ışığa karşı hassasiyet, baş ağrısı, boyun, sırt ve omuz ağrısı.

Sayılan bu belirtilerden bazılarının, bilgisayar karşısında çalışırken yaşanıyor olması, bilgisayara bağlı göz yorgunluğunu işaret ediyor olabilir. Belirtilerin görülme sıklığı ve şiddeti, kişiye bağlı sebepler dışında, çalışma ortamının şekline ve kişinin alışkanlıklarına göre de değişiklikler gösterecektir.

Bahsedilen yorgunluk belirtilerini kendisinde hisseden kişi ilk olarak muayenesini yaptırıp, göz sağlığı hakkında bilgi edinmelidir; çünkü bu belirtilerin en büyük nedeni gözlerdeki kırma kusurudur (gözlük veya lens takmayı gerektirecek numara bozukluğu). Miyop, hipermetrop, astigmat gibi kırma kusurlarının olup olmadığı saptanarak bunların gözlük camı veya lenslerle düzeltilmesi bu konudaki ilk aşamadır. Ayrıca halen kullanılan gözlük camı veya lenslerin numaralarının yetersiz kalması da göz yorgunluğuna sebep olabilecektir.

-İşte şimdi de annelerimizin yanlış olarak bildiği yer geldi; bilgisayar kullanımı insanların gözlerini bozmaz. Ancak mevcut olan ve kişinin o ana kadar önemsemediği veya bilmediği bir kırma kusurunun, belirtileriyle ortaya çıkmasına aracılık eder. Çalışma koşulları çok aşırıya kaçmadıkça normal bir göz bilgisayar karşısında bozulmaz. Çok okumanın, çok çalışmanın gözü bozduğu inancı yaygındır. Oysa, gözün temel işlevi görmektir. Dolayısıyla, göz asli görevini yaparken zarar görmez. Yeter ki, bu işlev esnasında ultraviyole ışık, lazer ışığı, demir kaynağı gibi güçlü ışıklara maruz kalmamasın. Aynı şekilde, bilgisayar ekranı karşısında uzun süre kalmak da gözü bozmaz. Bilgisayardan çıkan ışınların göze bir zararı yoktur. Bir başka yanlış inanış, TV'yi yakından izlemenin gözü bozduğudur. Halbuki zaten kırma kusuru olan kişiler, TV'yi yakından izleme gereksinimi duyarlar. Bilgisayarda olduğu gibi TV'den de yayılan ışınların göze zararı yoktur. Açık renk gözlerin daha az pigment içermesi nedeniyle ışığa karşı daha hassas olduğu doğrudur. Neyse umarım bu büyük sorunun en azından birkaç ailede çözümünü sağladım. Bilgisayar, anne ve çocuk üçgeninize zeval gelmemesi dileğiyle.

GURUR DOLU 23 YIL

kazanmak elinizde
final dergisi dershaneleri

Merkez : Zafer Mahallesi Gazi Bulvarı No. : 55 - 57 AYDIN
Tel. : 0.256. 214 10 00 (pbx) Fax : 0.256. 213 44 46
Şube : Ramazanpaşa Mah. Sabuncuoğlu İşhanı Kat : 3-4-5
Tel. : 0.256. 225 80 80 AYDIN